

60 ปี ผู้ศึกษาค้นคว้ากับ 424 ปี ไก่ชนพระชนเรศวร

นิสิต ต.โอบการเกษ
ปศุสัตว์จังหวัดพินนโลก

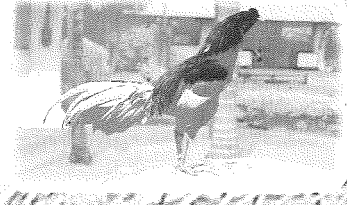

▲ ผู้เขียนกับ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายทองที ติมะการ) ในงานชนไก่ ประเพณี พิษณุโลก-สุโขทัย ปี 2543

อภินันทนาการจาก
นายสัตวแพทย์นิสิต ตั้งตระการพงษ์
23 พค. 2558

โครงการห้องสมุดดิจิทัลส่งเสริมเด็กพระนเรศวรมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

60 ปี ผู้ศึกษาคนคว่ำกับ 424 ปี ไก่ชนพระนเรศวร

นิสิต ตั้บตระการพงษ์
ปลุกตัวจังหวัดพิษณุโลก

คำนำ

ในวาระครบรอบอายุ 60 ปี ของผู้เขียนในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545 นี้ได้มีเพื่อนผู้เลี้ยงไก่ชนพระนเรศวร ขอให้เขียนหนังสือเพื่อเป็นที่ระลึก จึงได้รวบรวมข้อเขียนต่างๆ ที่ลงในวารสารไก่ชนนำมารวมกันพิมพ์ในฉบับนี้ และได้เขียนเพิ่มเติม เพื่อให้ความรู้สำหรับผู้สนใจไก่ชนพระนเรศวร ฉบับนี้คงไม่ต้องนำประวัติศาสตร์มาลงให้อ่าน เพียงแต่ต้องการให้ทราบว่า กว่าจะถึงวันนี้ นับได้ “424 ปี” แล้วที่ปรากฏภาพบนฝาผนังวัดสุวรรณดาราราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการพัฒนาพันธุ์เป็นไก่ชนที่มีรูปร่างสวยงาม และตามหาพันธุ์แท้ พบแล้ว ณ จังหวัดพิษณุโลก จนได้ออกมาตรฐานพันธุ์ ซึ่งต้องใช้เวลาสิบกว่าปี เป็นที่สนใจของผู้เลี้ยงไก่ชนทั่วประเทศ “ไก่เหลืองหางขาวของแท้ ต้องของพิษณุโลก” ดังนั้น ไก่ชนพระนเรศวร จึงเป็นของฝากหรือของส่งอย่างหนึ่งที่ผู้ผ่านพิษณุโลก ต้องมาหาซื้อไปฝากเพื่อนฝูงที่ชอบไก่ชน ขณะนี้ถือได้ว่าไก่ชนพระนเรศวรเป็นพันธุ์แท้ และสายเลือดนิ่งแล้ว ทำให้นักวิจัยที่ต้องการศึกษา DNA ใช้เป็นลักษณะประจำพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวร และสามารถนำไปใช้จดลิขสิทธิ์พันธุ์ได้ ก้าวต่อไปจังหวัดพิษณุโลกต้องจัดตั้งสมาคมเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาไก่ชนพระนเรศวรเพื่อเป็นสื่อกลาง และควบคุมมาตรฐานไก่ชนพระนเรศวรตลอดจนมีการรับรองพันธุ์และรับรองการซื้อขายกันด้วย

นอกจากนี้ยังมีทีมงานประกวดไก่ชนพระนเรศวร และเป็นวิทยากรร่วมกันมาโดยตลอด ได้เขียนเรื่องราวต่างๆ ที่ช่วยกันพัฒนาไก่ชนพระนเรศวร เคียงบ่าเคียงไหล่กันมาตั้งแต่เริ่มต้น คือ อาจารย์ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ และผู้ที่ช่วยส่งเสริมและอนุรักษ์และเป็นวิทยากรในงานต่างๆ ก็คือ อาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ ที่ใช้บ้านถ่ายทำเรื่องราวไก่ชนพระนเรศวรออกทางไอทีวีทำให้ผู้สนใจไก่ชนพระนเรศวรทั่วประเทศไทยได้ทราบและมาหาซื้อไก่ไปเลี้ยง เช่นเดียวกันกับ อาจารย์วรพงษ์ ศรีเมือง ได้ศึกษาและวิจัยเรื่องไก่ชนพระนเรศวรและเผยแพร่ไก่ชนพระนเรศวร โดยเฉพาะสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด มี คุณปรีชา บัวทองจันทร์ ที่ร่วมทำงานเรื่องไก่ชนพระนเรศวรมาด้วยกัน เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ให้วงการ

ไก่อชนพระนเรศวรเป็นอันมาก ได้ช่วยเหลือผู้เขียนทุกเรื่องตลอดจนเป็นวิทยากรให้ความรู้ เป็นตัวแทนในการรับเชิญไปบรรยายและการตัดลิ้นไก่อชนเหลือองหางขาวทั่วประเทศ ที่สำคัญคือเป็นตัวแทนผู้เขียนหลังจากได้เกษียณอายุราชการไปแล้ว คุณปรีชา ก็จะสืบแนวความคิด และการพัฒนาไก่อชนพระนเรศวร ต่อไป ดังนั้น ผมจึงจากไปโดยไม่ต้องห่วง เพราะได้คุณปรีชาเป็นตัวแทนในภาคราชการของกรมปศุสัตว์ที่อยู่จังหวัดพิษณุโลกแล้ว สำหรับ อาจารย์ ประเวศ สอนสิงห์ เป็นผู้ที่มิประสบความสำเร็จการเลี้ยงไก่อชนเป็นอันมากได้มาช่วยเหลืองานส่งเสริมการเลี้ยงไก่อชนของจังหวัดพิษณุโลก เป็นผู้ที่ยานาญเรื่องสมุนไพโร และ การให้น้ำไก่อ จึงได้นำบางส่วนมาลงในหนังสือนี้ด้วย

ความสำเร็จของการอนุรักษ์และส่งเสริมพัฒนาไก่อชนพระนเรศวรของจังหวัดพิษณุโลกมาถึงปัจจุบันนี้ได้เกิดจากความร่วมมือและสนับสนุนทั้งกำลังกาย กำลังใจ และงบประมาณมาสนับสนุนให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ได้ทำงาน จึงต้องขอคุณเป็นอันดับแรกคือข้าราชการ เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลกทุกคนที่ช่วยทำงานด้วยความเสียสละตลอดมา

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด นายไพฑูรย์ สุนทรวิภาต เป็นผู้ริเริ่มให้ประกวดไก่อชนพระนเรศวรมหาราช เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2533 และท่านผู้ว่า นายอภิรักษ์ จันทนจุลกะ เป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างแรงกล้าที่อนุมัติงบประมาณให้ส่งเสริมเลี้ยงไก่อชนพระนเรศวร และยอมให้กลุ่มไก่อชนหัวรอนำไก่อที่ชนะเลิศ 1 คู่ พร้อมเล่าขนาดพอเหมาะ เป็นตัวอย่างมาไว้ในจวนของท่าน เพื่อให้ท่านเลี้ยงไว้ให้ผู้อื่นได้รู้จัก เป็นการประชาสัมพันธ์เรื่องไก่อชนพระนเรศวร หลังจากนั้นท่านผู้ว่าทุกท่านที่มารับราชการในจังหวัดพิษณุโลก ก็ให้การส่งเสริมและอนุรักษ์ไก่อชนพระนเรศวรโดยตลอด องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกเป็นแหล่งงบประมาณที่ได้ให้การสนับสนุนการประกวดไก่อชนพระนเรศวร ในงานเทอดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ระหว่างวันที่ 25-31 มกราคม ทุกปี ตลอดจนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่านที่ได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ คือ คุณสุชน ชามพูนท คุณพิชญ พลไวย์ คุณยิ่งพันธ์ มนะสิการ และนายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก คุณเปรมฤดี ชามพูนท ที่จะขาดและลืมท่าน

ไม่ได้ คือ พ.ต.พิทักษ์ บัวเปรม ท่านเป็นครูเรื่องไถ่ชนพระนเรศวรให้ผู้เขียนเป็น
ท่านแรก และช่วยเหลืองานส่งเสริมและอนุรักษ์ไถ่ชนพระนเรศวร ตั้งแต่เริ่ม
แรกมาจนถึงปัจจุบัน

การจัดพิมพ์ “60 ปี ผู้ศึกษาค้นคว้ากับ 424 ปี ไถ่ชนพระนเรศวร” เล่มนี้
ผู้เขียนขอขอบคุณสำนักพิมพ์ตระกูลไทยที่อุปการะในการจัดพิมพ์หนังสือไถ่ชน
พระนเรศวรทุกครั้ง ด้วยเห็นว่าเป็นเรื่องที่ชาวพิษณุโลกต้องช่วยกันส่งเสริม
และอนุรักษ์และได้บอกว่าจะช่วยเหลืองานทุกครั้งในการพิมพ์ ในราคาที่คุณหมอมิ
ผู้สนับสนุนและขอขอบคุณ คุณปรีชา บัวทองจันทร์ นักวิชาการสัตวบาล 7ว.
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ที่ช่วยเรียบเรียงเนื้อหา ตรวจสอบ จัดรูปเล่ม
และออกแบบปก ส่วนความดีทั้งหมดที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ขอมอบให้
รองศาสตราจารย์วราวรรณ ตั้งตระการพงษ์ ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนงานอนุรักษ์
และพัฒนาไถ่ชนพระนเรศวร ถ้าอ้างเรื่องไถ่ชนพระนเรศวรท่านไม่เคยขัดเลย
บางครั้งก็ติดตามไปบรรยายในต่างจังหวัดด้วย ตลอดจนลูกๆ คือ ดร.ดลเดช
ตั้งตระการพงษ์ และ น.สพ. รอดเดช ตั้งตระการพงษ์ ที่เป็นกำลังใจ คอยถาม
ถึงเรื่องการพัฒนาไถ่ชนพระนเรศวร เสนอแนะในเชิงวิทยาศาสตร์ และ
การบำรุงพันธุ์ ทั้งหมดนี้จึงเป็นเรื่องราวความเป็นมาของไถ่ชนพระนเรศวร
ตั้งแต่เริ่มต้นจนประสบความสำเร็จถึงปัจจุบัน

นิสิต ตั้งตระการพงษ์
ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก
14 พฤศจิกายน 2545

สารบัญ

หน้า

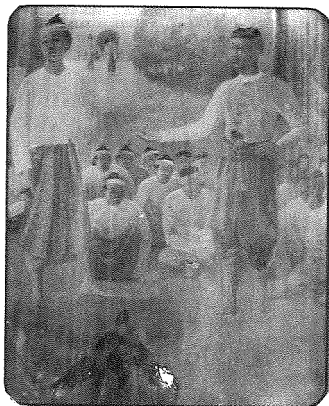
• คำนำ	
• มาตรฐานพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวร	1
• 424 ปี ไก่ชนพระนเรศวร	9
• ไก่ชนเมืองพิษณุโลก	12
• ประสบการณ์การพัฒนาไก่ชนพระนเรศวร	24
• หลักเกณฑ์การตัดสินการประกวดไก่ชนพระนเรศวร	32
• หลักเกณฑ์การตัดสินเกี๊ยวไก่ชน	39
• เกี๊ยวไชบาดาล	46
• สร้อยสังวาลย์	50
• การตลาดไก่ชนพระนเรศวร	54
• ชุมนครบางยางไก่เก่งนครไทย	60
• ฟาร์มไก่ชนพระนเรศวรบ้านกร่าง	64
• ตลาดนัดไก่ชนอำเภอบางกระทุ่ม	68
• ไก่ชนสีภาค	71
• สมรักษ์	75
• ไก่แฝด	79
• สภาวะอากาศร้อน “ไก่ช้ำตาย”	83
• สมุนไพรที่สำคัญสำหรับไก่ชน	88
• เทคนิคการกาดน้ำ กราดแดดไก่ชน	93
• เทคนิคการเพาะเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ไทย)	100
• ผู้ริเริ่มไก่ชนพระนเรศวร	109
• สุภาพบุรุษปศุสัตว์แห่งเมืองสองแคว	112
• เขาคือผู้สร้างไก่ชนพระนเรศวร	115
• BIRDS OF A ROYAL FEATHER	121
• ประวัติผู้เขียน	128

มาตรฐานพันธุ์ไก่อชนพระนเรศวร

ความเป็นมา

ไก่อชนพระนเรศวร เป็นไก่อชนตามประวัติศาสตร์ ซึ่งปรากฏอยู่ในพงศาวดาร เมื่อครั้งที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงพำนักอยู่ในประเทศพม่า พระองค์ทรงนำไก่เหลืองหางขาวไปจากเมืองพิษณุโลก เพื่อนำไปชนกับไก่ของพระมหาอุปราช เป็นไก่ชนที่มีลักษณะพิเศษ มีความเฉลียวฉลาดในการต่อสู้ จึงชนชนะจนได้รับสมญาว่า “เหลืองหางขาว ไก่เจ้าเลี้ยง” ซึ่งสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลกได้ศึกษาค้นคว้าและทำการส่งเสริมเผยแพร่โดยจัดประกวดครั้งแรกขึ้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2533 และในปี 2534 ได้จัดตั้งชมรมอนุรักษ์ไก่อชนพระนเรศวรขึ้นที่ตำบลหัวรอ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก จนถึงปี 2542 ได้จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์ไก่อชนพระนเรศวรขึ้นทุกอำเภอ รวม 12 กลุ่ม เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาสายพันธุ์ให้คงอยู่เป็นสมบัติคู่ชาติไทยต่อไป

แหล่งกำเนิด

ไก่อชนพระนเรศวร เป็นไก่อชนสายพันธุ์เหลืองหางขาวและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก จนถึงขณะนี้ ไก่อชนพระนเรศวร นับว่าเป็นของดีของจังหวัดพิษณุโลก และเป็นสมบัติของชาติไทยที่กำลังได้รับความสนใจกันอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ ดังนั้น เพื่อให้การอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์ไก่อชนพระนเรศวร ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์

และลักษณะประจำพันธุ์ที่แน่นอน สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลกจึงได้กำหนดมาตรฐานพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวรขึ้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2542 ดังต่อไปนี้

สายพันธุ์

เหลืองหางขาว

ขนาด

เพศผู้ มีน้ำหนักตั้งแต่ 3 กิโลกรัมขึ้นไป สูงตั้งแต่ 60 เซนติเมตรขึ้นไป (วัดจากใต้ปากล่างตั้งฉากถึงพื้นที่ยืน) และ **เพศเมีย** มีน้ำหนักตั้งแต่ 2 กิโลกรัมขึ้นไป สูงตั้งแต่ 45 เซนติเมตรขึ้นไป

ลักษณะประจำพันธุ์

เพศผู้หรือพ่อพันธุ์

1. หัว

มีขนาดเล็กคล้ายหัวนกยูง

1.1 กระโหลก กระโหลกอวบกลมยาว 2 ตอน ส่วนหน้าเล็กกว่าส่วนท้าย

1.2 หน้า ลักษณะคล้ายหน้านกยูง มีสีแดงจัด

1.3 ปาก รูปร่างคล้ายปากนกแก้ว ลักษณะแข็งแรงมันคง มีสีขาวยอมเหลือง โคนปากใหญ่ขอบปากและปลายปากคม ปากบนปิดปากล่างสนิท ปากบนมีร่องลึกตั้งแต่โคนตรงรูจมูกถึงกลางปาก

- 1.4 หงอน ลักษณะหน้าหงอนบาง กลางหงอนสูง ปลายหงอนกด กระทบ่อม มีสีแดงจัด
- 1.5 จมูก รูจมูกกว้างและยาว ฝ่าปิดรูจมูกมีสีขาวอมเหลือง
- 1.6 ตา มีขนาดเล็ก ตาขาวมีสีขาวอมเหลือง (ตาปลาหมอตาย) มีเส้นเลือดแดงโดยรอบ หัวตาแหลมเป็นรูปตัววี (V) มีลักษณะเรียวและสดใส
- 1.7 หู หูทั้งสองข้างมีขน 3 สี คือ สีขาว สีเหลือง และสีดำ ขนหูนุ่มมากปิดรูสนิท ไม่มีขี้หู
- 1.8 ตุ่มหู ตุ่มหูเป็นเนื้อสีแดงจัดเหมือนสีของหน้า ขนาดไม่ใหญ่และไม่ยาน
- 1.9 เหนียง ต้องไม่มี (ลักษณะคางรัดเฟ็ด)
- 1.10 คิ้ว โหนกคิ้วนูนเป็นสันโค้งงอเข้าตา
2. คอ คอยาว (2 วง) และใหญ่ กระจุกข้อถี่
3. ลำตัว ลำตัวกลมยาว (ทรงหงส์) จับได้ 2 ท่อน
 - 3.1 ไหล่ กระจุกชอกคอใหญ่ ไหล่กว้าง
 - 3.2 ออก ออกกว้างใหญ่ กล้ามเนื้อเต็ม กระจุกหน้าอกแข็งแรง โค้งเป็นท้องเรื่อและยาว (ไม่คดงอ)
 - 3.3 กระจุกหาง มีขนาดใหญ่ชิดกับบั้นท้าย
 - 3.4 ต่อมไขมัน มีขนาดใหญ่ 1 ต่อม อยู่บนกระจุกหาง
 - 3.5 ตะเกียบตูด เป็นกระจุก 2 ชั้น ออกจากกระจุกซี่โครงคู่สุดท้าย ยาวมาถึงกัน แข็งแรง หนา โค้งเข้าหากัน และอยู่ชิดกัน
4. ปีก ปีกเมื่อกางออก จะเห็นกล้ามเนื้อปีกใหญ่หนาตลอดทั้งปีก เอ็นยึดกระจุกแข็งแรง ขนปีกขึ้นหนาแน่นชิด มีความยาวเรียงติดต่อกันจากหัวปีกถึงท้ายปีก และยาวถึงกระจุกหาง

- 5. ขา ขาได้สัดส่วนกับลำตัว
 - 5.1 ปั้นขา กล้ามเนื้อโคนขาใหญ่ทั้งสองข้าง เวลายืนโคนขาอยู่ห่างกัน
 - 5.2 แข้ง มีลักษณะเรียวยาวเล็กกลม สีขาวอมเหลือง
 - 5.3 เดือย โคนมีขนาดใหญ่ ต่ำชิดนิ้วก้อย ส่วนปลายเรียวยาว แผลมคม และงอนเล็กน้อย มีสีขาวอมเหลือง
- 6. เท้า มีความสมบูรณ์ คือ นิ้วครบ ไม่คดงอ
 - 6.1 นิ้ว มีลักษณะยาว ปลายเรียวยาว มีทองปลิงใต้ฝ่าเท้า นิ้วจะมีปุ่มตรงข้อลักษณะคล้ายเนื้อด้านนิ้วละ 3 ข้อ นิ้วกลาง มีเกล็ดตั้งแต่ 20 เกล็ดขึ้นไป ส่วนนิ้วก้อย จะสั้น
 - 6.2 อุ้งตีน หนึ่งอุ้งตีนบาง เวลายืนอุ้งตีนไม่ติดพื้น
 - 6.3 เล็บ โคนเล็บใหญ่ หนา แข็งแรง ปลายแหลม มีสีเหมือนแข้ง คือ ขาวอมเหลือง
- 7. ขน ขนเป็นมัน เงางามระยิบ
 - 7.1 ขนพื้น มีสีดำตลอดลำตัว
 - 7.2 สร้อย มีลักษณะ “สร้อยประป่า ระย้าประกัน” คือ สร้อยคอ ขึ้นหนาแน่นยาวประป่า สร้อยหลังยาวระย้าประถึงกัน มีลักษณะเส้นเล็กละเอียด ปลายแหลม ส่วนสร้อยปีกและสนับปีกมีสีเดียวกัน
 - 7.3 ขนปีก ปีกนอก (ตั้งแต่หัวปีกถึงกลางปีก) มีไม่น้อยกว่า 11 เส้น ปีกใน (ตั้งแต่กลางปีกถึงปลายปีก) มีสีดำไม่น้อยกว่า 12 เส้น ปีกไซ (ปีกแฉมปีกนอก) มีสีขาวไม่น้อยกว่า 2 เส้น เมื่อหุบปีกจะมองเห็นสีขาวแลบออกมาตามแนวยาวของปีก 2-3 เส้น เมื่อกางปีกออกจะมองเห็นปีกนอกมีสีขาวเป็นจำนวนมาก

8. หาง ยาวเป็นพวงและเป็นพุ่มเหมือนพอนข้าว
 - 8.1 หางพัด มีข้างละไม่น้อยกว่า 7 เส้น มีสีเขียวเป็นจำนวนมาก
 - 8.2 หางกระสวย คือ ขนหางคู่กลาง ซึ่งเป็นหางเอก จะมีสีเขียวตลอดทั้งเส้น มีขนรองหางกระสวยหรือหางรับไม่น้อยกว่า 6 เส้น และมีสีเขียวเป็นจำนวนมาก
 - 8.3 รัย้าหลัง เป็นส่วนที่ต่อจากสร้อยหลัง มีลักษณะปลายแหลม ปกคลุมกระปุกหาง ขอบขนมีสีเหลืองเหมือนสร้อยหลัง
9. หลัง หลังแผ่แบนขยายใหญ่
10. กิริยาท่าทาง
 - 10.1 ทำยืน ยืนยิดอก หัวปีกยก ท่าผงดั่งราชสีห์
 - 10.2 ทำเดินและวิ่ง ทำเดิน สง่าเหมือนทำยืน เวลาเดินเมื่อยกเท้าขึ้นจะกำนิ้วทั้งหมด เมื่อย่างลงเกือบถึงพื้นดินจะแบนิ้วออกทั้งหมด เวลาวิ่ง จะวิ่งด้วยปลายนิ้ว และวิ่งย่อขาไฟตัวไปข้างหน้าเสมอ
 - 10.3 ทำขัน ขันเสียงใหญ่ ยาว ชอบกระพือปีก และตีปีกแรงเสียงดัง
11. ลักษณะพิเศษ
 - 11.1 พระเจ้าห้าพระองค์ คือ มีหย่อมกระ (มีขนสีเขียวแซม) 5 แห่ง ได้แก่ 1. หัว 2. หัวปีกทั้งสอง 3. ข้อขาทั้งสอง
 - 11.2 เกล็ดสำคัญ ได้แก่ เกล็ดพิฆาต เช่น เสือซ่อนเล็บ เหน็บชั้นใน ไชบาดาล เกล็ดผลาญศัตรู นอกจากนี้ยังมีเกล็ดกากบาท จักรนารายณ์ ฯลฯ
 - 11.3 สร้อยคอ สร้อยหลัง สร้อยปีก (สนับปีก) เป็นสีเหลืองทอง เรียกว่า เหลืองประกัสสร
 - 11.4 สร้อยสังวาลย์ เป็นสร้อยบริเวณด้านข้างลำตัว มีลักษณะและสีเดียวกับสร้อยคอ และสร้อยหลัง

- 11.5 ก้านขนสร้อยและหางกระสวย มีสีขาว
- 11.6 บัวคว่ำ-บัวหงาย บริเวณด้านใต้โคนหางเหนือทวารหนัก มีขนประสานกันลักษณะแหลมไปที่โคนหาง ดูคล้ายบัวคว่ำ-บัวหงาย

ลักษณะที่เป็นข้อบกพร่องของเพศผู้หรือพ่อพันธุ์

1. ข้อบกพร่องร้ายแรง

- 1.1 กระจกอกคด
- 1.2 นิ้วหรือเท้าบิดงอ
- 1.3 ไม่มีเตื่อย
- 1.4 แข็งไม่ขาวอมเหลืองตลอด (แข้งมีสีดำหรือแข้งลาย)

2. ข้อบกพร่องไม่ร้ายแรง

- 2.1 เท้าเป็นหน่อ
- 2.2 ปากไม่ขาวอมเหลืองตลอด หรือมีจุดดำที่โคนปาก
- 2.3 ในขณะที่หุบปีก ขนปีกมีสีขาวแลบออกมาทางด้านขวาง คล้ายปีกนกพิราบ
- 2.4 เดือนหัก หรือตัดเตื่อย
- 2.5 สุขภาพไม่สมบูรณ์ (เจ็บป่วย หรือมีบาดแผล)
- 2.6 ลักษณะไม่เป็นไปตามลักษณะประจำพันธุ์ข้างต้น

เพศเมียหรือแม่พันธุ์

- 1. หัว มีขนาดเล็กคล้ายหัวนกยูง ได้แก่ กระโหลก หน้า ปาก หงอนจุมก ตา หู และคิ้ว มีลักษณะคล้ายเพศผู้หรือพ่อพันธุ์
- 2. คอ คอยาวใหญ่ และกระดูกคอถี่
- 3. ลำตัว มีลำตัวยาวกลม (ทรงหงส์) ได้แก่ ไหล่ ออก กระปุกหาง

- ต่อมน้ำมัน มีลักษณะคล้ายเพศผู้หรือพ่อพันธุ์ ส่วนปลายของตะเกียบติดห่างกัน ทำให้ไขตกและฟองโต
4. ปีก ลักษณะทั่วไปคล้ายกับเพศผู้หรือพ่อพันธุ์
 5. ขา ได้สัดส่วนกับลำตัว ปั้นขาและแข้งมีลักษณะเช่นเดียวกับเพศผู้หรือพ่อพันธุ์
 6. เท้า มีความสมบูรณ์ ทั้งนิ้ว อุ้งตีน และเล็บ
 7. ขน ขนเป็นมันเงางาม ขนพื้นมีสีดำตลอดลำตัว มีขนสีขาวกระ (สีขาวแซม) บริเวณหัว หัวปีกและข้อเท้า (ลักษณะพระเจ้าห้าพระองค์) ขนปีกเมื่อหุบปีก มีสีขาวแลบออกมาตามแนวยาวของปีกไม่เกิน 2-3 เส้น เมื่อกางปีก จะมีสีขาวเป็นจำนวนมาก
 8. หาง มีหางพัดเป็นจำนวนมาก ชี้ตรงหรือตั้งขึ้นเล็กน้อย มีสีขาวแซม
 9. หลัง เช่นเดียวกับเพศผู้หรือพ่อพันธุ์
 10. กิริยาท่าทาง การยืน เดิน และวิ่ง เช่นเดียวกับเพศผู้หรือพ่อพันธุ์ แต่มีลักษณะความเป็นแม่พันธุ์หรือเพศเมีย
 11. ลักษณะพิเศษ มีลักษณะพระเจ้าห้าพระองค์ และเกล็ดที่สำคัญเช่นเดียวกับเพศผู้หรือพ่อพันธุ์ หากมีเดือยจะตีมาก และมีสีขาวมเหลืองด้วย

ลักษณะที่เป็นข้อบกพร่องของเพศเมียหรือแม่พันธุ์

1. มีลักษณะเป็นข้อบกพร่องร้ายแรงเช่นเดียวกับเพศผู้หรือพ่อพันธุ์ เช่น กระดุกอกคด เท้าเป็นหน่อ และนิ้วหรือเท้าบิดงอ
2. ขนปีกและขนหาง มีจุดขาวมากเกินกว่า 10 เปอร์เซ็นต์
3. สุขภาพไม่สมบูรณ์ (เจ็บป่วยหรือมีบาดแผล)
4. ลักษณะที่ไม่เป็นไปตามลักษณะประจำพันธุ์ข้างต้น

รายนามคณะกรรมการ

กำหนดมาตรฐานพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวร

เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2542 เวลา 10.00 น.

ณ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก

1. นายนิสิต ^{ตั้ง}ตระการพงษ์
ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ประธานกรรมการ
2. นายวุฒรพงษ์ ศรีเมือง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพิษณุโลก กรรมการ
3. นายประดิษฐ์ ^{เชื้อ}สิงห์ ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการ
4. พ.ต.พิทักษ์ บัวเปรม ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการ
5. นายสุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการ
6. นายสังคม ^{คุ้ม}รักษ์ ผู้แทนเกษตรกร กรรมการ
(กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาไก่ชนพระนเรศวรฯ)
7. นายอัมรินทร์ มีศาสตร์ ผู้แทนเกษตรกร กรรมการ
(กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาไก่ชนพระนเรศวรฯ)
8. นายปรีชา ^{บัว}ทองจันทร์
นักวิชาการสัตวบาล 7ว. กรรมการและเลขานุการ
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก

.....

424 ปี ไ้ชนพระนเรศวร

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

“ไ้เคลื่อนหางขาไ้เจ้าเลี้ยง” ชาวพิษณุโลก ได้ยินได้พุดคำคล้องจองนี้มาตั้งแต่โบราณกาล แสดงว่าไ้สกุลเคลื่อนขาเป็นไ้สกุลสูง รูปร่างสวยงามและยังชนเก่ง เป็นไ้ที่ผูกขาด การเลี้ยงในวังและเจ้านายในวังเท่านั้น เมื่อ เวลาล่วงเลยมาหลายร้อยปี ไ้สกุลเคลื่อน หางขาได้แพร่พันธุ์มาสู่เกษตรกรราษฎรชาว ไทยทั่วประเทศ และความเก่งของไ้เคลื่อน

หางขายังเป็นที่ยอมรับของนักเลงไ้ทั่วไป จึงมีคำพังเพยว่า “ไ้เคลื่อนหางขา กินเหล้าเชื่อ” นี่เป็นที่เลื่องลือกัน ถ้าไ้เคลื่อนหางขาเปรียบได้คู่ดี แล้วไปสั่ง เหล้ามากินก่อนได้

“424 ปี” แล้วที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ชนไ้ชนะพระมหาอุปราช เมื่อพระชนมายุได้ 23 พรรษา ตรงกับ พ.ศ.2121 ซึ่งนับถึงปัจจุบันจะได้ 424 ปีพอดี เมื่อเราย้อนอดีตจะเห็นได้ว่าพระปรีชาสามารถของท่านที่กล้าทำพระ มหาอุปราชชนไ้พนั้นเอาบ้านเอาเมืองเป็นเดิมพัน ไ้ชนของเราต้องเก่งจริงๆ แล้วมาถึงปัจจุบันลูกหลานคนไทยเราได้ทำอะไรบ้างเกี่ยวกับไ้ชนสายพันธุ์นี้ เราต้องกระตุ้นเตือนให้นักเลงไ้ชนนักอนุรักษ์พันธุ์สัตว์และผู้บริหารระดับสูง ให้หันมาสนใจไ้ชนพระนเรศวรสายพันธุ์ที่เก่งและมีบุญคุณอันสูงส่งต่อ ประเทศไทย และความเป็นคนไทยของเรา

วันที่ 29 กรกฎาคม 2533 ลิปสองปีมาแล้วที่จังหวัดพิษณุโลกจัด

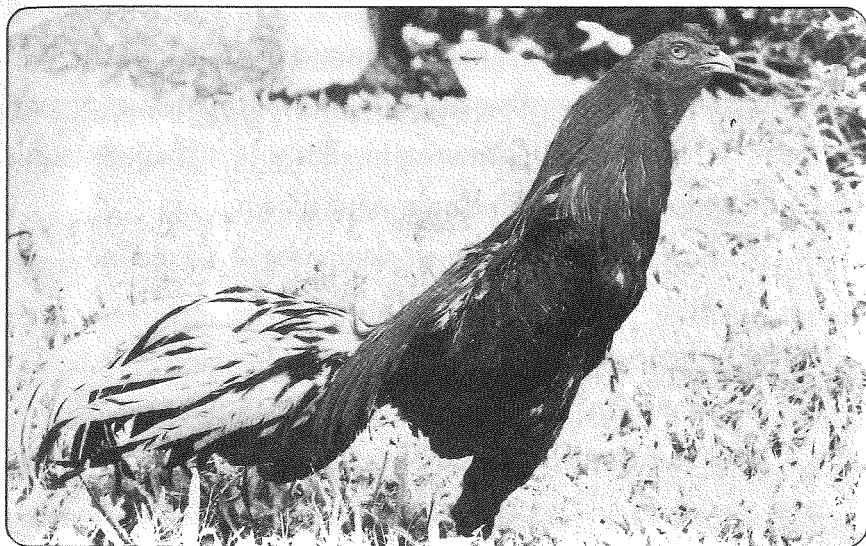
ประกวดโกชนพระนเรศวรครั้งแรกของประเทศไทย เป็นการตัดสินใจที่ยิ่งใหญ่ และทำหายที่สุด ทำไม ? ถึงเป็นเช่นนั้น เพราะว่าการประกวดโกชนครั้งนี้ ผู้ส่งโกเข้าประกวดยังไม่รู้เลยว่าโกชนพระนเรศวรหน้าตาเป็นอย่างไร เพียงแต่ทราบข่าวว่ามีการประกวดโกชนพระนเรศวรก็นำโกที่ตัวเองเลี้ยงไว้มาประกวดถึง 633 ตัว ส่วนการตัดสินนั้นผู้เขียนได้ศึกษามาแล้วก่อนล่วงหน้า ตั้งแต่มาทำงานที่พิษณุโลก และมีเป้าหมายที่โกเหลืงทางชาวเป็นโกชนพระนเรศวร คณะกรรมการตัดสินก็ลงความเห็นเช่นเดียวกัน จึงเกิดมีการประกวดแพร่หลาย มาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาปี 2535 ผู้เขียนได้เขียน “เรื่องโกชนพระนเรศวร” และตั้งกลุ่มอนุรักษ์ขึ้นมาจึงทำให้เราได้ใช้มาตรฐานพันธุ์ (อุดมทัศนีย์) ตามที่ได้เผยแพร่มาจนปัจจุบัน เป็นที่น่าดีใจที่ รศ.ดร.อภิชัย รัตนวราหะ ได้ก่อตั้ง “สมาคมอนุรักษ์ และพัฒนาโกพื้นเมืองไทย” ในปี พ.ศ.2540 ให้เป็นศูนย์รวมผู้สนใจผู้เลี้ยง นักเลงโก ตลอดจนชมรมต่างๆ ทั่วประเทศไทย

อาจารย์ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ นับว่าเป็นผู้ที่ร่วมก่อตั้งชมรม และการประกวดโกชนพระนเรศวร คู่กับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลกตลอดมา เป็นผู้ที่ยอมรับนับถือของนักเลี้ยงโกชน และการประกวดโกชนทั่วประเทศ ท่านเป็นผู้ที่เสียสละและทุ่มเทเกี่ยวกับเรื่องโกชนพระนเรศวร ในงานแสดงละครกลางแจ้งของทุกปีที่แสดงพระราชประวัติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในฉากชนโก อาจารย์ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ จะต้องจัดหาโกและเข้าฉากแสดงทุกครั้ง ที่ขาดไม่ได้เลยในพิธีบวงสรวงพระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรฯ ในวันที่ 25 มกราคมของทุกปี ท่านอาจารย์จะรับหน้าที่จัดหาโกชนพระนเรศวร และโกพ่มามาตีกันและเข้าร่วมในพิธีทุกครั้งเช่นกัน

ที่ได้เล่ามาทั้งหมดนี้ เป็นการจุดประกายให้พวกเราได้คิดว่า 424 ปีแล้ว เราทำงานได้ 12 ปี มีผลงานนิดเดียว เราน่าจะทราบว่าสมเด็จพระนเรศวรฯ ได้ชนโก “วันที่เท่าไร” “เดือนอะไร” อยากให้พวกเราได้ค้นคว้าจะได้มาจัดงาน

ตรงกับวันที่ท่านชนไก่ชนะให้ยิ่งใหญ่ทุกๆ ปี นอกจากนี้นี้นักอนุรักษ์ของเราได้ผสมพันธุ์สายพันธุ์นี้ได้หนึ่งแล้วหรือยัง หมายความว่าลูกไก่ในฟาร์มที่เกิดมาต้องเป็นไก่เหลืองหางขาวทุกตัว นี่เป็นเรื่องใหญ่ เป็นงานหนักของพวกเราที่ต้องทำให้ได้ ซึ่งจะนำผลไปสู่การศึกษาเรื่อง ดี.เอ็น.เอ การจดลิขสิทธิ์พันธุ์ ตลอดจนการเก็บอนุรักษ์ยีนส์ไว้ เรื่องนี้กรมปศุสัตว์กำลังดำเนินการอยู่ จะเห็นว่างานข้างหน้าที่พวกเรากำลังเดินอยู่เป็นเรื่องใหญ่ทั้งกำลังกายและกำลังความคิด ขอให้พวกเราช่วยกันก็จะประสบความสำเร็จเป็นแน่แท้

▲ ไก่ชนต้นแบบที่ชนะเลิศการประกวดในงานฉลองครองราชย์ 400 ปี
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ปี 2533

โก่งชนเมืองพิษณุโลก

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

โดยทั่วไป “การเลี้ยงโก่งชน” และ “การชนโก่ง” เป็นของคู่กัน ของชนบทไทยทั่วไป ดังคำพังเพยที่ว่า “เสร็จจากการทำนา ก็กัดปลาชนโก่ง” และการทำงานกับการชนโก่ง ก็เป็นของคู่กันอีก ในสมัยก่อนการนวดข้าวต้องใช้แรงงานจากคนตีข้าวให้ร่วง ต้องมีลานตากข้าว และต้องไปนอนเฝ้า การเลี้ยงโก่งก็ควบคู่กันไป เพราะว่ามีข้าวเปลือกมาก เป็นอาหารโก่ง โก่งก็อุดมสมบูรณ์ในฤดูหนาวที่เก็บเกี่ยวข้าวกัน จะตรงกันกับฤดูผสมพันธุ์โก่ง เลี้ยงลูกโก่ง หรือแม้แต่การเลี้ยงโก่งชนกัน ซึ่งจุดนี้ทำให้การชนโก่งสืบสานต่อมาจนถึงปัจจุบัน

การเลี้ยงโก่งชนเมืองพิษณุโลก พอจะแยกกล่าวได้ 4 ระยะเวลาคือ

1. ยุคประวัติศาสตร์ (2523-2533)
2. ยุคโก่งชนพระนเรศวรรุ่งเรือง (2534-2544)
3. ยุครวมพลังสร้างชื่อโก่งชนพระนเรศวร (2545-2555)
4. ยุควิทยาศาสตร์โก่งชนพระนเรศวร (2556-

1. ยุคประวัติศาสตร์

เมืองพิษณุโลก ก็เหมือนเมืองอื่นๆ โดยทั่วไปที่ชนบทมีการเลี้ยงโก่งไทย “โก่งไทย” คำๆ นี้ต้องวิเคราะห์กันให้ดีเหมือน “คนไทย” คือคนไทยเกิดมาแล้วโตขึ้นต้องใช้ข้าวสุกมวยไทยเป็นทุกคนแต่กำเนิด โดยไม่ต้องสอน คือ เตะ ถีบ เป็นไล่ศอกเป็น โก่งไทยเช่นกัน เมื่อมีการเลี้ยงโก่งตามชนบท ถ้าเจ้าของเป็นนักเลงชนโก่งก็จะเอาโก่งตัวผู้มาซ่อมคัดเลือกตัวเก่งไว้ชน ถ้าเจ้าของไม่ใช่ นักเลงชนโก่งก็จะ

เลี้ยงไก่ไว้ต้มแกงเป็นอาหาร และชาย ดังนั้น ไก่ไทยแท้จึงมีวิญญูญาณในการชนเป็นด้วย เชื่อกันว่า ไก่ชนไทยได้เลี้ยงกันมาไม่ต่ำกว่า 700 ปี ไก่ไทยจึงเป็นภูมิปัญญาไทย เลี้ยงและคัดเลือกสายพันธุ์มาโดยตลอด เพื่อสรรหาไก่เก่งไว้ชนกัน จนกระทั่งได้พันธุ์เก่งที่สุดในประวัติศาสตร์ชาติไทยมากกว่า 400 ปีแล้ว สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้นำไปชนถึงขนาดทำชนเอาบ้านเมืองเป็นเดิมพัน คือไก่ชนเหลืองหางขาวที่ชนชนะไก่ชนของพระมหาอุปราชาที่ประเทศพม่ามาแล้ว ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องไก่ชนพระนเรศวรจากประวัติศาสตร์มาก่อนหน้านี้ ตั้งแต่เริ่มรับราชการที่จังหวัดพิษณุโลกครั้งแรกปี 2514 สรุปรวมความว่า “ไก่เหลืองหางขาวกินเหล้าเชื่อ” “ไก่เหลืองหางขาวไก่เจ้าเลี้ยง” เป็นไก่ที่สืบสายเลือดไก่ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช นำไปชนชนะไก่พม่าในวันนั้น และไก่ชนสมัยนั้นได้สืบสายเลือดเหลืองหางขาวมาจนกระทั่งทุกวันนี้

ในวันที่ 29 กรกฎาคม 2533 เป็นวันครบรอบ 400 ปี การขึ้นครองราชย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดพิษณุโลกได้จัดให้มีการประกวดไก่ชนพระนเรศวรขึ้น มีไก่ส่งเข้าประกวดถึง 633 ตัว เราได้ไก่ที่ชนะเลิศ 5 ตัว ที่ 1, 2, 3 และชมเชย 2 ตัว และเราได้ประกวดสุ่มไก่ด้วย มีผู้ที่ส่งเข้ามา 574 ใบ การเลี้ยงไก่ชนกับสุ่มไก่เป็นของคู่กัน เมื่อเลี้ยงไก่ต้องใช้สุ่มครอบ เมื่อไก่ชนรุ่งเรื่องกิจกรรมสถานสุ่มไก็รุ่งเรื่องด้วย จากนั้นเป็นต้นมาคนทั่วประเทศเริ่มรู้จักไก่ชนพระนเรศวรมากขึ้นตามลำดับ

1.1 การส่งเสริมภาครัฐ

ในยุคนี้ภาครัฐมองข้ามไก่ไทย มองเห็นแต่ไก่ลูกผสม คือ นำไก่ไทยผสมกับไก่เนื้อและไก่ไข่ เพื่อหวังผลการแข็งแรงจากสายเลือดไก่ไทยได้เนื้อมากกว่าไก่เนื้อ และไข่ดกจากไก่ไข่ จึงมีการส่งเสริมมุ่งทางนี้ ดังนั้น การอนุรักษ์ไก่ไทยก็เป็นไปตามมีตามเกิด ขึ้นอยู่กับคนชนบทที่สืบสานการเลี้ยงอนุรักษ์พันธุ์เรื่อยมา เนื่องจากไก่สามสายเลือดมีความต้านทานโรคน้อยและ

ตลาดไม่ต้องการ จึงทำให้มีการกระจายพันธุ์ลูกผสมน้อยลงแต่ความต้องการไก่ไทยตลาดกลับต้องการมากขึ้น จะเห็นได้จากราคาที่สูงขึ้น ไก่ไทยจะมีราคาสูงกว่าไก่ลูกผสม การประกวดในงานนเรศวรมหาราชและงานกาชาดของจังหวัด ปี 2527 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ได้จัดประกวดไก่ไทยขึ้นเป็นครั้งแรกของจังหวัดพิษณุโลกหรือครั้งแรกของประเทศไทยก็ได้ โดยจัดประกวดไกชน ไก่ตะเภ ไก่ชนหยอง และไก่พื้นเมืองอีกมากมาย

1.2 บ่อนไก่

เมื่อก่อนมีบ่อนไก่ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 8 บ่อน จะเห็นได้ว่าเมื่อบ่อนมากการเลี้ยงไกชนก็มากด้วย ระยะเวลาหลังบ่อนไก่เหลือ 2 แห่งเท่านั้น แสดงว่าการเลี้ยงไกชนซบเซาลงมาก เนื่องจากกระทรวงมหาดไทย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสมัยนั้นคือ พลเอกสิทธิ จิระโรจน์ ได้ออกกฎกระทรวงห้ามตั้งบ่อนไก่ขึ้นมาใหม่ ดังนั้นบ่อนไก่ที่มีมานาน ต่อมาก็หมดอายุเมื่อเจ้าของบ่อนเสียชีวิต เพราะไม่สามารถที่ต่อทะเบียนได้ทำให้บ่อนลดลงเรื่อยๆ ผู้เลี้ยงไกชนจึงนิยมชนบ่อนป่าที่ไม่มีใบอนุญาต หรือบ่อนเถื่อน ซึ่งจะเรียกว่าบ่อนวังหนิตำรวกก็ได้ เป็นเหตุให้เบื้อหน้ายที่จะเลี้ยงไก่มาชนกัน การอนุรักษ์ไกชนจึงซบเซา พันธุ์ไก่ถูกปล่อยปละละเลยให้ผสมพันธุ์โดยธรรมชาติ ไม่ได้ดูแลอย่างถูกวิธี

1.3 การตลาด

ตลาดไกชนที่ซื้อขายกันก็เป็นตลาดแคบๆอยู่ในวงผู้ชนไก่เท่านั้น และไม่ค่อยจะขายไกชนกันเป็นการหวงสายพันธุ์ เกรงว่าคนอื่นจะมีไก่เก่งกว่าของตนเอง การลักขโมยไกชนจึงมีอยู่ในวงการนี้ เพราะว่าขอซื้อไก่เก่งไปทำพันธุ์ก็ไม่ขาย จึงจำเป็นต้องลักขโมย ไก่ไทยที่ไม่ได้ถูกคัดเป็นไกชนก็ต้องไปซัง

กิโลขาย ราคาที่ถูกจึงไม่เป็นที่น่าดึงดูดให้หันมาเลี้ยงไก่ไทยอย่างจริงจัง เพราะถูกพวกไก่เนื้อมาทำตลาดแทน การจัดตลาดขายไก่ชนโดยเฉพาะในต่างจังหวัดไม่มีเลย ยกเว้นที่จังหวัดชลบุรี ที่มีตลาดปล้าไก่ขาย และเป็นศูนย์วิชาการด้วย การที่คนไทยหวงสายพันธุ์ไก่ ไม่ยอมขายให้คนอื่นไปทำพันธุ์ เพราะกลัวว่าเขาเอาไปทำพันธุ์แล้วตีเก่งและไก่พันธุ์ของตัวเองจะมาตีเจอกันเอง และเจ้าของสายพันธุ์อาจจะแพ้ได้ โดยเฉพาะตัวเมียแม่พันธุ์ยิ่งหวง ไม่ยอมขายและไม่ให้ใครเลย ถึงขนาดถ้าให้ขายให้เขาฆ่ากินเองดีกว่า ทำให้การตลาดซื้อขายไม่เกิดขึ้น พุดง่ายๆ ว่าซื้อขายกันยาก

2. ยุคโกศนพระนเรศวรรุ่งเรือง

จะกล่าวตั้งแต่ปี 2533 จนถึงปี 2543 นับว่าเป็นยุคที่มีคนรู้จัก

โกศนพระนเรศวร จากการประกวดได้มีการแพร่ภาพไปทั่วประเทศ สื่อมวลชนทุกแขนงได้มาทำข่าว ทำให้งานประกวดโกศนคึกคัก ขึ้นมาทันที และในวันที่ 26 เมษายน 2535 หนังสือโกศนพระนเรศวร ที่ผู้เขียนได้ออกเผยแพร่ ซึ่งได้รวบรวมจากลักษณะไก่ที่ชนะเลิศการประกวดมาเป็นต้นแบบเขียน คือ อธิบายลักษณะโกศนพระนเรศวรตามตัวที่ชนะเลิศ จึงนับว่าเป็นมาตรฐานที่ใช้ได้ จังหวัดพิษณุโลกก็ได้จัดประกวดโกศนพระนเรศวรขึ้นในช่วงงานเทอดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช วันเสาร์ปลายเดือนมกราคมทุกปี จังหวัดอื่นๆ เริ่มหันมาประกวดโกศนด้วย เช่น ที่สุพรรณบุรี สมุทรปราการ โคราช ฯลฯ ได้ขอมาตรฐานจากหนังสือโกศนพระนเรศวรไปเป็นแม่แบบการประกวด ต่อมาจึงมีการตั้งสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาไก่ไทยขึ้นมา โดย รศ.อภิชัย รัตนวราหะ ซึ่งผู้เขียนก็เข้าไปมีส่วนให้สมาคมริบดำเนินการออกอุดมทัศนียโกศนใน 2 สายพันธุ์คือ “เหลืองหางขาว” และ “ประดู่หางดำ” โดยยึดหนังสือโกศนพระนเรศวรของผู้เขียนเป็นหลักของมาตรฐานโกศนเหลืองหางขาว ทำให้นักเลงโกศนทั่ว

ประเทศรู้จักโกชนพระนเรศวร หนังสือวารสารโกชนก็มีออกจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ทำให้โกชนพระนเรศวรถูกซื้อและขายกันมากขึ้นตามลำดับ

2.1 การส่งเสริมในภาครัฐ

ภาครัฐได้เริ่มให้ความสนใจมองเห็นโกไทยที่จะต้องพัฒนาขึ้นมาได้มีการจัดประกวด การจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงแม่กระทิงโกที่นำไปแจกตามโครงการต่างๆ ของภาครัฐ ก็มีโกไทยเป็นตัวเลือกร่วมแจกอยู่ด้วย ขณะเดียวกันกรมปศุสัตว์ก็ได้มีงานวิจัยเกี่ยวกับโกชน เพื่อศึกษาเรื่อง DNA ด้วย เป็นความก้าวหน้าที่จะนำไปสู่การจดสิทธิบัตรโกชนไทยต่อไป

2.1.1 การประกวดโกชน

การประกวดโกชนพระนเรศวรมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เลี้ยง ได้รู้จักตัวที่ชนะเลิศมีรูปร่างหน้าตาอย่างไรจะได้ยึดมาเป็นแม่แบบ ผสมพันธุ์และคัดเลือกพันธุ์ได้เหมืมหม และการประกวดเป็นการเพิ่มคุณค่าของตัวโกที่ชนะและสายพันธุ์ที่มีการซื้อขายกันในอนาคต โดยจัดประกวดเฉพาะโกชนพระนเรศวรเท่านั้นตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา จนกระทั่งปี 2541 และ 2542 ได้เพิ่มการประกวดโกประดู่หางดำและพันธุ์อื่นๆ และมีการประกวดโกชนที่นำหนักมากที่สุดด้วย ในการประกวดแต่ละครั้งมีผู้เลี้ยงโกชนสนใจในกิจกรรมนี้เป็นอย่างมาก ทำให้คึกคัก และเป็นกำลังใจผู้จัดด้วยอย่างยิ่ง จึงทำให้สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ได้ขอถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพฯ ให้แก่ผู้ชนะเลิศยอดเยี่ยมโกชนพระนเรศวร ขึ้นเป็นครั้งแรก ในการประกวดงานประเพณีสงกรานต์ ทำให้ทราบสายพันธุ์และทราบว่าที่ไหนมีสายพันธุ์นี้อยู่จะได้ติดตามซื้อหาและผสมพันธุ์ต่อไป

ในระยะแรก จะมีกลุ่มผู้เลี้ยงโกที่ชนะเลิศอยู่ที่อำเภอนครไทย, อำเภอเมืองที่ตำบลหัวรอ, บ้านกร่าง, ไร่ช่อดอน, ดอนทองและอำเภอพรหมพิราม ในช่วงหลังนี้จะมีโกจากต่างจังหวัดเข้ามาประกวด แต่ยังไม่ทราบมาตรฐานพันธุ์ที่

เราจะประกวดจึงไม่เข้ารอบ มีที่ชุ่มไถ่ศิริมาศ จังหวัดสุโขทัย ได้รางวัลไปด้วย การประกวดไถ่ชนประจำปีของจังหวัดพิษณุโลก ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างมาก จากผู้ที่ชำนาญการ 4 ท่าน คือ พ.ต.พิทักษ์ บัวเปรม อ.สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ และคุณประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ และผู้ที่นำยกย่องอีกท่านหนึ่งซึ่งทำงานวิจัยไถ่ชนด้วย คือ อ.อุรวรพงษ์ ศรีเมือง จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพิษณุโลก ในการประกวดไถ่ประจำปีของจังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

1. งานทอดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดในช่วงวันเสาร์ปลายเดือนมกราคม
2. งานประเพณีสงกรานต์ (ริมน้ำน่าน) ถวายสมเด็จพระเทพฯ
3. งานปิกนิกชัยอำเภอนครไทย (ก่อนวันลอยกระทง 1 วัน)
4. งานวันเกษตรกร ช่วงเดือนพฤษภาคมทุกปี (วันพีชมงคล)
5. งานวันไถ่เหลือองหางขาวและของดีเมืองพิษณุโลก อำเภอเมืองพิษณุโลก

2.1.2 การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการเลี้ยงไถ่ชนพระนเรศวร

เป็นการโชคดีที่ผู้เขียนได้จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมขึ้นครั้งแรกที่ ตำบลหัวรอ ร่วมกับกำนันเฉลิม อุทองมาก และ คุณประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ ได้งบประมาณมาซื้อพ่อพันธุ์ 25 ตัว แม่พันธุ์ประมาณ 70 ตัว ให้สมาชิกผสมแพร่พันธุ์ นับว่ากลุ่มนี้ทำให้มีไถ่ชนพระนเรศวรแพร่หลายอยู่ขณะนี้ การจัดตั้งกลุ่มเป็นการส่งเสริมการเลี้ยง เป็นการให้ความรู้ด้านการป้องกันโรค การคัดเลือกพันธุ์ ต่อมาเกิดกลุ่มที่อำเภอนครไทยอีกกลุ่มหนึ่ง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดได้ตั้งกลุ่มเพิ่มขึ้นทุกอำเภอ ปัญหาของกลุ่มที่ตั้งใหม่คือจะหาพันธุ์จากไหน จะผสมพันธุ์อย่างไรจะได้พันธุ์แท้ เพราะการจัดตั้งกลุ่มของเราเป็นการให้ความรู้ไม่มีพันธุ์มาแจกให้ ขณะนี้งานกลุ่มกำลังดำเนินไปด้วยดี หากได้รับความ

ไถ่ชนพระนเรศวร

ร่วมมือด้วยดีระหว่างกลุ่ม จะทำให้กลุ่มแข่งขัน กลุ่มยังต้องการความเชื่อมั่น ทางด้านการตลาด กลุ่มต้องการให้มีบ่อนชนเพิ่มขึ้น เพื่อเสริมการตลาดและ การผลิต ขณะที่ อบต.หลายแห่งได้ออกมาส่งเสริมด้านการเงินในการเลี้ยงไถ่ชน เช่น อบต.บ้านกร่าง และ อบต.หัวรอ ถึงกับยกเป็นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ด้วย กลุ่มต่างๆ เมื่อมีผลงาน แล้วจะขอความร่วมมือจาก อบต.หรือ อบจ.ก็ได้

2.2 บ่อนไถ่

ขณะนี้จังหวัดพิษณุโลก มีบ่อนชนไถ่เพียง 2-3 บ่อนที่ถูก กฎหมาย และมีการชนตลาดทั้งปี เดือนละ 2 ครั้ง เป็นวันอาทิตย์ที่ 2 และที่ 4 บ่อนไถ่จะมีไถ่ไทยหลายสายพันธุ์หลายสี เลี้ยงเข้ามาเพื่อตีกัน ดังนั้น ไถ่ที่เข้า บ่อนนั้นต้องชนเก่งเป็นหลัก จึงทำให้ผู้เลี้ยงไถ่ชนหรือนักผสมพันธุ์ไถ่ชน เลือก สายพันธุ์ที่ชนเก่งมาผสมกันเท่านั้น ไม่มองในเรื่องของสีไถ่หรือลักษณะของ พันธุ์นั้นๆ ไถ่ชนจึงเป็นลูกผสมของไถ่หลายพันธุ์หลายสีจึงไม่มีพันธุ์แท้ๆ เนื่องจากจำนวนบ่อนไถ่ขณะนี้มีน้อยมาก จึงเกิดบ่อนป่า บ่อนวัง ชนเถื่อน ไม่ ถูกต้องอยู่อีกหลายแห่ง ในบ่อนไถ่ก็มีการจำหน่ายอุปกรณ์การเลี้ยงไถ่ ยาชนไถ่ อาหารไถ่ชน รวมทั้งมีไถ่ชนขายด้วย ดังนั้นตลาดไถ่ก็เกิดที่บ่อนไถ่ด้วย ถ้าหาก ต้องการอนุรักษ์ไถ่ชนไทยให้คงอยู่ตลอดไป รัฐควรให้มีบ่อนไถ่ชนอย่างพอเพียง

2.3 การตลาด

ขณะนี้วงการเลี้ยงไถ่ชนของจังหวัดพิษณุโลกมีการตลาดที่ดีคือ มีผู้มาหาซื้อที่เล่าหรือที่ซุ้มที่เรียกว่า ขายได้ดี ได้ราคา ขายแม้กระทั่งไข่มีเชื้อ เพราะว่าคนรู้จักเมืองพิษณุโลก เป็นเมืองไถ่ชนพระนเรศวร คือ เหลือองหางขาว เป็นไถ่ที่สวยงามและเป็นไถ่เก่งด้วย และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ได้ จัดประกวดมาทุกปี จึงมีไถ่ที่เข้าตำราอยู่มากหลายซุ้ม กระจายอยู่ทั่วจังหวัด เมื่อมีผู้มาหาซื้อไถ่ชนพระนเรศวรแล้วพบไถ่ชนสายพันธุ์อื่นก็ซื้อติดมือไปด้วย ฉะนั้น กลุ่มไถ่ที่ตั้งยุคแรกและกลุ่มที่เป็นข่าวทางทีวีและหนังสือพิมพ์จะเป็นจุด

ขายโกได้ดี การวางขายส้มโกข้างถนนก็เห็นอยู่บ้างไม่มากนัก ตลาดโกบางกระท่อม เป็นตลาดที่มีการขนส่งอันแล้วขายจะไม่มีการพนันจึงมีผู้ต้องการดูเชิงโกก่อนซื้อ ซึ่งกลุ่มอำเภอบางกระท่อมจะจัดประลองโกทุกวันเสาร์

2.4 การประชาสัมพันธ์

ในช่วงนี้จะเห็นสื่อมวลชนอยู่ทุกแขนงได้หันมาทำข่าวเรื่องโกศนกันมาก และเป็นข่าวตลอดทั้งปี โดยเฉพาะหนังสือโกศนได้ออกหลายฉบับต่อเดือน ทีวีทุกช่องได้เคยออกเรื่องโกศนพระนเรศวรทุกช่อง ที่ทำรายการดังมากและยาวหลายตอนก็เป็นไอทีวี ได้ถ่ายทำที่ฟาร์มของอาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรณ์ จึงทำให้อาจารย์ขายโกศนได้ราคาและเป็นที่ยอมรับทั่วประเทศ ต้องขอบคุณสื่อมวลชนของจังหวัดพิษณุโลกที่ช่วยทำข่าวให้เป็นประจำ จะมีข่าวควบคู่กับกิจกรรมประกวดโก อบรมผู้เลี้ยงโก เมื่อเป็นข่าวพวกซื้อโกศนจะทราบและมาหาซื้อ หรือติดต่อทางโทรศัพท์

2.5 มาตรฐานพันธุ์โกศนพระนเรศวร

ได้เขียนไว้ในหนังสือที่พิมพ์เมื่อปี 2535 เป็นครั้งแรกและได้พิมพ์ฉบับที่ 2 เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2542 และกำลังเขียนฉบับใหม่เป็นฉบับที่ 3 จะออกในเร็วๆ นี้ ขณะนี้ก็ให้ถือมาตรฐานที่มีในหนังสือโกศน หากมีข้อไหนที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลง ในอนาคตค่อยปรึกษาแล้วเปลี่ยนก็ได้ เนื่องจากขณะนี้สายพันธุ์โกศนพระนเรศวรที่เลี้ยงกันอยู่ในขณะนี้ ตามเก่าที่ปรับปรุงพันธุ์มาตั้งแต่เริ่มประกวดปี 2533 ก็จะได้สายพันธุ์ที่คงที่แล้ว แต่ส่วนที่ยังไม่คงที่เพราะลูกที่เกิดมาสีปากยังมีสีดำติดมานิดหน่อย อย่างไรก็ตามหากกลุ่มต่างๆ สนใจทำพันธุ์ประวัติตัวโก ก็จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการติดตามสายเลือดโกด้วย จะทำให้เราผสมโกพันธุ์แท้ได้เร็วขึ้น

การหาพ่อโกศนพระนเรศวรไปทำพันธุ์สำหรับกลุ่มที่เกิดขึ้นใหม่ ขณะ

โก๋ชนพระนเรศวร

นี้ยังพอหาได้เพราะโก๋เหลืองหางขาวในจังหวัดเราที่มีอยู่ถ้าได้รับการผสมพันธุ์กับแม่โก๋ดำหัวหงอก หรือโก๋กระ ซึ่งแม่โก๋ลักษณะนี้มีมาก และหาพ่อโก๋จากกลุ่มที่มีการเลี้ยงอยู่แล้วก็ได้ โดยเฉพาะจากตัวที่เคยชนะการประกวดยิ่งดี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ได้จัดประชุมเขียนโก๋ชนของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อกำหนดมาตรฐานโก๋ชนพระนเรศวรขึ้นและประกาศใช้ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2543 ซึ่งยึดถืออยู่ในปัจจุบันนี้

3. ยุक्रमพลังสร้างชื่อโก๋ชนพระนเรศวร

นับตั้งแต่ได้ประกวดโก๋ชนพระนเรศวร เมื่อปี 2533 มาถึงปัจจุบัน โก๋ชนพระนเรศวรเป็นที่รู้จักทั่วประเทศแต่การหาสายพันธุ์เป็นไปอย่างเชื่องช้าแต่มั่นคง ขณะที่กลุ่มต่างๆ ได้อนุรักษ์พันธุ์ได้ดี อาจารย์วุฒรพงษ์ ศรีเมือง ได้ศึกษาสายเลือดทางวิชาการอยู่ และเราจะมีกลุ่มอนุรักษ์เพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ การตลาดดี มีการขายโก๋ชนพระนเรศวรกันมากต่อปี และโก๋ชนพระนเรศวรจะเป็นของฝากหรือของสังของพวกชอบโก๋ ถ้ารู้ข่าวว่าอยู่พิษณุโลก ให้หาโก๋ชนพระนเรศวรไปฝากด้วย แต่เมื่อโก๋ขายดีจึงทำให้นักผสมพันธุ์ไม่รักษาคุณภาพการผสมพันธุ์ขายโก๋ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน คนไม่รู้บอกว่าเป็นโก๋ชนพระนเรศวรจะลดความน่าเชื่อถือลงได้คือ ชื่อที่ไรก็ได้ของแท้สักที จึงมีความจำเป็นที่กลุ่มอนุรักษ์โก๋ชนพระนเรศวรของจังหวัดพิษณุโลกได้รวมตัวกัน จัดตั้งเป็นสมาคม ซึ่งสมาคมจะออกมาตรฐานพันธุ์โก๋ชนพระนเรศวร รับรองพันธุ์โก๋ที่ซื้อขายกัน รวมถึงการนำมาตรฐานโก๋ไปจดสิทธิบัตรด้วย จะทำให้เรามีการตลาดกว้างขึ้น นอกจากตลาดภายในประเทศ เราจะมีตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นและราคาก็ดีขึ้นด้วย เป็นการรวมพลังกันสร้างชื่อโก๋ชนพระนเรศวรได้อย่างดี

3.1 การส่งเสริมในภาครัฐ

ในภาครัฐโดยเฉพาะกรมปศุสัตว์ จะต้องมาส่งเสริมการเลี้ยง ไก่ชนไทยหรือไก่ไทย และต้องมีการคัดเลือกสายพันธุ์ไก่ชนที่มีอยู่หลากหลาย ให้ได้พันธุ์แท้ เช่น เหลือหางขาว ประดู่หางดำ เขียวเสลา เทาทอง ฯลฯ และเมื่อได้สายพันธุ์แท้แล้ว จะต้องจดทะเบียนสิทธิบัตรพันธุ์ไก่ชนไทย และนำพันธุ์ไก่ชนที่เผยแพร่ให้เกษตรกรนำไปเลี้ยง และรัฐต้องหาตลาดไก่ชนในต่างประเทศให้ผู้เลี้ยงด้วย นอกจากส่งไก่ชนไปขายต่างประเทศรอบบ้านเรา การส่งไก่ไทย คือ ไก่ที่ไม่เป็นไก่ชน หรือไก่ไทยเลี้ยงแบบไทยๆ โดยคัดเลือกตัวที่เป็นไก่ชนออกไป แล้วก็นำไก่ที่เหลือขายเป็นไก่เนื้อส่งต่างประเทศ เพราะว่าเลี้ยงไก่แบบไทยใช้อาหารธรรมชาติ ไม่มีสารเคมีในตัวไก่ จึงเป็นที่ต้องการของต่างประเทศ โดยเฉพาะกรมปศุสัตว์ ขณะนี้ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ DNA ซึ่งต่อไปเราจะทราบ DNA ของไก่ชนไทยแต่ละพันธุ์ และสามารถรู้ DNA ไก่เก่ง ดังนั้นในอนาคตก็จะทราบพันธุ์และความเก่งโดยทางวิทยาศาสตร์ได้ด้วย

3.2 การประชาสัมพันธ์ การตลาด มาตรฐานไก่และบ่อนไก่

ทั้ง 4 อย่างนี้ จะพัฒนาควบคู่กันไป ในอนาคตการตลาดจะมีการแข่งขันกันมาก เพราะมีการเลี้ยงกันแพร่หลาย การโฆษณาของกลุ่มของซุ้มตัวเองจะมีมากขึ้น การตลาดจะเกิดความน่าเชื่อถือ สายพันธุ์มาตรฐานที่มีสมาคมรับรอง ดังนั้น การตั้งสมาคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

การเปิดบ่อนไก่ เป็นสิ่งที่รัฐต้องนำมาพิจารณาใหม่ เพราะว่าบ่อนที่มีอยู่ในขณะนี้ หากเจ้าของตาย บ่อนจะถูกปิด ในทศวรรษหน้า บ่อนจะถูกปิดหมด มีแต่บ่อนเถื่อน เป็นไปได้ที่การเปิดบ่อนจะอยู่ในอำนาจของ อบต. เพราะการเปิดบ่อนจะเป็นการส่งเสริมการเลี้ยงด้วย

โดยเฉพาะจังหวัดพิษณุโลกน่าจะมีตลาดกลางโกชน เพื่อให้ชมรมต่างๆ ส่งไก่มาขาย เป็นศูนย์กลางของผู้ที่ต้องการมาซื้อ หากการตั้งตลาดสำเร็จ ต่างชาติก็จะมาซื้อด้วย จังหวัดพิษณุโลกต้องโฆษณาขายโกชนพระนเรศวรเป็น จุดขาย เพื่อให้เขามาซื้อ แต่ตลาดควรมีสายพันธุ์อื่นให้ผู้ซื้อไก่เลือกซื้อไก่ด้วย เพราะว่าชื่อเสียงโกชนพระนเรศวรจังหวัดพิษณุโลก ได้ออกมาตรฐานโกชน พระนเรศวรไว้แล้ว เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2543 เพื่อให้ผู้เลี้ยงโกชนพระ นเรศวรได้ศึกษาและค้นหาสายพันธุ์มาเลี้ยง

3.3 การพัฒนาสมุนไพรสำหรับโกชน

ศาสตร์เรื่องสมุนไพรที่ใช้กับโกชน คนไทยเราได้แสวงหาศึกษา เป็นตำราและหวงแหนไม่ค่อยจะถ่ายทอดวิชานี้ให้ใคร ในปัจจุบันได้มีผู้ศึกษา สมุนไพรที่ใช้กับโกชนกันมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์สมุนไพรเหล่านี้ ให้ได้ โดยให้มีการปลูกให้แพร่หลายและน่าจะมีการพัฒนาสมุนไพรให้ใช้ง่ายๆ หรือปรับปรุงเป็นตำรับยาขาย สถาบันการศึกษา เช่น สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม หรือสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพิษณุโลก น่าจะมีการปลูกพืช สมุนไพรใช้กับไก่ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ด้วย

อย่างไรก็ตาม อยากให้ชมรมหรือกลุ่มต่างๆ ได้ปลูกสมุนไพรไว้ประจำ กลุ่มของตนเอง หรือให้สมาชิกปลูก หรือผลิตสมุนไพรขายเองภายในกลุ่ม พุด ง่ายๆ คือ ขายไก่และสมุนไพรควบคู่ไปด้วย

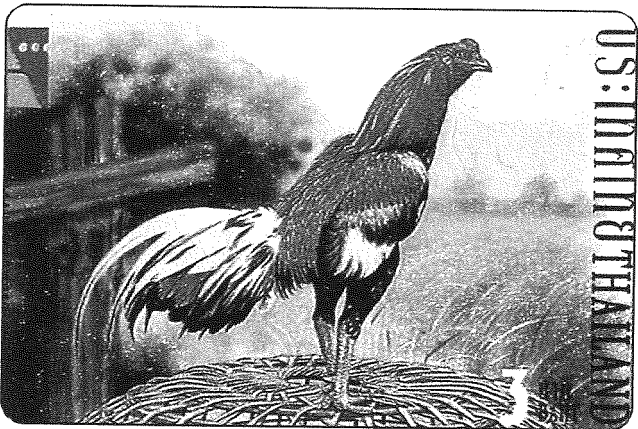
4. ยุควิทยาศาสตร์โกชนพระนเรศวร

เป็นเรื่องของอนาคตที่เราต้องวางแผนไว้ เพราะว่าโกชนพระนเรศวร ขณะนี้ได้เป็นที่รู้จักกันไปยังต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษอย่างบาง กอกโพสต์นำไปลงเต็มหน้า (BANGKOK POST, OUTLOOK, THURSDAY MARCH 1, 2001) ทำให้คนต่างชาติได้อ่าน และหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ

สตรีทโทมของสิงคโปร์ ได้โทรศัพท์มาหาผู้เขียนเรื่องขอนำไก่ชนพระนเรศวร ไปลงและให้ผู้เขียนส่งรูปไปให้ THE SUNDAY TIMES, MARCH 25, 2001. เมื่อมีการแพร่หลายความรู้เรื่องไก่ชนพระนเรศวร ทำให้เป็นที่สนใจของนักวิจัย ที่จะทำวิจัยไก่ชนพระนเรศวร มีทั้งของกรมปศุสัตว์ มหาวิทยาลัยนเรศวร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพิษณุโลก เป็นต้น จุดสนใจของนักวิทยาศาสตร์ขณะนี้ต้องการศึกษา DNA ก็คือ “ยีนส์” ที่จะถ่ายทอดไปสู่ลูกหลาน และเป็นเอกลักษณ์ประจำตัว เชื่อว่าในอนาคตการศึกษาคงจะสำเร็จ เพราะขณะนี้ไก่ชนพระนเรศวรได้พัฒนาขึ้นไปสู่ความเป็นพันธุ์แท้มากขึ้น ถ้าได้ลักษณะคงที่ของ DNA ไก่ชนพระนเรศวรแล้ว เราสามารถนำไปจดลิขสิทธิ์พันธุ์ไก่ชนพระนเรศวร ในอนาคตการเจาะเลือดไก่เพียง 1 หยด ก็สามารถตรวจไก่พันธุ์แท้ได้แล้ว ถ้าประสบความสำเร็จก็สามารถที่จะเลือกหาดู DNA ที่เก่งแล้วหาซื้อมาไว้ชนต่อไปข้างหน้า การดูแลไก่ชนคงเป็นศาสตร์ที่ถูกสืบทอดกันมาเจาะเลือดตรวจ DNA กันแทน ดังนั้น ในอนาคตจะเป็นยุควิทยาศาสตร์นำหน้า จึงขอให้พวก

เราได้เตรียมตัวศึกษาหาความรู้เรื่องของ DNA ไว้เพื่อรอรับความก้าวหน้าที่กำลังจะมาถึง

▲ ไก่ชนพระนเรศวรที่ชนะเลิศการประกวดของ จ.พิษณุโลก ได้รับการคัดเลือกให้เป็นแบบแสดมปีของ กสท. (ปี 2544)

ประสบการณ์การพัฒนาไร่ชนพระนเรศวร

นิติต ตั้งตระการพงษ์

การส่งเสริมการเลี้ยงไร่ชนพระนเรศวร ได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจัง เมื่อปี พ.ศ. 2533 ในงานฉลองการครองราชย์ 400 ปี ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยจัดประกวดไร่ชนพระนเรศวรขึ้น (เป็นไร่เหลืองหางขาว) จากไร่ทั้งหมด 633 ไร่ ตัดสินได้รางวัล 5 ไร่ จากนั้นได้ตั้งชมรมไร่ชนพระนเรศวรขึ้นที่บ้านหัวรอ อ.เมืองพิษณุโลก โดยให้พ่อ 1 ไร่/แม่ 3 ไร่ แก่สมาชิกจำนวน 25 ราย พร้อมนี้ ปี 2535 ได้จัดพิมพ์หนังสือไร่ชนพระนเรศวรขึ้น 1 เล่ม เป็นคู่มือการพัฒนาการเลี้ยงไร่ชน ให้แพร่หลายจนปัจจุบันนี้ จากประสบการณ์การพัฒนาไร่ชนพระนเรศวรและประเด็นทางดำพอสรุเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. การประกวดไร่ชนพระนเรศวรและประเด็นทางดำ
2. การจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมหรือชุมนุมเลี้ยงไร่ชน
3. พันธุ์ไร่ชน
4. การจัดการ
 - การผสมพันธุ์
 - การฟักไข่
 - การเลี้ยงลูกไก่
 - การทำทะเบียนประวัติ
5. การตลาด
6. ปัญหาและอุปสรรค

▲ การประกวดไร่ชนพระนเรศวรซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพฯ งานสงกรานต์ จ.พิษณุโลก

1. การประกวดโกศน

เป็นการประกวดโกศนทั้ง 2 พันธุ์ (โกศนพระนเรศวร และโกศนประดู่หางดำ) ให้ผู้เลี้ยงได้รู้จักลักษณะพันธุ์และนำไปเลี้ยงให้แพร่หลายทั่วประเทศ ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกจัดประกวดปีละ 3-4 ครั้ง คือ

1. งานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ระหว่าง 25-31 มกราคมของทุกปี
2. งานประเพณีสงกรานต์ของจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งถ้ายพระราชทานของสมเด็จพระเทพฯ (เฉพาะโกศนพระนเรศวร)
3. งานประเพณีปีกรงชัยของอำเภอนครไทย (ก่อนวันลอยกระทง 1 วัน)
4. งานวันเกษตรกร (วันพืชมงคล)

สำหรับสมาคมฯ น่าจะให้มีการประกวดระดับชาติ เช่น การประกวดโกศนประจำชาติไทยปีละครั้ง ซึ่งจะทำให้การพัฒนาสายพันธุ์เร็วขึ้น

2. การจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมหรือซุ่มเลี้ยงโกศน

ในการพัฒนาการเลี้ยงโกศนทั้ง 2 พันธุ์ จะให้เป็นไปอย่างรวดเร็วต้องจัดตั้งกลุ่มเพื่อสะดวกในการส่งเสริม เช่น ให้นำผู้เลี้ยงเข้าไปสอนและแนะนำการทำวัคซีน การรักษาสัตว์ป่วย การแลกเปลี่ยนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ เช่น การให้ยืมหรือเอาแม่ไก่ให้ไปผสมพันธุ์ การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ที่สำคัญต้องให้กลุ่มทำทะเบียนประวัติไก่แต่ละตัว ซึ่งกลุ่มและชมรมเหล่านั้นต่อไปจะพัฒนาเป็นสมาคมต่อไป การรวมตัวกันจะสามารถสร้างการตลาดและการผลิตเป็นจำนวนมากได้

3. พันธุ์ไก่

ปัจจุบันไก่ชนของเรา จะเป็นพันธุ์ผสมไก่เก่งหลากหลายสี และสกุล เมื่อเราผสมพันธุ์ได้ลูกมักจะไม่ได้สีอย่างที่ต้องการทุกตัว เพราะว่า ไม่ใช่สายพันธุ์แท้ ดังนั้น วิธีที่จะให้การผสมพันธุ์ได้พันธุ์แท้ๆ ออกมาต้องให้นักพันธุศาสตร์มาวางรูปแบบการผสมพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวร โดยแม่พันธุ์ต้องเป็นไก่กระ ขนดำ ปลายขนมีจุดขาว หรือตัวดำแต่หัวหงอก การผสมต้องอดทน ผสมหลายๆ ชั่วโมง คัดแต่ตัวเข้าลักษณะพันธุ์มาผสมดังจะเห็นว่ามีหลายรายที่ลูกของตัวที่เคยเข้าประกวดได้รับรางวัลชนะเลิศเหมือนพ่อ

สิ่งที่น่าพิจารณาตามคำบอกเล่าโบราณ

1. นักเลงไก่จะหวงแม่พันธุ์ แสดงว่าแม่พันธุ์ถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมได้ดีกว่าพ่อพันธุ์ แต่บางท่านบอกว่าตัวเมียถ่ายทอดกำลังใจที่อดทนสู้ไม่ถอย ตัวผู้จะถ่ายทอดชั้นเชิงการชนและลักษณะสี เป็นต้น

2. สีขนหูของพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์จะบ่งบอกสีของทั้งตัวและจะเป็นตัวถ่ายทอดไปยังลูกได้ด้วย

อนึ่ง สำหรับไก่ประดู่หางดำ สีดำเป็นลักษณะเด่นหรือลักษณะข่ม ดังนั้นการผสมพันธุ์ให้ได้สีประดู่หางดำออกมา จะทำได้ง่ายกว่าเหลืองหางขาว

4. การจัดการ

1. การผสมพันธุ์ไก่

1.1 อายุพ่อพันธุ์ไก่อ่าจะใช้ตั้งแต่ 1-3 ปี ขึ้นไป ใช้พ่อไก่ตอนถ่ายขน (เปลี่ยนขน) ซึ่งจะใช้ได้ประมาณ 4-5 เดือน/ปี แม่พันธุ์ไก่ต้องเคยให้ลูกแล้วสัก

2 ครอก (2 ครั้ง) มาก่อนจะดีมาก

1.2 อัตราส่วนพ่อพันธุ์ : แม่พันธุ์

โบราณ ใช้ 1 : 1 ผสมพันธุ์ในสุ่ม บอกว่าแข็งแรงตึกว่าการใช้แม่พันธุ์หลายตัว เมื่อไก่ผสมแล้วจับออก และให้ผสมวันละ 3 เวลา จนแม่ไก่เริ่มฟัก

ปัจจุบัน โดยคำแนะนำส่วนตัวของผู้เขียนใช้ พ่อพันธุ์ : แม่พันธุ์เท่ากับ 1 : 3 เพราะว่าการผสมพันธุ์ในกรงขนาดกว้างกว่าสุ่ม สัตว์ส่วนนี้ใช้เฉพาะไก่ชนเท่านั้น แต่สำหรับไก่ไทยโดยทั่วไปให้ใช้ 1 : 5 ซึ่งคำแนะนำของทางราชการเท่ากับ 1 : 6 นั้น คิดว่าแม่พันธุ์มากเกินไปและจากการสังเกตพบว่า ถ้าพ่อพันธุ์มีความรักแม่พันธุ์ตัวไหนจะผสมแต่ตัวนั้นมากกว่าตัวอื่น

2. การฟักไข่

การฟักไข่นี้จะมีประเด็นที่น่าพิจารณา คือ รังฟักไข่ การคัดเลือกไข่, จำนวนฟองให้แม่ไก่ฟัก และการฟักไข่ด้วยเครื่อง

รังฟักไข่ ผู้เลี้ยงควรจัดหาลัง กล่องหรือตะกร้า หรือใช้ไม้ไผ่สานเป็นรังไก่ แล้วใช้ใบไม้หรือใบหญ้าแห้งใส่ไปพอประมาณ ปกตินิยมใช้ฟางแห้งใส่ไปในรังฟักไข่ ซึ่งควรเอาใบหญ้าหรือฟางเผาทิ้งทุกครั้ง เมื่อแม่ไก่ฟักลูกไก่ออกมาแล้ว เพื่อป้องกันการเกิดโรไก่ หากพบโรไก่ในแม่ไก่ ให้ใส่แป้งฝุ่นฆ่าเห็บ เหา ไร สำหรับสุนัขก็ได้

เนื่องจากคนสมัยก่อน ได้ศึกษาการเพาะพันธุ์ไก่ชนให้เก่ง เจริญเติบโตแข็งแรง จึงต้องมีวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นเคล็ด เป็นมงคล จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จ บางอย่างก็มีเหตุมีผลแต่ไม่ได้อธิบายไว้ จึงเป็นเรื่องของพวกเราจะต้องศึกษานำมาปฏิบัติ และหาเหตุผล แต่ผู้ที่ไม่เชื่อก็ไม่ต้องทำ เช่น เรื่องการทำรังฟักไข่ การนำต้นตะไคร้มาทำรังจะมีกลิ่นทำให้หมัด หมัด เหา ไร

ไม่อย่างกรายเข้ามา เป็นต้น ดังตำราของนายประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ จะใช้ ต้นตะไคร้, ใบเงินใบทอง, ใบขนุน, ใบคูณ, เศษขยะที่มีลมบ้าหมูกำลังหมุนให้หียบขณะกำลังปลิวลอยอยู่, ไม้ฟ้าผ่า (ถ้ามี), ไม้คานเก่า เป็นต้น

ถ้าไก่กำลังฟักอยู่ ให้นำของเหล่านี้มาหมุนรั้งหรือใส่ในรั้งวันละ 1-2 ครั้ง จนกว่าไก่จะออกจากรัง เมื่อลูกไก่ฟักออกหมดแล้ว การนำไก่อลงจากรังต้องจัดที่เลี้ยงลูกไก่และแม่ให้เรียบร้อย ให้นำแม่ไก่อลงก่อนและเอาลูกไก่อลงตาม แล้วนำรังไก่อมาวางไว้ หันไปทางเดินให้กลับใจ แล้วใช้เท้าเตะรั้งไก่อทิ้ง หากทำได้ตามนี้ ลูกไก่อจะชนเก่ง เลี้ยงแล้วโตแข็งแรง

การคัดเลือกไข่ฟัก ปกติไก่ชนจะให้ไข่ประมาณ 12-18 ฟอง แต่การฟักนั้นต้องขึ้นกับขนาดแม่ไก่ หากแม่ไก่อมีขนาดใหญ่ ขนปีกหนา ก็จะฟักไข่ได้หลายฟอง โดยทั่วไปแล้วจะให้แม่ไก่ฟักไข่ประมาณ 8-15 ฟอง เท่านั้น ไข่ที่คัดฟักนั้นต้องสมบูรณ์ ไม่บิดเบี้ยว ผิวเปลือกเรียบ ตำราไก่ชนทุกฉบับกล่าวถึงการคัดเลือกไข่ตัวผู้ ตัวเมียไว้ดังนี้ ไข่ตัวผู้มียขนาดใหญ่กว่าไข่ตัวเมีย หรือมีน้ำหนักรมากกว่า และพบว่าตรงกลางไข่กลมแล้วรียาวไปทั้ง 2 ด้าน ส่วนไข่ตัวเมียจะมีขนาดเล็ก และเบากว่าไข่ตัวผู้ ด้านหนึ่งจะเรียวยาวอีกด้านจะป้านบางท่าน บอกว่าไข่ตัวผู้ยาวกว่าไข่ตัวเมีย ลูกไก่อจะออกจากไข่เมื่อฟักได้ 21 วัน แต่เมื่อแม่ไก่อเริ่มฟักได้ 3 วัน ควรส่องไข่หาจุดเลือด หากไม่มีถือว่าไข่ใบนั้นไม่มีเชื้อ ให้นำมารับประทานได้ และตรวจสอบไข่อีก เมื่อไก่อฟักได้ 7 วัน จุดเลือดจะขยายใหญ่ขึ้น หากจุดเลือดไม่ขยายใหญ่ยังมีขนาดเท่าเดิม ถือว่าไข่ตายโคมให้คัดออกมาได้

การฟักด้วยเครื่อง

นักเลงไก่ขณะนี้ส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับการฟักไข่ด้วยเครื่อง เพียงแต่นำมาไว้เพื่อช่วยเหลือไข่บางฟองที่ออกช้าเป็นสิ่งที่น่าคิดถ้าจะฟักไข่ไก่ชนด้วยเครื่องฟัก และเลี้ยงลูกไก่อแต่เล็กด้วยอาหารข้น จะทำให้ได้โครงสร้างที่ใหญ่แข็งแรง และ

ได้วิตามิน แร่ธาตุ อาหารครบทุกหมู่ แล้วค่อยกลับมาเลี้ยงแบบไก่ชนเมื่อโตแล้ว
หลายท่านบอกว่าไก่เมื่อโตจะไม่อบอุ่น ซีดทใจ จิตใจไม่มั่นคง

การเลี้ยงลูกไก่

การเลี้ยงลูกไก่แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะกก ซึ่งเริ่มตั้งแต่ลูกไก่เกิดจนถึงอายุ 3 อาทิตย์ เป็นระยะที่ลูกไก่ต้องการความอบอุ่น ควรขังลูกไก่ให้อยู่กับแม่ในสุม ให้น้ำสะอาดกินตลอดเวลา อาหารลูกไก่ ควรเป็นปลายข้าวหรือข้าวโพดป่นที่ไม่มีสิ่งปลอมปน

2. ระยะ 4-8 อาทิตย์ ควรปล่อยให้แม่ไก่พาลูกออกมากินโดยอิสระตามลานบ้าน มีกองทราย และกองหญ้า หรือกองใบไม้ ให้แม่ไก่และลูกไก่อุ้มเหยียหาตัวแมลงกิน น้ำสะอาดต้องมีไว้ให้ลูกไก่อินอย่างสม่ำเสมอและควรให้ลูกไก่อฝึกหัดกินข้าวเปลือก และมีผักสดให้ลูกไก่อิน หรือกินใบหญ้าก็ได้ ลูกไก่อจะหาแมลงหรือไส้เดือนกิน และรู้จักกินผลไม้สุกด้วย เช่น มะละกอสุก ช่วงนี้ต้องทำคอนเดี่ยวๆ ให้ลูกไก่อขึ้นนอนเพื่อสร้างกล้ามเนื้อขาให้แข็งแรง

3. ระยะไก่อะหง อายุลูกไก่ 2-4 เดือน เป็นระยะที่ลูกไก่อจะพราวจากแม่เป็นอิสระแก่ตัว ลูกไก่อจะเริ่มจิกตีกัน อย่าปล่อยให้ลูกไก่อตีกัน ควรจะแยกกัน มิฉะนั้นลูกไก่อจะมีตำหนิที่หน้าทำให้ขายไม่ได้ราคา เพราะบางตัวจะจิกตีจนหัวแตก ตาฉีกในช่วงนี้เมื่อให้อาหารอย่างสมบูรณ์แล้วลูกไก่อบางตัวยังผอมต้องถ่ายพยาธิ และในช่วงนี้จะคัดไก่อูให้เข้าลักษณะตำรา (ไก่ชนพระนเรศวร) และตีเบอร์ทำประวัติไก่อูไว้

การเลี้ยงลูกไก่อด้วยอาหารชั้นที่บริษัทผลิตออกมา มีโปรตีน วิตามินครบทุกอย่าง ลูกไก่อเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว น่าจะเป็นสิ่งที่ดี หลายท่านบอกว่ากล้ามเนื้อไม่แน่น ไม่แข็ง น่าจะนำมาประยุกต์ใช้ในลูกไก่อ แต่หลังจากนั้นจะเลี้ยงแบบโบราณก็ได้

การทำทะเบียนประวัติไก่

การทำทะเบียนประวัติไก่ เป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้ผสมพันธุ์ไก่ให้ได้พันธุ์แท้ และรักษาพันธุ์แท้ให้คงอยู่ตลอดไป จะได้สืบประวัติของไก่แต่ละตัวด้วยการทำเครื่องหมาย คือ สลักเบอร์ที่ผนังปีก (ต้องทำวัคซีนฝีดาษก่อน)

5. การตลาด

เมื่อมีการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตไก่ชน จะมีเสียงตามมาเสมอว่า จะนำไปขายที่ไหน ฉะนั้นการตลาดเป็นเรื่องจำเป็นมาก เราจะเห็นว่ากว่าจะคัดไก่ชนมาได้แต่ละตัว ต้องเพาะไก่มาหลายสิบตัว ฉะนั้นจึงต้องตั้งเป้าไว้ ดังนี้

1. คัดไก่สวยงามตามลักษณะพันธุ์เลี้ยงเพื่อส่งเข้าประกวดหรือเลี้ยงสวยงามตามบ้าน เพื่อสงวนพันธุ์หรืออนุรักษ์พันธุ์
2. คัดตัวชนเก่งขายให้กลุ่มผู้นิยมกีฬาชนไก่
3. พวกที่ไม่สวยและชนไม่เก่ง ขายเป็นไก่เนื้อได้ราคากิโลกรัมละไม่ต่ำกว่า 50 บาท

สิ่งที่ทำให้ผู้ผลิตอยู่ได้คือ ขายไก่ชนเก่งเพราะได้ราคาแพง ดังนั้น จึงต้องเป็นฟาร์มใหญ่มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี ส่วนเกษตรกรรายย่อยควรรวมกันเป็นกลุ่มหรือชมรมหรือเป็นชมุ่ ช่วยกันผลิตช่วยกันโฆษณา และมีไก่ขายจำนวนมาก พอเพียงพอต่อการป้อนตลาดที่ต้องการทั่วประเทศ และกลุ่มควรสร้างตลาดมาวางขายข้างๆ ถนน ที่มีการสัญจรมากก็จะดี มีการซื้อขายมากเช่นเดียวกัน

กลุ่มหรือชมุ่เหล่านี้ ควรสมัครเป็นสมาชิกสมาคมฯ เพื่อที่สมาคมจะช่วยเหลือการตลาดต่างประเทศให้ได้ เพราะประเทศฟิลิปปินส์, อินโดนีเซีย และมาเลเซีย จะมาซื้อไก่ไทยไปชนปีละหลายพันตัว

6. ปัญหา

1. การประชาสัมพันธ์ที่ดี ทำให้มีผู้ไปซื้อไก่มาก กลุ่มผลิตได้ไม่พอขาย ผู้ซื้อต้องการแม้แต่ไข่มีเชื้อ บางรายให้ราคาพ่อแม่พันธุ์ราคาสูง สมาชิกตัดสินใจขายโดยไม่สงวนพันธุ์ไว้

2. เกษตรกรไม่ค่อยสนใจทำทะเบียนประวัติ ทำให้กลายพันธุ์ไม่ได้พันธุ์แท้

3. เกษตรกรใจร้อนเนื่องจากการผสมพันธุ์ จะให้ได้พันธุ์แท้ และได้สีอย่างต้องการเร็วๆ ในครอกแรกๆ จนต้องผสมเลือดชิด

4. สมาชิกเรียกร้องให้เปิดบ่อนไก่เพิ่มขึ้น จะเป็นการเพิ่มการตลาดด้วยการศึกษาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท.0204/ว.567 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2525 ได้ห้ามเปิดบ่อนไก่ชนเพิ่มขึ้น ขณะนี้บ่อนไก่ชนทั่วประเทศเหลือน้อยแล้ว บางจังหวัดก็ไม่มีเลย และหากบ่อนไก่ที่มีอยู่นี้เจ้าของผู้ถือใบอนุญาตตายไปบ่อนก็จะถูกปิดไปด้วย ขอเปิดใหม่ก็ไม่ได้ จึงเห็นว่าสมาคมฯ จะมีแนวทางในการเสนอต่อกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากการชนไก่เป็นวัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่ง การชนไก่เป็นการสร้างงานแก่ผู้สนใจและเป็นอาชีพได้ ผลพลอยได้จากไก่ชน 1 ตัว จะมีมาอย่างมหาศาล ตั้งแต่การผสมพันธุ์ การคัดพันธุ์ การดูแล เรียกว่ากว่าจะได้ไก่เก่งหนึ่งตัว ไก่จะถูกคัดขายซังก็โล

หลายสิบตัว คนก็จะไม่หันไปหาขายบ้า ยาเสพติด ส่วนที่มีผู้กล่าวว่าเป็นการทรมานสัตว์นั้น เราสามารถ เปลี่ยนแปลงกติกาก็ได้เสมือน หนึ่งมีได้ก็ต้องมีเสีย เช่น ไข่กติกาก็ดีเยี่ยมดีและ ให้มีการจับแบ็

▲ เขียนไก่และผู้ทรงคุณวุฒิด้านไก่ชน ไบงานมกรรมชนไก่มหากุศลปี 2543 ณ จ.พิษณุโลก

หลักเกณฑ์การตัดสินการประกวดโก๋ชนพระนเรศวร

นิติต ตั้งตระการพงษ์

เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลก เป็นผู้ริเริ่มการประกวดโก๋ชนเป็นครั้งแรกของประเทศไทย และได้สร้างมาตรฐานโก๋ชนพระนเรศวร นำไปสู่มาตรฐานโก๋ชนเหลือทางขาวที่ใช้อยู่ทั่วประเทศไทยขณะนี้ และได้สร้างหลักเกณฑ์การตัดสินการประกวดตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา ปศุสัตว์จังหวัดต่างๆ ได้ขอใช้มาตรฐานพันธุ์โก๋เหลือทางขาว และหลักเกณฑ์การให้คะแนนการตัดสินการประกวดมานานประมาณ 10 ปีแล้ว แต่โก๋ชนพระนเรศวรได้พัฒนาและมีความสวยงามมาก อีกทั้งซุ่มต่างๆ ได้ผสมพันธุ์จนสายเลือดโก๋ชนพระนเรศวรนิ่งแล้ว การตัดสินและการให้คะแนนการประกวดต้องพัฒนาและเปลี่ยนไป ประกอบกับผู้เลี้ยงและซุ่มต่างๆ นิยมเลี้ยงโก๋ชนพระนเรศวรที่สวยงามถูกต้องตามมาตรฐานพันธุ์และต้องชนเก่งด้วย ดังนั้นสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก จึงตั้งหลักเกณฑ์การให้คะแนนแก่เลือดโก๋ชนพระนเรศวรเพิ่มเติม และสามารถนำมาใช้ได้โดยแพร่หลาย การประกวดโก๋ชนพระนเรศวร จึงเป็นแบบฟอร์มการให้คะแนนลักษณะและเลือดโก๋ชนพระนเรศวรด้วย โดยถือปฏิบัติดังนี้

ให้กรรมการคัดตรวจสอบโก๋ที่เข้าประกวดทั้งหมด คัดเฉพาะตัวที่เข้าลักษณะพันธุ์โก๋ชนพระนเรศวรเท่านั้น เพื่อจะตัดสินชนะเลิศที่ 1, 2, 3 และชมเชยอีก 2 รางวัล รวมเป็นโก๋ 5 ตัว หรือจะคัดเพิ่มมาเพื่อเลือกอีก 2 ตัวก็ได้เมื่อได้โก๋เข้ารอบ 5-7 ตัว แล้วนำไปให้คะแนนมาให้คะแนน แล้วตัดสินให้ตัวที่ได้คะแนนมากที่สุด ได้ชนะเลิศที่ 1, 2, 3 และชมเชยตามลำดับ

ในการประกวดโก๋ชนพระนเรศวรรอบแรก จะมีกรรมการตรวจสอบสุขภาพโก๋เพื่อดูโก๋ที่สุขภาพไม่ดีเพื่อคัดออก ส่วนใหญ่ที่ตรวจคัดออก คือ

1. ใ้ป่วย หน้าซีด ยืนเหงา ไม่กระปรี้กระเปร่า
2. ใ้เป็นหนองที่ฝ่าเท้า
3. ใ้มีไข้ และกระตุกอกคุด (เป็นกรรมพันธุ์)
4. ใ้ถ่ายขน
5. ใ้ป่วยด้วยอาการอื่นๆ ที่พบเห็นว่าผิดปกติ

กรรมกรตัดสินต้องเข้าใจ และศึกษามาตรฐานพันธุ์โกชนพระนคร อย่างลึกซึ้งและจดจำได้แม่นยำ เพื่อจะได้นำมาตรวจตัดสินโกชนที่นำเข้าประกวด

เริ่มต้นการตัดสินโดยนำ

โกชนขึ้นยืนบนลุ่ม ดูลักษณะ

▲ คณะกรรมการประกวดโกชนงานปักธงชัย นครไทย จ.พิษณุโลก ปี 2544

โดยทั่วๆ ไป ตั้งแต่หัวลงมาถึงแข้ง ดูด้านข้าง ดูด้านหน้า ดูด้านหลัง และจับขึ้นดูแข้งและนิ้วเท้า ซึ่งเมื่อเราได้ดูอย่างละเอียดอย่างนี้แล้ว ควรจัดระดับความสวยของโกชนตั้งแต่ว่าระดับสวยมากถึงสวยน้อยหรือคัดออกไปเลยก็ได้ โดยย้ายลุ่มให้เรียงกันตามระดับความสวย เมื่อคัดโกชนได้ 5-7 ตัวที่สวยๆ และเข้ามาตรฐานพันธุ์แล้ว ก็ให้นำใบคะแนนมาตรวจโกชนแต่ละตัวและให้คะแนน หลังจากนั้นก็นำใบคะแนนจากกรรมกรแต่ละคนมาให้กรรมกรตัดสินชี้ขาดเรียงอันดับที่ 1, 2 และ 3 โดยกรรมกรตัดสินชี้ขาดจะต้องจับโกชนมาตรวจดูอีกครั้ง ถ้าความสวยหรือสีของโกชนใกล้เคียงกัน ต้องนำโกชนทั้ง 2 ตัวมาเทียบกันอีกเพื่อดูให้ละเอียดชัดเจนอีกครั้งหนึ่งซึ่งจะทำให้การตัดสินถูกต้องยิ่งขึ้น และจะได้โกชนตัวที่ชนะเลิศที่ 1 ตรงกับใจผู้ชม หรือทำให้ผู้ที่นำโกชนเข้าประกวดพึงพอใจ

ในการให้คะแนนหรือการกำหนดคะแนน ตามใบคะแนนนี้ ได้ถือหลัก
ไก่ชนพระนเรศวร คือ “ไก่เหลืองหางขาว พระเจ้าห้าพระองค์” ดังนั้น
สีเหลืองย่อมมีคะแนนมาก และคะแนนสีขาวของหางย่อมมีคะแนนมาก อีกทั้ง
เกล็ดประจำไก่ชนพระนเรศวร ทั้ง 4 เกล็ด ก็มีคะแนนมากเช่นกัน นอกนั้นเป็นการ
ให้คะแนนของลักษณะอื่นๆ และสุขภาพรูปร่างตามลักษณะของไก่ชนสายพันธุ์
เหลืองหางขาว

ข้อคิดสำหรับการตัดสินใจ

ควรให้กรรมการได้ชี้แนะหรือบรรยายให้ฟังว่า โก่อชนที่ชนะเลิศมีความสวย
ลักษณะถูกต้องตามมาตรฐานพันธุ์อย่างไร ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าชมด้วย
อีกทั้งผู้นำโก่อชนเข้าประกวดจะได้นำความรู้ไปปรับปรุงพันธุ์โก่อชนของตนเอง
สำหรับโก่อชนที่ตรอกหรือแพ้ ถ้าเจ้าของโก่อชนถามว่า โก่อชนเข้าแพ้หรือตรอก
เพราะอะไร เราควรจะตอบเขาเป็นการส่วนตัว เพราะเจ้าของโก่อชนบางคนรับไม่
ได้ที่โก่อชนเองแพ้ แล้วถูกวิจารณ์ต่อสาธารณชน

ใบให้คะแนนการประกวดไก่อ้นพระนเรศวร

ที่	ลักษณะหลัก	ลักษณะเฉพาะ	คะแนนเต็ม	หมายเลข/คะแนนรวม				
1	ลักษณะทั่วไปของไก่อ้น (15 คะแนน)	1.1 รูปทรง (ทรงหงส์, ลำตัวยาวจับสองท่อน)	3					
		1.2 หงอน (หน้าหงอนบาง กลางหงอนสูง ปลายหงอนกลมกระหม่อม)	3					
		1.3 เหนียง (ไม่มี, คางวัดเพ็ด)	3					
		1.4 คุ่ม (ไม่มีหรือมีน้อยมาก)	3					
		1.5 ท้ายัน (ส่งงามตั้งราชสีห์)	3					
		รวม	15					
2.	ลักษณะประจำพันธุ์ของไก่เหลืองหางขาว (15 คะแนน)	2.1 ปาก (สีขาอมเหลือง, มีร่องน้ำ)	3					
		2.2 ตา (สีขาวยืดคล้ายตาปลาหมอคาย)	3					
		2.3 แข้ง (สีขาอมเหลืองตลอด)	3					
		2.4 นิ้ว/เล็บ (สีขาอมเหลือง, ไม่คดงอ)	2					
		2.5 เดือย (มีเดือย ผู้, สีขาอมเหลือง)	2					
		2.6 ฟันขน (ตาตลอดลำตัว)	2					
รวม	15							
3.	สีสร้อยของไก่อ้นพระนเรศวร (20 คะแนน)	3.1 สร้อยคอ (สีทองประดับ, เต็ม)	6					
		3.2 สร้อยหลัง (สีทองเชื่อมต่อสร้อยคอ)	6					
		3.3 สร้อยปีก (สีทองหรือใกล้เคียงกับสร้อยคอ, หลัง)	5					
		3.4 ระบาย (สีทองเชื่อมต่อสร้อยหลัง, ประกัน)	3					
		รวม	20					
4.	สีหาง/ปีกของไก่อ้นพระนเรศวร (20 คะแนน)	4.1 กระจายหาง (มีสีขาวตลอดทั้ง 2 เส้น)	6					
		4.2 หางพัด/อื่นๆ (มีสีขาวแซมมาก)	5					
		4.3 ปีกนอก/ใน (มีสีขาวจำนวนมาก)	5					
		4.4 ปีกไซ (มีสีขาวอย่างน้อย 2 เส้น)	4					
		รวม	20					
5.	ลักษณะพิเศษของไก่อ้นพระนเรศวร (20 คะแนน)	5.1 พระเจ้าห้าพระองค์ (มีจุดกระที่หัว, หัวมีก, ข้อขา)	6					
		5.2 ขนหู (มีสามสี, ขาว-เหลือง-ดำ)	2					
		5.3 ผ้าปิดจมูก (สีขาอมเหลือง)	2					
		5.4 นิ้วควานิวหงาย (ลักษณะปลายแหลมขอบเหลือง)	2					
		5.5 สร้อยสังวาลย์ (อยู่ข้างลำตัวสีเดียวกับสร้อย)	2					
		5.6 เกล็ด (มีเกล็ดลำคอกฎตามตำรา)	6					
รวม	20							
6.	สุขภาพอนามัย (10 คะแนน)	6.1 ความสะอาดสดใส (ทุกส่วนสะอาดสวยงาม)	5					
		6.2 ความสมบูรณ์ (ไม่เจ็บป่วย, ไม่เห็นโรค)	5					
		รวม	10					
คะแนนรวม			100					

ลงชื่อกรรมการ

(.....)

ไก่ชนพระนเรศวรของจังหวัดพิชฌุโลก ที่ชนะเลิศการประกวดระดับจังหวัดและระดับประเทศ ระหว่างปี 2540- 2545

“เหลื่องลี” น.น.3.5 ก.ก.

“หงษ์ทอง” น.น.3.8 ก.ก.

“เทพทอง” น.น.3.8 ก.ก.

“กวางทอง” น.น.3.5 ก.ก.

“ทองพันชั่ง” น.น.3.3 ก.ก.

“ทวนทอง” น.น. 4.6 ก.ก.

“ขุนศึก” น.น.3.8 ก.ก.

“เหลื่องพระ” น.น.3.3 ก.ก.

“เหลื่องเล็ก” น.น.3.2 ก.ก.

“พงศ์ทอง” น.น.3.8 ก.ก.

“งามทอง” น.น.3.7 ก.ก.

“ขุนเดช” น.น.3.7 ก.ก.

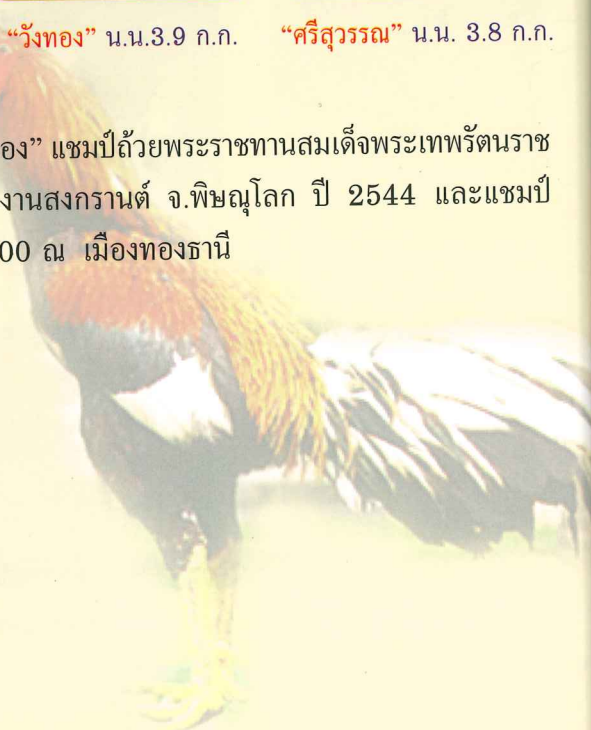

“วังทอง” น.น.3.9 ก.ก.

“ศรีสุวรรณ” น.น. 3.8 ก.ก.

หมายเหตุ : “พงศ์ทอง” แชมป์ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี งานสงกรานต์ จ.พิษณุโลก ปี 2544 และแชมป์ประเทศไทย งานเกษตร 2000 ณ เมืองทองธานี

หลักเกณฑ์การตัดสินเกล็ดไก่อชน

นิสิต **ตั้งตระการพงษ์**

ในงานประเพณีปักษ์ธงชัยอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ปี 2544 ตรงกับวันที่ 30 ตุลาคม 2544 ทางอำเภอนครไทย ได้จัดให้มีการประกวดไก่อชนขึ้นมาทุกปี แต่ในปีนี้ด้วยการริเริ่มของอาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ ต้องการจะประกวดเกล็ดไก่อชนขึ้นมาเสริมงาน ให้การประกวดไก่อชนคึกคักขึ้น และเป็นการเผยแพร่ความรู้เรื่องเกล็ดไก่อชนให้ผู้เลี้ยงไก่อชนหรือผู้นิยมไก่อชนมีความรู้เกล็ดไก่อที่สำคัญ และมีคุณภาพในการชน เพื่อให้ได้เปรียบหรือชนะคู่ต่อสู้

ภูมิปัญญาเรื่องการดูเกล็ดไก่อชนของคนโบราณ ก็เปรียบเสมือนการดูลายมือของคนนั่นเอง ต่างกันตรงที่นักผสมพันธุ์ไก่อชนสามารถสร้างเกล็ดสำคัญในตัวไก่อชนมาได้ มีชื่อเกล็ดอย่างมากมายในตำรา เชื่อว่าเกินกว่า 50 ชนิด จึงยากแก่การจดจำ ดังนั้น ผู้ที่จำได้และรู้จักดูจึงเรียกว่า “เซียนไก่อ” อย่างอาจารย์ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ เรียกว่า **ซูปเปอร์เซียน** อาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ เรียกว่า **พหูสูตรเซียน** สำหรับนักเลงไก่อชนปัจจุบัน บางท่านไม่สนใจเรื่องเกล็ดสนใจแต่การตีเป็นหลัก อาจจะเมื่อที่จะศึกษา หรือจำยาก หรือดูไม่เป็น แต่ถ้าท่านเคยเลี้ยงไก่อชนและดูแลไก่อชนบ่อยๆ คงเคยมองดูแข่งและนิ้วเท้าไก่อชน เพื่อให้ท่านได้เข้าใจง่ายๆ เรื่องเกล็ดไก่อชนไม่ให้สับสน และเข้าใจแบบวิทยาศาสตร์สามารถอธิบายความเป็นมาได้ พอสรุปให้เข้าใจง่ายๆ ดังนี้

1. **เกล็ดที่ดี** คือเกล็ดที่มีมากกว่าปกติ หรือเกินกว่าปกติ หรือผิดปกติ หรือแปลกกว่าปกติ ดังนั้น ทุกท่านต้องจำความเป็นปกติของเกล็ดให้ได้ก่อน หรือเรียกว่าสายตาชินต่อการเป็นปกติของเกล็ด ถ้าเราเห็นว่ามันผิดแปลกไป จึงได้รับความสนใจก็จะได้ตำราเกล็ดขึ้นมา

ไถ่ชนพระนเรศวร

1.1 เกล็ดมีมากกว่าปกติ จะยกตัวอย่างให้ดูสักหนึ่งชนิดที่นิยมคู่กันคือ เกล็ดนิ้วกลางโดยปกติจะมีตั้งแต่ 17-19 เกล็ด ให้นับทุกเกล็ดรวมทั้งเกล็ดแบบแฉกขึ้นมา ถ้าไถ่ชนพระนเรศวรเรากำหนดไว้ตั้งแต่ 19-22 เกล็ด แสดงว่าเกล็ดยิ่งมากยิ่งขึ้น อาจจะหมายถึง ถ้าเกล็ดมากจะทำให้นิ้วยาวขึ้นก็ได้ หรืออาจจะเกิดเชื้อซ่อนเล็บที่มีเกล็ดซ้อนทับกันที่โคนนิ้วกลางมากเกล็ดก็ได้ การมีนิ้วที่ยาวย่อมได้เปรียบคู่ต่อสู้ในการตี และเชื้อซ่อนเล็บนั้นจะมีการสปริงตัวได้ดี รวมทั้งการทิ้งย่อได้ดีเวลาเท้าลงดิน หรือผู้ที่ดูเกล็ดเต็มพันเป็น ถ้าเกล็ดเต็มพันยาวสูงเลยเดือย ถือว่าเกล็ดดี ถ้าสูงถึงข้อเข่าจะยอดเยี่ยม เป็นต้น

1.2 เกล็ดเกินกว่าปกติ เกล็ดที่เกินกว่าปกติ เช่น เกล็ดหน้าแข้ง ปกติมี 2 แถว ถ้าเกิดเป็น 3 แถว เรียกเกล็ดพญาครุฑ หรือเกล็ดฟ้าผ่า คือเกล็ดที่อยู่หลังแข้งหรือเรียกว่าท้องแข้งมีเกล็ดขึ้นมา จะตีได้เจ็บแสบ เพราะว่ามีเกล็ดขึ้นมาก ทำให้บริเวณนี้แข็งจึงตีเจ็บ โดยปกติจะไม่มีเกล็ด

1.3 เกล็ดผิดปกติ เกล็ดทั่วไปมักเป็นเกล็ดเดี่ยวเรียบร้อย ถ้าพบว่าเกล็ดแตก ถือว่าผิดปกติ เป็นเกล็ดที่ดี เช่น เกล็ดโคนเล็บแตก เรียกว่า **ผลาญศัตรู**

1.4 เกล็ดที่แปลกกว่าปกติ ให้สังเกตเกล็ดหน้าแข้ง ถ้าเห็นเกล็ดเรียง 2 แถว เป็นปกติ ถ้ามีเกล็ดขวาง หรือคดขึ้นมาถือว่าแปลกก็เป็นเกล็ดที่ดี เช่น เกล็ดคากบาท เกล็ดกำไล หรือพันลำ เป็นต้น

2. เกล็ดไม่ดี หรือเกล็ดต้องห้าม ความจริงไม่น่าเรียกว่า เกล็ด น่าจะเรียกว่า ร่องรอยที่ไม่ดี เช่น เกล็ดหน้าแข้ง หลุดหายไป 1 เกล็ด เรียกว่า **เกล็ดประตู่ผี** เป็นร่องรอยของความไม่สมบูรณ์ของไถ่ หรือเกล็ดเต็มพัน ถ้าไม่ขึ้น หรือไม่มีเรียกว่า **เกล็ดหนีเต็มพัน** ถ้าพบเกล็ดไม่ดีเหล่านี้ ไม่ควรนำมาชนหรือคัดทิ้ง

จะเห็นว่าเกิดขึ้นต่างๆ ตามภูมิปัญญาไทยนั้นก็มีมากจริงๆ แต่ละเกิดก็มีอิทธิพลในการตีการชน และมีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกัน การตัดสินใจการประกวดเกิด จึงต้องให้คะแนนตามความสำคัญของเกิด และจำเป็นต้องสร้างหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานขึ้นมา เพื่อเป็นบรรทัดฐาน ดังนั้น จึงได้นัดกรรมการหรือเขียนเกิดไปมาประชุมกันที่วังราชนิรศรของอาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2544 ตั้งแต่เวลา 18.00 น. - 24.00 น. จึงได้มติดอกมา ซึ่งกรรมการที่มาประชุมมีดังนี้

กรรมการจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่

- 1. นายสัตวแพทย์นิสิต ตั้งตระการพงษ์
- 2. อาจารย์ไพศาล ทวีวิทยาการ
- 3. อาจารย์ปรีชา บัวทองจันทร์

ตัวแทนชมรมอนุรักษ์และพัฒนาไถ่ชนพระนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่

- 1. อาจารย์ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์
- 2. อาจารย์บุญเลิศ จันทร์เรือง
- 3. อาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์

กรรมการจากสมาพันธ์ไถ่ชนแห่งประเทศไทย ได้แก่

- 1. อาจารย์มังกร ฤกษ์อร่าม
- 2. อาจารย์สง่า โอเจริญ
- 3. อาจารย์เอนก ดวงใหญ่
- 4. อาจารย์ประสิทธิ์ จำนงค์ผล
- 5. อาจารย์จิระศักดิ์ เจียรสำราญ

หลักเกณฑ์การให้คะแนนเกล็ดไกชน

การประกวดเกล็ดไกชน ต้องยึดหลักว่าไกชนตัวผู้ต้องมีอาวุธสำคัญ คือ เต๋อยไว้ต่อสู้หรือมีไว้ป้องกันตัว หรือมีไว้ทำลายคู่ต่อสู้ ไกชนมีเต๋อยจึงถือว่าเป็นเกล็ดสำคัญของตัวไก่ ตัวที่จะสร้างเกล็ดที่อื่นๆ สำคัญรองลงไปด้วย แต่ถ้าไก่เต๋อยคุด หรือมีแต่ตุ่มเต๋อยก็คือไม่ใช่อาวุธสำคัญของตัวไก่ ดังนั้น ไก่ตัวนั้นก็จะสร้างเกล็ดที่อื่นๆ ให้มีความสำคัญขึ้นมาเพื่อทดแทนเต๋อยคุดของตัวเอง ด้วยเหตุผลนี้คณะกรรมการ จึงมีความเห็นว่า ถ้าจะประกวดเกล็ดไกชน ต้องแบ่งแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประกวดเกล็ดไกชนประเภทมีเต๋อย
2. การประกวดเกล็ดไกชนประเภทเต๋อยคุด

หลักเกณฑ์การกำหนดคะแนนของเกล็ดไกชน คณะกรรมการได้ให้ความสำคัญของเกล็ดไกชนพระนเรศวร เป็นเกล็ดชั้นเลิศยอดเยี่ยม มีคะแนนมากที่สุด เกล็ดอื่นก็ได้คะแนนเป็นรองตามความสำคัญลดหลั่นกันไป คือ

1. เกล็ดชั้นเลิศยอดเยี่ยม (5 คะแนน) (เกล็ดไกชนพระนเรศวร)

- 1.1 เสือซ่อนเล็บ (เกล็ดซ่อนทับกันโคนนิ้วกลาง)
- 1.2 เหน็บโน (เกล็ดซ่อนนิ้วชี้)
- 1.3 ไชบาดาล (เกล็ดใต้อุ้งเท้า)
- 1.4 ผลาญศัตรู (เกล็ดแตกโคนเล็บ)

2. เกล็ดชั้นเลิศ (4 คะแนน)

- 2.1 ประทับช้าง (หรือเรียกเกล็ดเต็มพั้น ต้องสูงเหนือเต๋อย จึงจะให้คะแนน)
- 2.2 ฟ้าผ่า (เกล็ดท้องแข็งหรือเกล็ดด้านหลังแข็ง)
- 2.3 จระเข้ขบฟัน (เกล็ดหน้าแข็ง 2 แถว รอยต่อเกล็ดยื่นสลับกัน)
- 2.4 พญาครุฑ (เกล็ดหน้าแข็ง 3 แถว)

- 2.5 ขุนแผนสะกดทัพ (เกล็ดนี้วกกลางแตกตรงข้อนี้)
- 2.6 กากบาท (เกล็ดหน้าแข็งอยู่รวมกันตั้งแต่ 4 เกล็ดขึ้นไป
 ทุกรายต่อของเกล็ดเหมือนเครื่องหมาย + หรือ X ก็ได้)

3. เกล็ดชั้นดี (3 คะแนน)

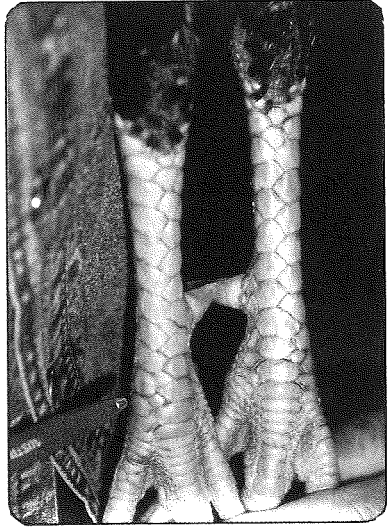
- 3.1 กำไล (เกล็ดหน้าแข็งคาดขวางหน้าแข็ง)
- 3.2 พันล่ำ (เกล็ดหน้าแข็งทะแยงหน้าแข็ง)
- 3.3 ดาวล้อมเดือน (เกล็ดล้อมรอบเกล็ดเล็กๆ ตรงกลาง)
- 3.4 ร่องน้ำปิดตลอด

4. เกล็ดใช้ได้ (2 คะแนน)

- 4.1 เมล็ดข้าวสาร
- 4.2 เมล็ดข้าวโพด
- 4.3 ลูกเงิน-ลูกทอง

5. เกล็ดอื่นๆ (1 คะแนน)

- 5.1 พญานาค
- 5.2 ราหูอมจันทร์
- 5.3 หนุมนั่งแท่น
- 5.4 สังวาลย์เพชร
- 5.5 เหน็บตลอด
- 5.6 บัวตูม
- 5.7 บัวบาน
- 5.8 ดอกจัน
- 5.9 พวงมาลัย
- 5.10 แก้วเขียว
- 5.11 เกล็ดมังกร

กติกาการตัดสิน

ให้กรรมการถือปฏิบัติเพื่อความ เป็นกลาง สะดวกรวดเร็ว และยึดหลักดังนี้

1. ต้องตรวจดูว่าไก่ส่งเข้าประกวดถูกต้องตามประเภทที่จัดหรือเปล่าว่า ประเภทไก่ชนที่มีเดือย หรือเดือยคุด

2. เกล็ดต้องห้ามตัดคอกไม่ตัดสิน เพราะเป็นเกล็ดที่ไม่พึงปรารถนา ของผู้เลี้ยงไก่ชน และไม่นิยมนำมาทำพันธุ์ด้วย คือ เกล็ดประตู่ผี เกล็ดหนีเดิมพัน เกล็ดอันบอด เป็นต้น

3. กรรมการต้องให้คะแนนที่ละแข้ง ถือตามชนิดเกล็ดหรือเรียกว่าให้ คะแนนตามชื่อเกล็ด ถ้ามีก็ให้คะแนนเต็มไม่ว่าจะมีมากน้อยแค่ไหน เช่น พันลำทั้งแข้ง กับพันลำ 1 เกล็ด ก็ได้คะแนน 3 คะแนนเท่ากัน เมื่อให้คะแนน ครบ 2 แข้ง แล้วก็นำคะแนนมารวม ถ้าไก่ตัวใดได้คะแนนมากถือว่าชนะเลิศที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

4. ถ้าคะแนนเท่ากันให้ดูที่เกล็ดสำคัญนั้นมีมากน้อยต่างกัน เช่น เกล็ด ผลาญศัตรูแตกมากเกล็ดย่อมนชนะแตกเกล็ดเดียว หรือเกล็ดเลื้อยซ่อนเล็บ ถ้า มีเกล็ดแตกเรียกว่า **สิงห์ซ่อนเล็บ** ย่อมดีกว่า

นับว่ากรรมการชุดนี้ได้ทำงานอันยิ่งใหญ่ ในการสร้างหลักเกณฑ์การ ตัดสินเกล็ดไก่ชนของประเทศไทยออกมา เพื่อให้เป็นบรรทัดฐานแก่กรรมการ จะตัดสินการจัดประกวดในคราวต่อไปด้วย

.....

ใบให้คะแนนการประกวดเกลิ็ดโกสินทร์ระบวร
รุ่น/ประเภท.....

ที่	ชนิดเกลิ็ด	คะแนนเต็ม	หมายเลข	หมายเลข	หมายเลข	หมายเลข	หมายเลข	หมายเลข	หมายเลข	หมายเลข	หมายเลข	หมายเลข	
1	เกลิ็ดชั้นเลิศยอดเยี่ยม (เกลิ็ดโกสินทร์ระบวร)												
		1.1 เสือซ่อนเล็บ	5										
		1.2 เหน็บใบ	5										
		1.3 ไชบาดาล	5										
		1.4 ผลาญศัตรู	5										
	รวม	20											
2	เกลิ็ดชั้นเลิศ												
		2.1 ประทับช้าง	3										
		2.2 ฟ้าผา	3										
		2.3 จระเข้ขบฟัน	3										
		2.4 พญาครุฑ	3										
		2.5 ขุนแผนสะกดทัพ	3										
	รวม	18											
3.	เกลิ็ดชั้นดี												
		3.1 กำไล	1										
		3.2 พันล้า	1										
		3.3 ดาวล้อมเดือน	1										
		3.4 ร่องน้ำปัดตลอด	1										
	รวม	4											
	คะแนนรวมขาละ	42											
	คะแนนรวม 2 ขา	-											

(ลงชื่อ).....กรรมการ

เกล็ดไชบาดาล

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

โกศนพระนเรศวรที่จังหวัดพิษณุโลกได้ส่งเสริมอนุรักษ์และพัฒนาอยู่ขณะนี้ ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะสี่เหล็อง ยึดโกสี่เหล็องทองทำให้เป็นที่นิยมแพร่หลาย เพราะสี่ทองเป็นที่สวยงาม จึงมีการหาซื้อเพื่อไปแพร่พันธุ์หรือในเวที การประกวดเท่าที่ฟาร์มต่างๆ ที่ผลิตโกศนพระนเรศวรออกมาสายเลือดหนึ่งแล้ว หมายความว่าสายเลือดหนึ่งคงเป็นพันธุ์แท้ได้แล้ว ดังนั้นเราได้สี่ที่ถูกลักษณะตามมาตรฐานพันธุ์ จึงหันมาศึกษาและสนใจเรื่องเกล็ด เพราะว่า ได้เขียนในหนังสือโกศนพระนเรศวรเมื่อปี 2535 ว่าโกศนของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีเกล็ดสำคัญ 4 เกล็ด คือ

1. เลือช่อนเล็บ
2. เหน็บชั้นใน
3. ไชบาดาล
4. ผลาญศัตรู

เกล็ดทั้ง 4 ชนิดนี้ ได้รับคำแนะนำมาจาก พ.ต.พิทักษ์ บัวเปรม ซึ่งท่านได้มาช่วยในการตัดสินโกศนพระนเรศวรครั้งแรกเมื่อปี 2533 แล้วท่านเป็นผู้เอาโกศตัวชนะเลิศมาดูลักษณะทุกอย่างบอกให้ผู้เขียนเป็นคนจดตาม และท่านบอกว่าตัวที่ชนะครั้งนั้น พบแต่ “เลือช่อนเล็บ” อย่งไรก็ตาม ได้เขียนคำอธิบายจากปากท่านไว้ดังนี้

1. เลือช่อนเล็บ หมายความว่า เวลาโดยตรงเกล็ดของแข่งจะทับเกล็ดโคนนี้วกกลาง ตั้งแต่ 1 เกล็ดขึ้นไป (อาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ บอกว่าถ้าเกล็ดเลือช่อนเล็บแตกเรียกว่า “สิงห์ช่อนเล็บ”)

2. **เหน็บชั้นใน** หมายความว่า ที่นิ้วชี้จะมีเกล็ดซ้อนกันตั้งแต่ 1 เกล็ดขึ้นไป ตรงข้อใดข้อหนึ่งก็ได้ และข้างหนึ่งข้างใดก็ได้

3. **โซบาดาล** หมายความว่า ที่โคนนิ้วก้อย จะมีเกล็ดต่อกันลงมาระหว่างนิ้วก้อยและนิ้วชี้ เกล็ดนี้จะต่อไปที่อุ้งเท้า หรือมีเกล็ดที่อุ้งเท้าก็ได้

4. **ผลาญศัตรู** หมายความว่า เกล็ดนิ้วชี้แตกตั้งแต่ 1 เกล็ดขึ้นไป ข้างใดข้างหนึ่งก็ได้

ดังนั้น ความหมายของคำว่า “เกล็ดโซบาดาล” คือ “เกล็ดใต้อุ้งเท้า” นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ศึกษาหนังสือโกชนสมัยก่อนหน้า 3 เล่ม คือ

1. หนังสือโกชนของเกรียงไกร ไทยอ่อน
2. ตำราดูลักษณะและวิธีบำรุงเลี้ยงโกชนของ เคนดูลยา
3. หนังสือปลากัด และโกชน (ซึ่งปกขาดหายไปทราบชื่อผู้เขียน)

หนังสือของ นายเกรียงไกร ไทยอ่อน ได้กล่าวไว้ที่หน้า 26 ว่า “โกมีเกล็ดใต้อุ้งนี้ มีลำพิสดารที่ดีคู่ปรปักษ์ทีหนึ่ง หรือสองที ให้แพ้ไปอย่างคาดไม่ถึง” จะเห็นว่าเกล็ดใต้อุ้งเท้านี้มีจริง และมีอิทธิพลสูงจนนายเกรียงไกร ท่านบอกว่า “มีลำพิสดาร” เกล็ดใต้อุ้งเท้านี้จะเหยียบติดอยู่กับพื้นดิน จึงน่าจะเรียกว่า “เกล็ดโซบาดาล” ได้ลองมาวิเคราะห์คำว่า “โซบาดาล” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2525 ดังนี้

“โซ” หมายความว่า “เจาะเข้าไป”

“บาดาล” หมายความว่า “พื้นที่ใต้ระดับผิวดินลงไป”

ถ้าเอาสองคำมารวมกัน คือ “โซบาดาล” ต้องมีความหมายว่า “เจาะเข้าไปในพื้นดิน” เกล็ดที่จะเป็นดังนี้ได้ต้องเป็น “เกล็ดใต้อุ้งเท้าเท่านั้น” ซึ่งจะสอดคล้องกับที่ผู้เขียนกล่าวมาแต่ข้างต้น

จากการที่ได้ศึกษาคัมภีร์ไก่อ่ เล่มที่ 2 เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่เด็ดเด็ด ไก่อ่ของ อาจารย์พน นิลฝั่ง ซึ่งเป็นผู้รู้เรื่องไก่อ่ช่น เรียกว่า เป็นพหูสูตรไก่อ่ช่นก็ว่าได้ เป็นที่เคารพของผู้สนใจไก่อ่ช่นทั่วประเทศ ท่านเขียนไว้ในหนังสือหน้า 50 ว่า.....

“**ไชบาดาล**” คือ เกล็ดก้อยทั้ง 2 ข้าง แตกฝ้าหรือแตกสลับ ตั้งแต่โคนนิ้วก้อยไปถึงปลายนิ้วก้อยตลอดทุกๆ เกล็ด หรืออย่างน้อยข้างละ 3 เกล็ดขึ้นไป เกล็ดนี้มีอิทธิฤทธิ์พิฆสง ไช้ไปถึงบาดาล แม้แต่พญานาคยังกลัว ความหมายของอาจารย์พน คือ “เกล็ดนิ้วก้อยแตก”

ขอยกคำในหนังสือไก่อ่ช่นที่ผู้เขียนทำปกขาดหาย ไม่ทราบชื่อผู้เขียนอยู่ในหน้า 210-211 ไว้ดังนี้ “ขอให้ข้อสังเกตให้จงดี เพราะไก่อ่บางตัวมีเกล็ดด้อยได้อึ้งเท้า อย่าเข้าผิดคิดว่าเป็นไก่อ่ประเภทที่มีเท้าช่นแล้วเลิกสนใจ เพราะถ้าอึ้งเท้าที่ช่นออกมานั้นเป็นเกล็ดของไก่อ่แล้วต้องนับว่าเป็นไก่อ่ช่นชนิดพิเศษจริงๆ นักเลงไก่อ่ย่อมจะหากัน ด้วยเวลาตีแล้ว ลำหนักมาก ดีไม่ดี ดีเพียงครั้งหรือสองครั้ง คู่ต่อสู้ก็ชักแล้ว”

สรุป ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ด้วยความรักและเคารพอาจารย์พน นิลฝั่ง ซึ่งชอบพอกัน เพราะในข้อปลีกย่อยเหล่านี้ จะเป็นประวัติศาสตร์สืบต่อลูกหลาน ด้วยการศึกษาและความเชื่อและเคารพของชาวพิษณุโลก ที่มีต่อองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่ได้อนุรักษ์และพัฒนาไก่อ่ช่นเหลือหางชว จนได้สายเลือดที่หนึ่ง เป็นสี่เหลือทอง และมีเกล็ดที่สำคัญ 4 เกล็ด คือ เสือช่นเล็บ เหน็บช่นใน ไช้บาดาล ผลาญศัตรู โดยมี อาจารย์ พ.ต.พิทักษ์ บัวเปรม อาจารย์ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ และอาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ ได้มีความเห็นตรงกันว่า “เกล็ดไช้บาดาล” ของไก่อ่ช่นพระนเรศวร คือ “เกล็ดได้อึ้งเท้า”

หากข้อคิดเห็นของปรมาจารย์ไถ่ชนทั้ง 3 ท่าน ของจังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งผู้เขียนด้วยแตกต่างจากท่านอาจารย์พน นิลผึ้ง หรือจากผู้รู้ท่านอื่นๆ และมีเหตุผลที่พอรับฟังได้ ขอให้ส่งมายังผู้เขียนด้วย ทางอาจารย์ทั้งหลายของจังหวัดพิษณุโลก ยินดีรับฟังและหากมีเหตุผลหักล้างเป็นที่ประจักษ์ได้ ยินดีจะแก้ไข ในตำราไถ่ชนพระนเรศวรต่อไป

▲ ผลการประกวดเกี๊ยวไถ่ชนในงานนเรศวรมหาราชและกาชาด จ.พิษณุโลก ปี 2545

สร้อยสังวาลย์

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

ในขณะนี้ วงการโกศนได้พัฒนาไปมาก โดยเฉพาะการประกวดโกศนสวยงาม ซึ่งมีอยู่ทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย บางจังหวัดมีการประกวดหลายครั้งในแต่ละปี เช่น จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่

ครั้งที่ 1 งานเทอดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช วันเสาร์ระหว่างวันที่ 25-31 มกราคมทุกปี

ครั้งที่ 2 งานประเพณีสงกรานต์ คือ วันที่ 11-13 เมษายน จะมีการชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ครั้งที่ 3 งานวันเกษตรกร (วันพืชมงคล)

ครั้งที่ 4 งานวันปักธงชัย ที่อำเภอนครไทย (ก่อนวันลอยกระทง 1 วัน)

จะเห็นได้ว่า เมื่อวงการประกวดโกศนได้พัฒนาและแพร่หลาย วงการโกศนไปชนตามสังเวียนก็ตามมาด้วย ดังเช่น ชุ้มโกศสวยงามก็จะมีการจำหน่ายโกศเก่งด้วย เพราะว่โกศสวยงามมักจะเก่งเสมอ และที่ตามมาก็คือ ธุรกิจ วารสารโกศนที่ออกมาราวๆ สิบกว่าฉบับ และที่พิมพ์ตำราโกศนขายก็มาก ที่จังหวัดพิษณุโลก ขณะนี้การพัฒนาโกศนพระนเรศวรให้สวยงามตามตำราได้ประสบความสำเร็จ 3 ประการ คือ

1. ได้โกศที่สวยงามตามมาตรฐานพันธุ์
2. ได้โกศเก่งตามประวัติศาสตร์
3. ได้โกศที่ถูกต้องทั้งสวยและเก่ง นำไปเลี้ยงเป็นมงคลของบ้าน และได้

อนุรักษโกศประวัติศาสตร์ของชาติเอาไว้ด้วย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า เมื่อได้ไถ่ถูกต้องตามมาตรฐานพันธุ์แล้ว เราควรจะเกลี้ยกล่อมปลุกย้อยที่วงการโกชน ยังมีความเห็นแตกต่างกัน ถ้าเราไม่ทำความเข้าใจหรือหาข้อยุติจะทำให้อนุชนรุ่นหลังที่ศึกษาเรื่องโกชนอาจเข้าใจผิดเรียกว่าประวัติศาสตร์อาจจะผิดเพี้ยนไปได้ แต่ขณะนี้เรายังหาข้อยุติ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ไขในสิ่งที่ผิดกันอยู่ เช่น ในเรื่องของเกล็ดไซบาดาล เป็นต้น อีกเรื่องในวงการประกวดโกสวยงามมักจะมีปัญหาเรื่อง “สร้อยสังวาลย์” เป็นเรื่องที่พูดกันมาก คือ สร้อยสังวาลย์ อยู่ใต้ปีกเท่านั้น ถ้าพบสูงขึ้นไปถึงคอเรียกว่า โนรี ไม่ทราบต้นตอผู้เขียนที่เรียกเช่นนี้หรือเพียงแต่ชอบพูดกัน เวลาพบสร้อยที่คอ หน้าอก และใต้ปีก ส่วนผู้เขียน ยิ่งงงๆ อยู่ เวลาประกวดตัดสิน มักจะคล้อยตามเขียนเขา จนกระทั่งบรรจุอยู่ในมาตรฐานโกชนพระนเรศวร ในหมวดลักษณะพิเศษ หมายความว่า หากพบจะให้คะแนนเป็นพิเศษไม่ใช่ลักษณะบังคับแต่เรื่องนี้ผู้เขียนบอกแล้วยังงงๆ อยู่ จึงเชื่อตามเขียนเขา เมื่อผู้เขียนพัฒนาโกชนพระนเรศวรได้ดีแล้ว ผู้เขียนเริ่มศึกษาข้อปลีกย่อยที่ยังก้ำกักกันอยู่ โดยเฉพาะเรื่องที่สับสนใจข้างต้น

ปีนี้ (2545) ผู้เขียนได้ชี้ขาดให้โกที่มีสร้อยสังวาลย์ที่คอ ออกและใต้ปีกเป็นตัวชนะเลิศและได้รับถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพฯ ไปด้วย เรียกว่า หักปากกาเขียน

อาจารย์ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ ซึ่งเมื่อปี 2535 ผู้เขียนให้ท่านเป็นผู้ชำนาญการโกชนพระนเรศวรประจำชมรม ผู้ที่กอดคอร่วมกันพัฒนาโกชนพระนเรศวรด้วยกันมา และมีแรงบันดาลใจจากอาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ ที่มากระตุ้นร่วมเป็นสามประสาน ได้บอกว่า “หมอต้อเขียนเรื่องนี้ให้ประจักษ์ในวงการโกชน” ผู้เขียนจึงขอวิเคราะห์ ดังนี้

จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525

สร้อย หมายความว่า ขนคอสัตว์ เช่น สร้อยคอไก่, นก

สังวาลย์ (สังวาล) หมายความว่า สร้อยเครื่องประดับชนิดหนึ่งใช้คล้อง สะพายแล่ง

ถ้าเราเอาสองคำมารวมกัน คำว่า “สร้อยสังวาลย์” คือ ขนคอไก่ที่มี สะพายแล่ง คือ สร้อยมีตั้งแต่คอ ออกใต้ปีก และโคนปีกบนหลัง (พบเห็นกันทุกตัว) ใต้ปีกพบบ้าง และพบที่อกน้อยมาก ข้อสำคัญที่เรียกว่า สร้อยสังวาลย์ ต้องเป็น สีสร้อยเหมือนกัน สีเดียวกับที่คอ ออก ใต้ปีก และโคนปีกบน

จากหนังสือโกศนของนายเกรียงไกร ไทยอ่อน หน้า 36 บอกว่า “ไก่อ่าง ตัวมีสร้อยตลอดทั้งตัวเป็นพิเศษก็มี แต่หาได้ยาก และในหน้า 37 “ขนตาบ” เป็น ลักษณะของขนรองสร้อย แต่มีสีคล้ายสร้อยอยู่ริมขอบของขนสั้น โดยมาก มักอยู่ที่อก ใต้ปีก และใต้หาง ไก่อ่างตัวไม่มีตาก็มาก”

จากหนังสือปลากัดและโกศน หน้า 217 เรียกว่า “ขนตาบ เป็นขนรอง สร้อย มีสีคล้ายกับขนสร้อย ส่วนมากมักมีที่อก ใต้ปีก และใต้หาง”

ข้อวิจารณ์ จากหนังสือของนายเกรียงไกร เรียกชื่อ “ขนตาบ” ส่วนอีก ฉบับเรียกว่า “ขนตาบ” น่าจะเป็นการพิมพ์ผิดมากกว่า ควรจะเรียกว่าขนตาบ เพราะว่า ถ้าใช้ “ตาบ” ในตัวก็คือ เหนียงที่ยานจากใต้คาง คอลงไปถึงใต้ท้อง ดังนั้น “ขนตาบ” จึงน่าจะเป็นชื่อที่ถูกต้องหมายความว่าขนคล้ายสร้อยสีเหมือน ขนสร้อย พบที่อก ใต้ปีก และใต้หาง เขียนไก่อ่างส่วนใหญ่เห็นขนคล้ายสร้อยอยู่ ที่หน้าอก เรียก “โนรี” เลย ถ้าเป็นโนรี สีขนที่หน้าอกจะออกแดง คล้ายปีก แผลงสาบ ซึ่งสีจะไม่เหมือนสีสร้อยคอ ดังนั้นจึงขอสรุปว่าถ้าพบขนคล้ายสร้อย คอเหมือนสร้อยคอ เรียกว่า “ตาบ” แต่ถ้าไม่เหมือนสร้อยคอเรียกว่า “โนรี” ส่วนขนคล้ายสร้อยพบใต้ปีก เพียงอย่างเดียวเรียกว่า “สร้อยสังวาลย์” เขียน ไก่ปัจจุบันเปิดปีกไก่อ่างพบขนคล้ายสร้อยเรียกว่า “สังวาลย์” เลยไม่รวมขนสร้อย ที่อื่นๆ ส่วนเวลาเปิดหางไก่อ่างขึ้นเห็นขนคล้ายสีสร้อย อยู่เหนือรูกัน เรียกว่า “บัวคว่ำ บัวหงาย” ซึ่งจะเป็นการเรียกเฉพาะที่ตามเขียนไก่อ่างปัจจุบัน

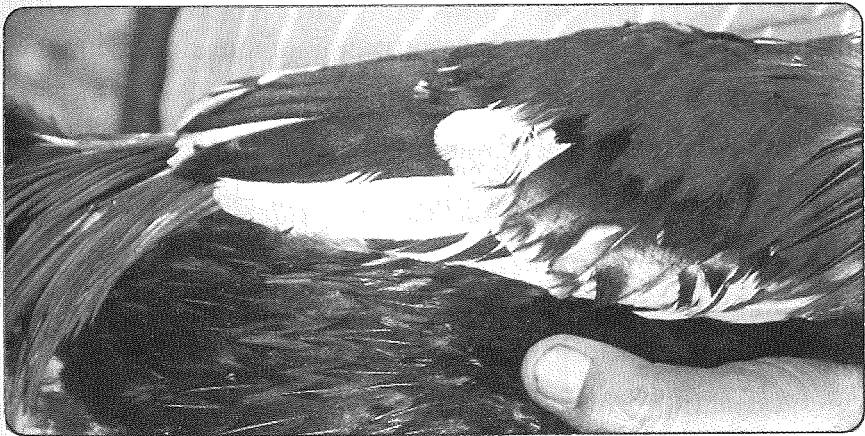
ดังนั้น จะสรุปตามความนิยมของเซียนไก่ชนปัจจุบัน

โนรี คือ ขนที่พบที่หน้าอก สีแดง (สีไม่เหมือนสร้อยที่คอ)

สร้อยสังวาลย์ คือ ขนสีคล้ายสร้อยอยู่ที่ใต้ปีก

บัวคว่ำบัวหงาย คือ ขนสีคล้ายสร้อยพบอยู่ใต้หางเหมือนกัน

การเรียกของเซียนไก่โบราณ เช่น นายเกรียงไกร “ตาบ” คือ ขนสีคล้ายสร้อยอยู่ที่หน้าอก ใต้ปีกและใต้หางเป็นการเรียกรวมทั้ง 3 แห่ง แต่ต้องสีเหมือนสร้อยทุกแห่ง สำหรับผู้เขียน ยังรักคำว่า “สร้อยสังวาลย์” คือขนสีคล้ายสร้อยพบที่ คอ ออก และที่ใต้ปีก รวมกัน เรียกว่า “สร้อยสังวาลย์” เหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วว่า สร้อยสังวาลย์ คือสร้อยสะพายแล่ง พาดจากคอมายังใต้ปีก รวมเอาโคนปีกบนด้วย จึงจะครบวงเส้นสร้อย ดังนั้น ในความหมายของผู้เขียน สร้อยสังวาลย์ คือ ขนคล้ายสีสร้อยคอบทที่ คอ ออก และใต้ปีก แต่จะแย้งผู้ที่เรียกขนคล้ายสีสร้อยที่หน้าอกว่าโนรี ถ้าเป็นโนรีจริงสีขนหน้าอกต้องไม่เหมือนกับสีสร้อยคอ และผู้เขียนยินดีรับคำชี้แนะทุกท่านที่มีความเห็นแตกต่างออกไปที่ไม่ยอมรับและยอมรับ และหากมีหลักฐานที่ดีจึงยินดีรับฟังและนำไปปฏิบัติด้วย

▲ สังวาลย์ใต้ปีก มีลักษณะคล้ายสร้อยคอ

การตลาดไถ่ชนพระนเรศวร

นิติต ตั้งตระการพงษ์

ไถ่ชนพระนเรศวรได้มีชื่อเสียงอยู่ขณะนี้ เพราะว่าได้มีการร่วมมือกันจากบุคคลต่างๆ ของจังหวัดพิษณุโลก ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังใจ สนับสนุนทุกด้าน เมื่อผู้เขียนไปขอความร่วมมือทุกท่านจะแสดงความยินดี ทำให้ผู้เขียนมีกำลังใจในการทำงาน พัฒนาและอนุรักษ์ไถ่ชนพระนเรศวรขึ้นมา ซึ่งถือว่าเป็นเพียงการเริ่มต้นเท่านั้นการพัฒนาคงจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรของจังหวัดพิษณุโลก ก็พลอยมีรายได้เพิ่มขึ้นไปด้วย โดยการผลิตไถ่ชนพระนเรศวรมาจำหน่าย การผลิตไถ่ชนพระนเรศวรจะต้องเข้าใจความต้องการของผู้มาหาซื้อไว้ว่าเขาต้องการอย่างไร เราผู้ผลิตต้องผลิตให้ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อ จึงจะขายของได้ ถ้าผู้ซื้อไม่รู้ไม่เข้าใจเราผู้ผลิตไถ่หรือผู้ขายไถ่ต้องอธิบายให้ผู้มาหาซื้อทราบด้วย ดังนั้นผู้ผลิตไถ่ชนพระนเรศวรจึงมีความจำเป็นต้องรู้ประวัติ ความเป็นมาของไถ่ชนพระนเรศวร และต้องทราบมาตรฐานพันธุ์ไถ่ชนพระนเรศวรนอกจากนั้นควรจะทราบการดูแลลักษณะไถ่เก่งด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ถ้าจะพูดถึงเรื่องการซื้อขายไถ่ชนพระนเรศวร หรือเรียกว่าการตลาดไถ่ชนพระนเรศวรจะขอแยกพูดออกเป็น 5 หัวข้อ คือ

1. ผู้ผลิตไถ่ชนพระนเรศวร หรือจะเรียกว่าผู้เพาะไถ่ชนพระนเรศวรเพื่อขายหรือจำหน่าย
2. ตัวไถ่ชนพระนเรศวรที่จะจำหน่าย หรือพันธุ์ไถ่ชนที่จะเพาะขาย
3. สถานที่จำหน่าย หรือช่องทางที่จะขายไถ่
4. ผู้ซื้อหรือผู้มาหาซื้อไถ่
5. การประชาสัมพันธ์

1. ผู้เพาะพันธุ์โกชนพระนเรศวรเพื่อจำหน่าย

ทุกคนที่เพาะพันธุ์โกชนพระนเรศวรจำหน่าย ชอบถามว่า “เพาะไก่อแล้วจะไปขายที่ไหน” ซึ่งเป็นคำถามที่ดีและถูกต้อง แต่เป็นคำถามที่อยู่ขั้นสุดท้ายของการขายหรือการตลาด ก่อนที่จะถึงเรื่องขาย เราต้องมาสำรวจตัวเราเองก่อนว่า

1.1 เรามีความรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของโกชนพระนเรศวรหรือไม่ ทุกท่านต้องไปทบทวนหรือหาดำราอ่านสมัยที่พระนเรศวรชนโกชนะพระมหาอุปราชาที่ประเทศพม่า ต้องทราบเรื่อง “ไก่อเลื่องหางขาวไก่อเจ้าเลี้ยง”

1.2 ต้องรู้เรื่องมาตรฐานพันธุ์โกชนพระนเรศวร ที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลกได้กำหนดและทำออกมาใช้ที่เรียกว่า “ไก่อเลื่องหางขาว พระเจ้าห้าพระองค์” เป็นไก่อสีเหลืองทอง และควรจะรู้เรื่องเกล็ดโกชนโดยทั่วไปบ้าง แต่ของโกชนพระนเรศวรเราต้องรู้ดี 4 เกล็ดสำคัญคือ เลือช่อนเล็บ เหน็บชั้นใน ไชบาดาลและผลาญศัตรู

1.3 ต้องรู้เรื่องสายพันธุ์โกชนของเราดีว่า เป็นโกชนที่ดีลักษณะตั้งหรือลงตีหัวหรือตีตัวหรืออื่นๆ

1.4 การสร้างคอก การผสมพันธุ์ การเลี้ยงต้องเต็มที่ น่าเชื่อถือ คอกสะอาด การผสมพันธุ์ต้องมีการใช้สุมหรือกรง เพื่อให้ไม่ปนเปกันกับพ่อพันธุ์ตัวอื่นๆ

2. ตัวโกชนพระนเรศวรที่จะขายหรือจำหน่าย

การขายโกชนพระนเรศวร เราจะต้องคัดโกขายเริ่มตั้งแต่ลูกโกไปจนกระทั่งโกใหญ่ขนาดใช้ชนได้ ตามความต้องการของผู้ซื้อ ซึ่งจะแบ่งได้ 2 พวก คือ

2.1 การขายลูกโกตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป ขณะนี้หลายฟาร์มได้เพาะขายอยู่ในขณะนี้ ต้องเป็นลูกโกที่เกิดจากการผสมพันธุ์ชั่วที่ 3 ขึ้นไป จึงจะเชื่อว่าเมื่อนำไปเลี้ยงแล้วโตขึ้นจะได้สีเหลืองหางขาวจริง ถ้าเราไม่แน่ใจอย่าขาย เดียวผู้ซื้อจะไม่ศรัทธาแล้วไม่มาซื้ออีก

2.2 การขายไถ่ใหญ่ นั้นเราควรคัดขาย เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของผู้มาหาซื้อ นั่นคือ

2.2.1 เป็นไถ่สวยงามตามประวัติศาสตร์ที่ผู้ซื้อไม่รู้เรื่องการชนไถ่ แต่อยากหามาเลี้ยงเพราะสวยงาม เป็นการอนุรักษ์ไถ่ประวัติศาสตร์ไว้ด้วย

2.2.2 เป็นไถ่ชนเก่ง ก็จะขายให้ผู้ที่ทำซื้อไปชน เราต้องเข้าใจว่าไถ่ชนพระนเรศวรถ้าเข้าตามตำราต้องเก่งทุกตัวดังคำที่ว่า “ไถ่เหลืองหางขาวกินเหล้าเชื่อ” ถ้าเราคัดไถ่โตที่จะขายออกมาแล้วเหลือไถ่ที่ถูกคัดทิ้ง ก็นำมาซังกิโยขายก็ได้

2.2.3 ปัจจุบันไถ่ชนพระนเรศวร กลายเป็นของฝากให้เพื่อนฝูงหรือผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้ซื้อจะบอกเราว่าหาซื้อไถ่ไปฝากเขาหรือเขาฝากมาให้หาให้ ดังนั้นแล้วควรคัดไถ่ดีๆ ไปให้เขา แต่ต้องถามเขาว่า จะซื้อไถ่สวยหรือไถ่เก่งซึ่งปกติจะได้ราคาดี

▲ การประกวดไถ่ชนพระนเรศวร งานวันเกษตรกร ปี 2545

จากที่กล่าวมาแล้วนี้ ผู้เลี้ยงไถ่ชนพระนเรศวรต้องทราบประวัติสายพันธุ์ของตัวเอง เพื่อที่จะบอกผู้ซื้อคุยกันรู้เรื่อง การเลี้ยงและการผสมพันธุ์ที่เขามาดูที่คอก ต้องเกิดความศรัทธาว่าสะอาด ควบคุมการผสมพันธุ์ไม่ปนเปกัน มีประวัติพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่ดี

3. สถานที่จำหน่ายโกชนพระนเรศวร

เมื่อเลี้ยงไก่เพื่อจำหน่ายจำเป็นต้องมีตลาดเพื่อจำหน่าย ดังนั้น จึงต้องรวมกลุ่มกันผลิต รวมตัวกันขาย เพื่อจะได้ไก่อจำนวนมากหรือหลากหลาย ให้ผู้ซื้อได้เลือก การจำหน่ายหรือตลาดจำหน่ายพอจะแบ่งได้คือ

3.1 ขายที่บ้านตัวเอง ในกรณีที่เรามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก เนื่องจาก มีไก่ชนะเลิศการประกวด เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป มีไก่เก่งตีตามบ่อนต่างๆ ชนะบ่อยๆ โดยตามมาหาซื้อที่บ้านหรือเรามีบ้านติดถนนใหญ่ เอาสุ่มไก่อวางข้างถนนติดประกาศขาย หรือสร้างโรงเรือนเป็นตลาดขายไก่ชนข้างถนน ซึ่งจะพบได้ทั่วไป

3.2 การรวมกลุ่มกันขาย โดยเปิดสังเวียนซ้อมหรือปล้ำไก่เพื่อขาย เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยไม่มีการพนัน ดังเช่นของกลุ่มอำเภอบางกระทุ่ม ที่บ้านเนินกลุ่มของนายสุวรรณ ใจชื่อ จะซ้อมไก่ 2 อัน (ยก) ไม่มีการพนัน ทุกวันเสาร์เท่าที่ดูก็พอขายได้ ก็อยากให้ทุกกลุ่มทำเช่นนี้

3.3 การเปิดตลาดขายไก่ชนโดยตรง ก็น่าจะทำได้แต่ปรากฏว่า เมื่อเริ่มดำเนินการแล้วไม่มีไก่ขายตลอดทั้งปี ตลาดจึงหยุดไป ดังเช่นตลาดนัดฉัตรแก้วเป็นตลาดผักที่ใหญ่มาก ให้สถานที่ฟรี เพื่อจำหน่ายไก่ชน อาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ นำไก่ไปขายได้ 2-3 ครั้งก็เลิกไป ซึ่งความต้องการจะให้สมาชิกส่งไก่มาขาย แต่ไม่มีไก่อมาวางขาย จึงเกิดความชบเซาไป

3.4 การขายไก่อผ่านเอเยนต์ที่จะหาไก่อส่งไปตีต่างจังหวัด หรือนำไปขายยังต่างประเทศ ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านเรา เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน ซึ่งจะต้องเป็นไก่อใหญ่ ตั้งแต่ 3 กิโลกรัมขึ้นไป ถ้าเป็นไก่อเหลืองหางขาว จะได้ราคาแพง ซึ่งอาจารย์ประดิษฐ์ และอาจารย์สุรกาญจน์ รับเป็นเอเยนต์ อยู่ขณะนี้

ไกชนพระนคร

4. ผู้ซื้อ

ผู้ชายไกชนทุกท่านต้องเข้าใจผู้ซื้อด้วย เราต้องมีจิตวิทยาที่จะคุยกับผู้ซื้อว่าเขามาหาซื้อไก่เพื่ออะไร ยกตัวอย่าง เขามาซื้อไปฝากผู้หลักผู้ใหญ่ หรือฝากเพื่อนฝูง ควรจะหาไก่เข้าตำรา ราคาดีหน่อย เพื่อจะได้ของดีไปฝาก และจะได้ไม่ขายหน้า หรือพวกรมาหาไก่เก่ง เราต้องหาไก่ซ้อมให้ดูด้วย หรือหาไก่จากเพื่อนสมาชิกให้ดูตามต้องการ ถ้าไปซื้อที่สนามของคุณสุวรรณ ใจซื้อ ก็ซ้อมเพื่อจำหน่ายอยู่แล้ว เขาจะดูเชิงซื้อได้เลย พูดง่าย ๆ ว่าต้องขายไก่ตามความต้องการของผู้ซื้อ ถ้าพวกซื้อเพื่อฝากเขาควรจะอธิบายให้เขาฟังเรื่องประวัติศาสตร์ด้วย หรือเอาหนังสือที่ผู้เขียนพิมพ์แถมให้เขาเป็นคู่มือ โดยปกติถ้าผู้ซื้อมาจากต่างจังหวัดจะซื้อทั้งไก่เล็กและไก่ใหญ่ หรืออาจจะขอซื้อแม่ไก่ด้วย

5. การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องจำเป็นมาก ปัจจุบันมีวารสารไกชนอยู่สิบกว่าฉบับ ซึ่งจะเป็นการรายงานข่าวไกชนอยู่เป็นประจำ กลุ่มเราต้องเขียนหนังสือไปลงโฆษณาบ้าง หรือยอมลงทุนจ้างลงโฆษณาเลย เพื่อให้กลุ่มเราเป็นที่รู้จักทั่วประเทศ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หรือหนังสือพิมพ์รายวันกรุงเทพฯ สำนักงานพิมพ์ตัวแทนอยู่ที่พิษณุโลกยินดีลงข่าวให้พวกเรา ขอให้กลุ่มรวมตัวกันให้แข็งแรงทั้งทีวีช่องต่างๆ ด้วย ถ้าเราทำกิจกรรมของกลุ่มเขายินดีจะทำข่าวให้ ซึ่งผลจากการเป็นข่าวจะทำให้เราขายไก่ได้ดีขึ้น ขณะนี้เรามีอาจารย์ประดิษฐ์ และอาจารย์สุรกาญจน์ เป็นผู้เขียนลงในหนังสือนักรบไกชนอยู่แล้ว ขอให้พวกเราซื้ออ่าน หรือฝากท่านเขียนลงโฆษณากลุ่มเราได้ด้วย โดยปกติกลุ่มที่มีผลงานทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมาตรฐานการเลี้ยงดี ผู้เขียนลงเป็นข่าวให้อยู่แล้ว ขอให้ทุกกลุ่มประสานกับปศุสัตว์อำเภอ เพื่อทำกิจกรรม เช่น ให้ความรู้ การทำวัคซีน การเลี้ยง และอื่นๆ และเชิญผู้สื่อข่าวไปทำข่าวให้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ยินดีช่วยเหลือในการทำข่าวประชาสัมพันธ์ด้วยการเขียนเรื่องลงพิมพ์ในหนังสือโกศนให้ ถ้ากลุ่มมีกิจกรรมก็จะบอกให้รีบไปทำข่าวให้ได้ ขอให้พวกเราวมกลุ่มให้แข็ง มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น คุณสุวรรณ บอกว่า ซ่อมไก่อดีเพื่อขายไม่ค่อยดี พอเขียนข่าวลงและออกทีวีด้วย ก็ไม่มีไก่อขายอีกจะเป็นเช่นนี้ ดังนั้น ขอให้กลุ่มต่างๆ ประสานกับสำนักงานปลัดกระทรวงตัวอย่างใกล้ชิด เพื่อประชาสัมพันธ์กลุ่ม และเห็นความก้าวหน้าของผู้เลี้ยง ซึ่งจะทำให้พวกเราขายไก่อได้ราคามีรายได้เพิ่มขึ้นตามจุดประสงค์ของเรา

▲ งานประกวดโกศนเหลืองทางขาวและของดีเมืองพิษณุโลกปี 2544

ชุมชนบางยางไก่อ่งนครไทย

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

นับถอยหลังไปเจ็ดร้อยกว่าปี พ่อขุนบางกลางหาว เป็นพ่อเมืองปกครองเมืองบางยาง ซึ่งก็คือ อำเภอนครไทยปัจจุบัน เมื่อท่านยกทัพไปปราบขอมสุโขทัยสำเร็จก็ขึ้นปกครองเมืองสุโขทัย ทรงพระนามว่า “พ่อขุนศรีอินทราทิตย์” นั่นเอง เมื่อไปนครไทยก็ต้องไปสักการะพระรูปพ่อขุนบางกลางหาว อยู่หน้าต้นจำปาขาวที่ปลูกมา 700 ปีแล้ว ที่วัดกลาง หมู่ที่ 3 ตำบลนครไทย ห่างจากอำเภอประมาณ 800 เมตร

▲ ชุมชนบางยางกับผลงานที่ภาคภูมิใจ

เมืองโบราณอย่างอำเภอนครไทยจึงมีคำขวัญประจำอำเภอคือ

พ่อขุนบางกลางหาวเจ้าวนคร

ดินแดนอนุสรณ์ภูหินร่องกล้า

จำปาขาวสวยสุดสดุดดา

ประเพณีปวงข้าปีกธงชัย

ในหนังสือพิมพ์เที่ยวเมืองนครไทยได้แนะนำชมแหล่งไก่อชนพระนเรศวร “ของดีพิษณุโลก” ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 14 ตำบลเนินเพิ่ม อ.นครไทย จ.พิษณุโลกด้วย

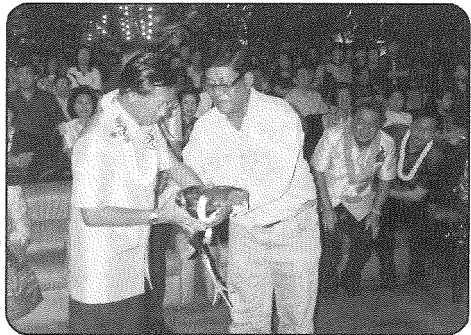

ข้อมูลทั่วไปชื่อแหล่งไก่งวงพระนเรศวร “ของดีพิษณุโลก”

ที่ตั้ง บ้านเพิ่มนคร หมู่ที่ 14 ตำบลเนินเพิ่ม ห่างจากอำเภอ 6 กิโลเมตร

ไก่งวงพระนเรศวรถือว่าเป็นพันธุ์ไก่งวงพันธุ์เยี่ยมของจังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะพิเศษคือ “ไก່เหลือองหางขาว” กล่าวคือมีสีเหลือองที่ลำตัวมาก เป็นเหมือนสร้อยสังวาลย์ ขนหางจะยาวมีสีขาวแซมถือกันว่าเป็นพันธุ์ไก่งวงที่สมเด็จพระนเรศวร ดิชนะไก่งวงของพม่า เมื่อครั้งถูกกวาดต้อนไปเป็นตัวประกันเมื่อไทยเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก ไก่งวงพระนเรศวรมีชื่อเสียงมาก หากเลี้ยงแล้วจะขายได้ราคาดี ถึงจะไม่มีลักษณะสวยงามก็ยังสามารถขายเป็นพันธุ์ไก่งวงบ้านได้ราคา เพราะมีลักษณะลำตัวใหญ่ เลี้ยงโตเร็วได้น้ำหนักมาก เป็นอาชีพเสริมของราษฎรได้ดี ในปี 2540 ไก่งวงพระนเรศวร ของอำเภอนครไทยได้รับรางวัลชนะเลิศด้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ นอกจากนี้ชมรมยังได้รวบรวมของหายากมาโชว์นักท่องเที่ยว เช่น เต่าปูลู ซึ่งมีหางยาวป็นต้นไม้ได้ เต่าหกตา ซึ่งมีลายรูปปลาสีเหลือองบนหัวเพิ่มอีกสี่ตา จนดูเหมือนมีหกตามีนักท่องเที่ยวมาแวะชมในวันหยุดราชการมิได้ขาด

ชมุ้ไก่งวงนครบางยาง เริ่มจาก นายสุทนต์ สุขงามมอญ ผู้มีอัจฉริยะในการเลี้ยงไก่งวง นิยมไ้แก่งมาเลี้ยงไว้ที่บ้าน จนได้ข่าวการประกวดไก่งวงพระนเรศวร ไ้เหลือองหางขาว ในปี 2536 เป็นต้นมา สำนักงานปศุสัตว์

▲ อ.สุรกาญจน์ วิเชียรวรรค์ มอบไก่งวงพระนเรศวรให้ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์

จังหวัดพิษณุโลก จัดประกวดในงานเฉลิมพระเกียรติพระนเรศวรฯ ระหว่างวันที่ 25-31 มกราคม ของทุกๆ ปี มีนักเลงไก่งวงบ้านนอก แต่งตัวชุดชาวนา คือ

สวมเสื้อผ้าหม้อห้อม อุ้มไก่เหลืองหางขาวเข้าประกวด ปรากฏว่าได้รับรางวัลชนะเลิศหลายรางวัล คือ

- ปี 2536 ได้รับรางวัลที่ 3
- ปี 2537 ได้รับรางวัลที่ 2
- ปี 2538 ได้รับรางวัลที่ 1
- ปี 2539 ได้รับรางวัลที่ 2

นอกจากนี้อำเภอนครไทยเองก็มีการประกวดไก่ชนพระนเรศวรทุกปีในงาน “วันปีกธงชัย” คือวันก่อนลอยกระทง 1 วัน นายสุทนได้นำไก่เข้าประกวดทุกครั้งตั้งแต่ปี 2536 ถึงปัจจุบัน ได้รับรางวัลที่ 1 ทุกปี นับตั้งแต่เริ่มได้รางวัลประกวดไก่ ทำให้คุณสุทนมีรายได้ดีขึ้น มีน้กเลงไก่ไปมาหาสู่ประจำ เพื่อหาสายพันธุ์แท้ที่ชนะการประกวดไปทำพันธุ์ และไปตี ขณะที่แม่บ้านก็หันมาช่วยเลี้ยงไก่เป็นการเสริมรายได้อีกทางหนึ่งด้วย

อาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ ผู้นำกลุ่มได้หันมาสนใจเลี้ยงบำรุงพันธุ์และพัฒนาพันธุ์ไก่พระนเรศวรขึ้น โดยไปคัดเลือกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ของคุณสุทนมาเข้าเฝ้าของตัวเอง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถจากอดีตเคยเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน และเป็นเซียนไก่มาก่อน ตั้งแต่อยู่ที่จังหวัดพิจิตร เดียวนี้ได้ลาออกมาเอาดีทางเลี้ยงไก่ชนพระนเรศวร อย่างเดียว เพราะบ้านมีสถานที่

▲ นายสุทน สุขามานอยู่ กับไก่ชนตัวสวยและเก่งประจำหมู่บ้าน

กว้างขวาง ใช้วิชาการมาผสมกันได้ไก่สวยตามตำรา ทำให้ปี 2540 ได้รับรางวัลถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพฯ ในงานสงกรานต์ที่เทศบาลนครพิษณุโลกจัด นักเลงไก่คงรู้จักกันดี ในเรื่องความรู้ของท่าน เขียนหนังสือลงในวารสารไก่ชน ในการบรรยายและจำหน่ายพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวรไปทั่วประเทศ เดี่ยวนี้กลายเป็น “เสี้ยกัญจน์” ไปแล้ว ตั้งชื่อฟาร์มว่า “จอมราชันย์ ฟาร์ม” อยู่ที่วังวรวิสูตรซึ่งเป็นของภรรยาซึ่งขณะนี้แม่บ้านไม่สนใจบริหารวิสูตรแล้วหันมาช่วยเลี้ยงไก่ชนพระนเรศวร เพราะรายได้ดีกว่า

คุณสุทนต์ เมื่อมาพบผู้เขียนก็อุ้มไก่มาอวด บอกว่าตัวนี้เก่งมาก ชื่อ “เดือยทอง” คือเดือยสีงาช้าง งอนงาม แทง เข้าตาทุกครั้ง ปากแข็งเข้าตำรา กระสวยหางยาว แต่ขายังไม่สด ขนปีกมี 11 เส้น ค่อนข้างบินดี ประกอบกับเกล็ดนิ้วกลางมี 21 เกล็ด การสปริงตัวจะดี ส่วนอาจารย์สุรกาญจน์เองก็เอาไก่มาอวดด้วย บอกว่าตัวนี้เป็นไก่หนุ่มชื่อ “เจ้าราชันย์” เมื่อออกซ้อมแรกๆ ชอบตีคอกคู่ต่อสู้หกขะเมนตีลังกามาแล้ว สีเหลืองทอง มีพระเจ้าห้าพระองค์ครบ กระสวยหาง 2 เส้นยาวสุด เป็นไก่ที่อาจารย์พัฒนามาหลังสุด บินเก่ง เพราะนับ

▲ เจ้าราชันย์ ของ อ.สุรกาญจน์

ขนปีกได้ข้างละ 14 เส้น แถมเกล็ดนิ้วกลางนับได้ 22 เกล็ด มีเสื่อซ่อนเล็บและเหน็บชั้นใน 2 เกล็ด เรียกว่าเป็นไก่เก่งของนครบางยาง ผู้สนใจเชิญไปหาคุณสุทนต์ บ้านเลขที่ 57 หมู่ที่ 9 ต.นครไทย อ.นครไทย หรืออาจารย์สุรกาญจน์ เลขที่ 227 หมู่ที่ 14 ต.เนินเพิ่ม อ.นครไทย จ.พิษณุโลกก็ได้

ฟาร์มโกชนพระนเรศวรบ้านกร่าง

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

“บ้านกร่างเมืองโบราณ นามกล่าวขานมีไก่อเลื่องทางชาวซื้อลือเลื่อง ผู้เผ่าบอกว่าเป็นไก่เจ้าเลี้ยงนักเลงชนไก่บอกว่ากินเหล่าเชื้อ”นี่คือตำนานโกชนพระนเรศวรของจังหวัดพิษณุโลก เมื่อประวัติศาสตร์บอกว่า ไก่ชนพระนเรศวรนำไปจากบ้านกร่าง คนบ้านกร่างจึงมีความภูมิใจ และใจลำพองบอกว่าไก่บ้านตัวเองเก่ง และผู้เขียนก็มีความเชื่อเช่นนั้น คิดว่าน่าจะมีไก่ชนเลื่องทางชาวสายเลือดเก่าแก่แต่โบราณเหลืออยู่บ้าง จึงคิดริเริ่มจะก่อตั้งกลุ่มเลี้ยงโกชนพระนเรศวรขึ้นครั้งแรกก่อนปี 2535 ได้มีการประชุมเพียง 2 ครั้ง ก็ต้องยกเลิกไป เพราะการประชุมครั้งแรกระดมผู้สนใจและมีความคิดริเริ่มได้ประมาณ 40 คน ประชุมที่ศาลาวัฒนธรรมเกษตร และนัดประชุมอีกในหนึ่งเดือนถัดมา ให้สมาชิกไปตามกันมาประชุมได้ 4 คน ความร่วมมือในรูปกลุ่มมีน้อย จึงย้ายไปหากำนันเฉลิม อุ้มทองมาก ตำบลหัวรอ กลุ่มแรกจึงเกิดที่หัวรอ ง่ายๆ เริ่มที่บ้านกร่าง แต่ไปสำเร็จที่หัวรอ อย่างไรก็ตาม ความพยายามตั้งกลุ่มก็มาสำเร็จลงได้ ด้วยความต้องการของสมาชิกเอง เกิดการรวมตัวกันเพื่อสร้างชื่อเสียงให้บ้านกร่างกลับมาดังอีก จึงได้เปิดกลุ่มโกชนพระนเรศวรครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2542 โดยมีผู้นำกลุ่มคือ อาจารย์สำเร็จ แก้วดิษฐ์ เป็นครูสอนอยู่โรงเรียนบ้านกร่างวิทยาคม ทำให้สมาชิกสนใจมาเลี้ยงโกชนพระนเรศวรกันมากขึ้น ทัวทั้งหมู่บ้านด้วยสมาชิก 54 คน

อาจารย์สำเร็จ แก้วดิษฐ์ ได้ตั้งฟาร์มโกชนพระนเรศวรบ้านกร่างขึ้น เมื่อปี 2540 ด้วยเงินทุนที่ลงไป 20,000 บาท เป็นการสร้างคอก จัดหาพ่อพันธุ์แม่พันธุ์โดยทำงานกันเป็นครอบครัวในพื้นที่ 1 ไร่ จึงเป็นตัวอย่างผู้เลี้ยงโกชนได้

ที่มีพื้นที่น้อยๆ ทำเป็นงานอดิเรกเป็นรายได้เสริมขณะนี้อาจารย์สำเร็จ ก็ประสบความสำเร็จสมชื่อแล้ว แต่งานข้างหน้ายังไม่สำเร็จดังที่คิด มันต้องอีกยาวนานเท่าไรไม่มีใครรู้ แต่เป็นหน้าที่ต้องทำ คือ ตั้งใจจะทำ 2 อย่างคือ

1. ผสมพันธุ์ให้ได้พันธุ์แท้ไก่ชนพระนเรศวรที่ถูกต้องตามลักษณะ และต้องชนเก่งด้วย
2. ถ้าสร้างพันธุ์ได้อาจถึงจุดลืทธิด้วย คือไก่ชนที่มีเกล็ดใต้อุ้งเท้าและใต้ฝ่าเท้า

คนเราต้องมีอุดมการณ์ และฝันฝ่าไปเพื่อให้ประสบความสำเร็จ จึงขอนำพวกเราเข้าไปยังฟาร์ม อาจารย์สำเร็จ แก้วดิษฐ์ อยู่บ้านเลขที่ 145 หมู่ที่ 2 ต.บ้านกว้าง อ.เมืองพิษณุโลก 65000 โทร 055-298559 ที่ฟาร์ม 055-298560 ถึงบ้านกว้างแล้วจะอยู่ประมาณกลางหมู่บ้านมีจุดสังเกตคือมีเชื่อบอกว่าฟาร์มอยู่ที่ต้นมะขามเทศต้นเล็กๆ หรืออาจารย์คิดว่ามีชื่อเสียงแล้วคงเดินตามหาจนเจอเองแหละ

▲ อ.สำเร็จ แก้วดิษฐ์ กำลังอธิบายลักษณะไก่ชนพระนเรศวรให้เกษตรกรที่มาดูงานฟัง

เมื่อเข้าไป บ้านจะเป็นรั้วล้อมขอบชิดทั้ง 4 ด้าน มีบ้านอยู่อาศัย 1 หลัง คิดว่าจะเหลือพื้นที่เป็นฟาร์มไก่ประมาณ 3 งานเท่านั้น อาจารย์ได้วางรูปแบบโรงเรือนอย่างดีเลย จุดเด่นในการสร้างคอกคือ

1. สะอาด เป็นส่วนชักนำไปประทับใจ
2. ใช้วัสดุอย่างง่ายๆ ใช้เหล็กเหลือใช้จากการก่อสร้างเป็นหลักกลมขนาด 4 หุน ทำเป็นโครงแล้วนำเชือกอวนไปล้อมรอบ ซึ่งทุกเล้าที่แบ่งเป็นคอกๆ จะ

มีความยาวเพื่อให้ออกนอกหลังคาเพื่อให้ไก่ตากแดดได้ โดยเฉพาะที่ประทับใจคือ ใช้หม้อดินผูกติดเสา 2 ใบ คือใส่อาหารใบหนึ่งและใส่กั๋งน้ำอีกใบหนึ่ง ข้อดีคืออาหารไม่หกหล่น ถังน้ำไม่มีเชื้อราตะไคร่น้ำ และหม้อดินราคาถูก หาซื้อในหมู่บ้านได้ราคาใบละ 5 บาทเท่านั้น

3. การผสมพันธุ์ ใช้พ่อไก่ 1 ตัวต่อแม่ไก่ 2 ตัว โดยธรรมชาติ เมื่อแม่ไก่ไข่จะนำ 2 ใบแรกออกมารับประทาน ปกติจะให้ฟัก 10 ฟองเท่านั้น แต่บางครั้งถึง 12 ฟองก็มี เมื่อแม่ไก่ฟักไข่จะนำไปคอกฟักโดยเฉพาะสร้างเป็นคอกๆ ละ 1 แม่ เพื่อป้องกันแย่งกันฟักหรือลูกไก่ปะปนกัน เมื่อลูกไก่ออกหมดแล้วจะแยกออกจากแม่มาเข้ากรงกกลูกไก่เป็นการอนุบาลและมีเครื่องหมายที่ขาลูกไก่เป็นการผูกด้วยด้ายสีต่างๆ เพื่อลงทะเบียน

4. การจัดจำหน่าย เมื่อลูกไก่ได้ขนาดจะคัดตัวที่เข้าลักษณะดีขึ้นกรงจำหน่าย โดยผู้ซื้อจะได้ บัตรประจำตัวไก่ไปด้วย และจะมีสมุดทะเบียนผู้ซื้อด้วย ที่ไปตรวจดูพบว่าผู้ซื้อมาทั่วประเทศ

นอกจากข้อดีๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ ถ้าท่านไปเยี่ยมฟาร์มอาจเห็นพื้นคอกสะอาดมาก เนื่องจากการเอาทรายใส่ทับบนง่ายต่อการกวาดทำความสะอาด ตอนสร้างฟาร์มใหม่ๆ อาจารย์ต้องปลูกหญ้าปล่อยให้ไก่ออกไปจิกกิน แต่ปัจจุบันในพื้นที่แคบๆ ต้องหาหญ้าขนมาลှบให้กินทุกวัน

สายพันธุ์ไถ่ชนพระนเรศวรขณะนี้ อาจารย์เลี้ยงพ่อไก่อยู่ประมาณ 12 ตัว แม่ไก่ 50-60 แม่ พ่อไถ่ชนพระนเรศวรที่ดังๆ สายและชนเก่งด้วยนั้นมี 4 ตัวคือ

1. พระลอ
2. ทองจันทร์
3. ทองทรัพย์
4. ศิลป์

▲ ฟาร์มไก่ชนแม่ แก้ววังบัว ณ วัดร่องชะเล็ด งานนเรศวรฯ ปี 2543

ขณะนี้อาจารย์บอกว่ารุ่นหลาน หรือ F_2 สร้างชื่อเสียงมากทั้งสวยและ
ชนเก่ง เอาลูกของพระลอผสมกับลูกของทองจันทร์ อาจารย์บอกว่าหวงด้วยไม่
อยากขาย ตั้งใจจะผสมให้ได้รุ่นหลาน, โหลน คือ F_3 , F_4 การจำหน่ายลูกไก่
ตัวละ 500 บาท ถ้าเป็นไก่รุ่นจะเริ่มตันตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป นับว่าราคา
ย่อมเยาทีเดียว

คุยเรื่องไก่สวยมาแล้วต้องคุยเรื่องไก่เก่ง คือ “พายุเกย์” เป็นตระกูลเหลือ
ทางขาวแต่สีต่างออกมาก นิ้วจะงอ จึงชื่อพายุเกย์ มีเกล็ดใต้อุ้งเท้า และได้ฝ่า
นิ้ว นี้คือจุดเด่น นับเกล็ดนิ้วกลางได้ 25 เกล็ด นอกจากนี้ยังมีพิเศษคือ มีขน
ปีกไซ อีก 3 เส้นประกบด้านใน (ปกติปีกไซจะมีด้านนอก 3 เส้น เจ้าเกย์นี้มีอีก
3 เส้นประกบด้านใน) ประกาศเกียรติคุณคือ ชนะมา 4 ไฟต์ เดิมพันเป็นแสน
ชนะยก 2 ทุกครั้ง และปราบไก่พม่าที่ว่าเก่งๆ มาแล้ว ลูกเจ้าเกย์ขายตัวละ 1,500
บาท คิวยาว หรืออาจไม่ขาย กำลังจะสร้างพันธุ์ขึ้นมาประจำฟาร์ม

เมื่อคุยเรื่องการเลี้ยงไก่ชนพระนเรศวร เป็นฟาร์มตัวอย่างขนาดพื้นที่ 1 ไร่
เพื่อให้ผู้ที่มีเนื้อที่น้อยได้ดูเป็นตัวอย่าง หรือหลังเกษียณอายุราชการจะได้มีงาน
ทำ ก็มาดูแบบอย่างได้ เพื่อเป็นกำลังใจ อาจารย์ยังมีภาระที่ต้องไปสอนกลุ่ม
เลี้ยงไก่อื่นๆ ที่เชิญมา เพราะว่าเขาต้องการผู้ที่ปฏิบัติจริงทำจริงไปให้ความรู้
วิทยากรอย่างผู้เขียนก็ตงงานแล้ว

ถามว่าอาจารย์มีอุปสรรคอย่างไรบ้าง ท่านบอกว่าถ้าออกสะอาด ทำ
วัดขึ้นตามโปรแกรมแล้ว ไม่พบปัญหา มีเพียงไก่จิกกันเพราะเครียด ถ้าเป็น
ลูกไก่ก็แก้ด้วยการลดจำนวนตัวให้น้อยลงต่อกรง ด้วยความสำเร็จดี อีกทั้ง
สถาบันราชมงคล ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากฟาร์ม ได้ส่งเด็กนักศึกษามาทำงานจริงๆ ที่ฟาร์ม
นับว่าเป็นผลดีต่อฟาร์ม และสร้างประโยชน์ให้วงการศึกษาด้วย จึงนับว่าโกศน
พระนเรศวรจะอยู่คู่บ้านกร่าง จังหวัดพิษณุโลกตลอดไป

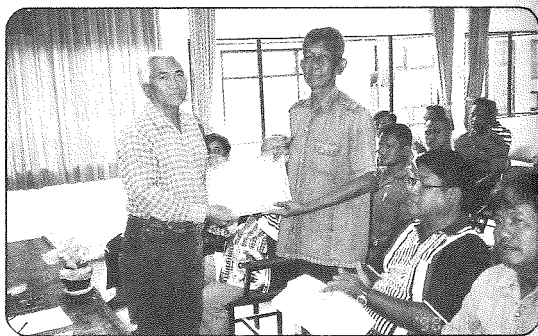
ตลาดนัดโกชนอำเภอบางกระทุ่ม

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

ตลาดนัด ก็คือที่นัดพบของผู้ซื้อและผู้ขาย ตลาดนัดโกชน จึงเป็นที่นัดพบของนักเลงโกชน ผู้ที่ชอบชนไก่ หรือผู้ที่ชอบหาไก่ไปชน

ตลาดนัดโกชนอำเภอบางกระทุ่ม ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 41/1 หมู่ 3 ตำบลเนินกลุ่ม อำเภอบางกระทุ่ม คือ บ้านของนายสุวรรณ ใจชื่อ ประธานชมรมอนุรักษ์และพัฒนาโกชนพระนเรศวร สาขาอำเภอบางกระทุ่ม ชมรมนี้เกิดจากความร่วมมือของมวลชนสักประมาณ 70 คน ที่ชอบเลี้ยงโกชน และเพาะพันธุ์โกชนขาย เป็นชมรมที่มีความรักสามัคคีกัน ร่วมกิจกรรมกับชมรมจังหวัดมิได้ขาด ใจสู้ไม่ถอย หลังจากผู้เขียนได้เปิดชมรมแล้ว สมาชิกได้หาโกชนพระนเรศวรมาเพาะพันธุ์และไก่เก่งอื่นๆ มาขยายพันธุ์

“แมงกระซอน” เป็นโกชนพระนเรศวรตัวดังของชมรมมานานแล้ว เป็นโกชนขนาดใหญ่ 3.6 กิโลกรัม ลักษณะเข้าตำราทุกอย่าง ตีลำใหญ่ ตีชนะหลายครั้ง แต่ครั้งไม่เคยเกินอันที่ 3 มีลูกขายตัวเป็นหมื่นก็มี เข้าสังเวียนได้หลานหรือหลน ขณะนี้พอหาได้ขนาดตัวละ 2,000-3,000 บาท ประธานชมรมบอกว่า ราคาไม่เกี่ยงขอให้ผู้มีไปเยี่ยมชมและซื้อหา

▲ นายสุวรรณ ใจชื่อ รับประกาศนียบัตร “ชมรมโกชนดีเด่น ปี 2544” จากปศุสัตว์ จ.พิษณุโลก

“หัวเหยี่ยว” ไก่เหลืองหางขาวตัวดังรองลงมาไม่เคยทำให้ผู้ซื้อผิดหวังในลูกหลานสักตัว นี่เป็นคำคุยของประธาน และมีไก่ประดู่พ่อพันธุ์อยู่หนึ่งตัวที่ตั้งอยู่ขณะนี้ คือ “ตำลึง” ชนะสองครั้งอันดับ 3 เป็นไก่ตีเจ็บขนาด 3.5 กิโลกรัม เพาะลูกขายอยู่ขณะนี้ อย่างไรก็ตามในการประกวดไก่ชนพระนเรศวร เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2544 ประธานสุวรรณ ใจชื่อ ได้ส่งไก่ชนพระนเรศวรมีขนาด 3.5 กิโลกรัม ชนะเลิศที่ 3 นับว่าเป็นตัวชูโรงของชมรม ขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างผสมพันธุ์ คาดว่าคงได้ลูกออกจำหน่ายไม่ช้านี้ จากการที่ชมรมได้พัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับ ในการอนุรักษ์พันธุ์ไก่ชนพระนเรศวร และการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมจังหวัดที่จัดขึ้นทุกครั้งจึงทำให้ชมรมบางกระทุ่มนี้ได้รับถ้วยรางวัลเกียรติยศและใบประกาศเกียรติคุณเป็นการรับรองคุณภาพของชมรมที่เป็นที่ยอมรับเชื่อถือแก่ชมรมอื่นและผู้ที่ทราบชื่อนี้

กิจกรรมที่จะนำมาเสนอต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่ชมรมอนุรักษ์และพัฒนาไก่ชนพระนเรศวร อำเภอบางกระทุ่มได้ประสบความสำเร็จ คือ ตลาดนัดไก่ชน ซึ่งทุกๆ วันอาทิตย์ สมาชิกของชมรม หรือผู้ที่ต้องการจะขายไก่ชน จะอุ้มไก่ชนของตัวเองมาที่บ้านประธานชมรม นายสุวรรณ ใจชื่ออยู่ตรงข้ามวัดเนินกุ่ม ดัดทุ่งนาและถนนใหญ่ มาซื้อขายกันและมีการประลองกันคู่ละไม่เกิน 2 ยก เป็นการประลองเพื่อดูเชิงการตีลีลาขนาดไหน เจ้าของที่ตั้งราคาไว้จะมีใครสนใจต่อรองราคากันเพื่อการขายโดยเฉพาะ ที่สำคัญในระหว่างประลองนั้น แม้จะมีเสียงเฮฮาแต่ไม่มีเล่นการพนัน จึงทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้คนทั่วไป และยินดีให้การสนับสนุน แต่ละวันอาทิตย์จะมีไก่เข้ามาประลองตีเท่าประมาณ 70-80 ตัว คิดว่าตลาดแห่งนี้น่าจะโตกว่านี้ได้ เพราะว่ามีไก่มาขายหลากหลายพันธุ์ และหลายสี ผู้ซื้อที่มาจากต่างจังหวัดหาซื้อโดยไม่ผิดหวัง ประธานชมรมบอกว่านักเลงไก่ทางภาคเหนือคือตั้งแต่อุตรดิตถ์ แพร่ ขึ้นไปชอบซื้อไก่เล็ก คือน้ำหนัก 2-3 กิโลกรัม ตรงข้ามกับทางภาคกลางที่ขึ้นมาซื้อ ตั้งแต่จังหวัดพิจิตร

นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท ขอบแก่น้ำหนักตั้งแต่ 3 กิโลกรัมขึ้นไป ทางชมรมมีไก่นทั้งสองประเภทไว้รองรับสำหรับผู้ที่มาหาซื้อ

นายสันติ ดวงสว่าง นักร้องลูกทุ่งชื่อดังก็เป็นแฟนตลาดนัดบางกระทุ่มแห่งนี้ ได้มาเยี่ยมชมเป็นประจำ ทำให้ตลาดนัดมีสีสันขึ้นมาทีเดียว จึงบอกข่าวสำหรับผู้ที่จะหาไก่ดีช่วยสนับสนุนและมาเยี่ยมชมด้วยสำหรับผู้ที่ต้องการนำไก่มาขายมาทดลองขาย ทางชมรมขอเก็บเงินค่าเช่าตลาดสำหรับผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกของชมรมตัวละ 10 บาท และขอเงินบำรุงชมรม 10 เปอร์เซนต์ของราคาทุกตัวที่ขายได้ เงินที่เก็บได้ ชมรมจะนำมาใช้ในกิจการของชมรมและขยายสนามตีจัดบริเวณให้เหมาะสม ซึ่งคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศมาเยี่ยมชมในโอกาสต่อไป

นายสุวรรณ ใจชื่อ ประธานชมรมบอกว่า หากกลุ่มหรือสมาชิกท่านใดมาจากต่างประเทศจะมาในวันอาทิตย์ที่มีการประลองไก่ และจะมาหาซื้อเพื่อความไม่ผิดหวังจะโทรศัพท์บอกมาก่อนล่วงหน้าก็ได้ว่าต้องการไก่ สีอะไร ลักษณะการตี ชอบแบบไหน ทางประธานชมรมจะหาไว้ต้อนรับ ในราคายุติธรรม กรุณาโทรเบอร์ 055-396150

▲ นายสุวรรณ ใจชื่อ รับถ้วยรางวัลชนะเลิศงานชนไก่มหากุศล ปี 2543 จากปศุสัตว์ จ.พิษณุโลก

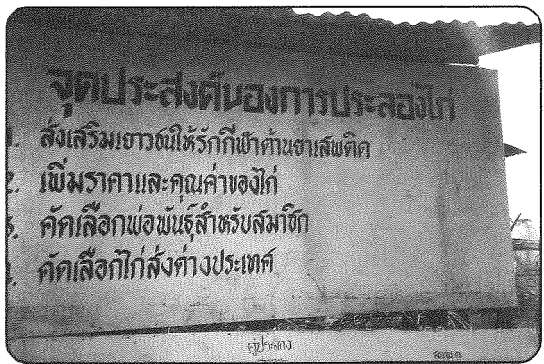
โก๋ชนสี่ภาค

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

ขณะนี้ประเทศไทยเรากำลังประสบปัญหาเรื่องยาเสพติดแพร่หลายในหมู่เยาวชนของชาติ ซึ่งมีทั้งหน่วยงานของภาครัฐบาล และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาช่วยกันแก้ไข เพื่อให้เยาวชนของชาติเจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในอนาคต ดังนั้น ในส่วนของหมู่บ้านต่างๆ ก็ช่วยกันรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ผู้เขียนโชคดีที่ได้ไปพบหมู่บ้านเลี้ยงโก๋ชน เพื่อต่อต้านยาเสพติด ดำเนินงานโดยอดีตข้าราชการ 2 ท่าน ที่ได้เกษียณอายุราชการแล้ว คือ อาจารย์นิเวศ มนัสสาร และนายสัตวแพทย์ถาวร เพ็ชรแปรรัตน ที่บ้านเก่าจิว อําเภอลพ จังหวัดขอนแก่น

“ทำไมอาจารย์และหมอจึงคิดว่าการเลี้ยงโก๋ชนเป็นการต่อต้านยาเสพติดในเยาวชน” ผู้เขียนป้อนคำถาม

คำตอบที่ออกมาเป็นการบรรยายเสียยืดยาว คือว่า โก๋ชนของประเทศไทยมีเลี้ยงอยู่แล้วทุกหมู่บ้าน เพียงแต่ว่าเยาวชน ขาดความสนใจดูแลเอาใจใส่ ถ้าเราตั้งเป็นชมรมเลี้ยงโก๋ชนของหมู่บ้านขึ้นมา มีเวลาที่พบปะสังสรรค์ให้ความรู้เรื่องโก๋ชน เป็นการเพิ่มมูลค่าของโก๋เก่งที่เคยขายได้ตัวละ 100 บาท

▲ จุดประสงค์ของชมุ่ก่บ้านเก่าจิว อ.ลพ จ.ขอนแก่น

จะขายได้เป็น 1,000 บาทขึ้นไป เยาวชนจะสนใจหันมาเลี้ยงไก่ชน แต่กว่าจะ
 ได้ไก่ชนที่มีการประลองแล้ว 1 ตัว อาจต้องคัดไ้ก่จาก 10 ตัว ซึ่งไ้ก่ที่เหลือคัด
 ก็้จะขายซ้กัไ้ก่ได้ นอกจากนี้การเลี้ยงไ้ก่ชนจะมีวิธีการดูแลเอาใจใ้มาก เช่น
 ขณะใ้แม่ไ้ก่ฟักไข่ก็้จะใ้ฟักเพียง 10 ฟอง โดยปกติแล้วไ้ก่ไทยจะไข่ประมาณ
 15-18 ฟอง ส่วนที่เหลือ 5-8 ฟองจะเป็นอาหารประจำบ้านได้ด้วย นอกจากนี้
 การดูแลไ้ก่ชนแต่ละตัว ต้องใช้เวลาทั้งวัน เช่น เอาไ้ก่เช็ดตัว ใ้น้ำ ตอนเช้า
 แล้วซ้กัผสมตากแดดเมื่อแดดร้อนก็้จะเอาเข้าร่มใ้อาหาร ตอนบ่ายๆ ก็้เอาไ้ก่มา
 ฟนน้ำตากแดด จึงจะเห็นได้ว่า การเลี้ยงไ้ก่ชนจะทำให้ใช้เวลาที่มีอยู่ทั้งวัน อยู่
 กับไ้ก่เท่านั้น เยาวชนไม่มีเวลาไปมั่วสุ่มยาเสพติด

“ท่านทั้งสองเริ่มโครงการเลี้ยงไก่ชนด้านยาเสพติดอย่างไร”

เริ่มโครงการโดยรวมกลุ่มเยาวชนที่สนใจ แล้วพามาดูงานเลี้ยงไก่ชนพระ
 นเรศวรที่จังหวัดพิษณุโลกเมื่อปีที่แล้ว ได้ศึกษาดูงานและรับคำบรรยายจาก
 วิทยากร และเจ้าของฟาร์มที่ฟาร์มจ่าทวี, ฟาร์มอาจารย์สำเร็จ ที่บ้านกว้าง และ
 อาจารย์สุรกาญจน์ ที่นครไทย ซึ่งได้รับความรู้อย่างมากมาย ได้ดูแบบอย่างการ
 สร้างคอก การผสมพันธุ์ การเลี้ยงดู และการตลาด หนึ่งปีกว่าหลังจากอาจารย์
 นิเวศได้พาสมาชิกชมรมไ้ก่ชนบ้านเก่าจ้วมาดูงานและผู้เขียนได้ติดตามไปเยี่ยม
 พบว่าชมรมได้เริ่มงานไปมาก สมาชิกทุกคนมาสร้างคอกเลี้ยงไ้ก่ชนใหม่หมด มี
 คอกเลี้ยง คอกผสมพันธุ์ แต่สิ่งที้สมาชิกได้ร่วมกันสร้าง คือ “ศาลาไ้ก่ไทย”
 เป็นโรงเรือนใหญ่หลังคามุงหญ้าคา ศาลาหลังนี้จะเป็นที่พบปะสังสรรค์ประชุม
 สมาชิกใ้ความรู้ไว้ประกวดไ้ก่ คัดเลือกไ้ก่ ตั้งอยู่ข้างถนนเป็นทำเลที้ดี
 ล้อมรอบด้วยบ้านสมาชิกด้านถนนตรงข้ามกับศาลาไ้ก่ไทยจะเป็นสนามประลองไ้ก่
 ผู้เขียนได้มีโอกาสไปเยี่ยมฟาร์มของสมาชิกเพียง 3 ท่านดังนี้

ฟาร์มหมอลาว ฟาร์มนี้ผู้เขียนได้หาพ่อไก่ชนพระนเรศวรยอดเยี่ยมให้ 2 ตัว พร้อมแม่ไก่ 10 ตัว โดยคัดจากฟาร์มยอดเยี่ยมของจังหวัดพิชฌุโลก ความตั้งใจจริงของหมอลต้องการให้ลูกหลานได้มีไก่ชนพระนเรศวรไว้ทำพันธุ์ และกระจายพันธุ์เป็นตัวแทนของจังหวัดพิชฌุโลกในภาคอีสาน ผู้ที่ต้องการไก่ชนพระนเรศวร ไม่ต้องเดินทางไกลถึงพิชฌุโลกมาที่บ้านเก่าจิ้งก็จะได้ไก่เก่ง และไก่สวยงาม ขณะนี้เพาะพันธุ์ได้ลูกไก่มากแล้ว ไก่รุ่นหนุ่ม 7-8 เดือน กำลังลอมซ้อมดู มีถึงสิบกว่าตัว เป็นเหลืองหางขาว ทีสีและรูปร่างเข้ามามาตรฐานพันธุ์หมอลาว ซึ่งเป็นเพื่อนเรียนกับผู้เขียน บอกว่า “เรื่องชนไก่พันธ์จะไม่ยุ่ง จะพัฒนาและรักษามาตรฐานพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวรเพียงอย่างเดียว” คุณหมอลคงได้ใช้วิชาที่เรียนมาปฏิบัติจริงคราวนี้

ชุมนุมรักษัไทย ของอาจารย์นิเวศ เมื่อผู้เขียนเข้าไปเยี่ยมช้มนเห็นมีไก่มากมาย ทั้งไก่พ่อแม่พันธุ์หลากหลายสี ไก่ชนขงลุ่มเพื่อออกสังเวียน มีลูกไก่ไก่อุ่นๆ มากมาย อาจารย์บอกว่า ลูกหลานรู้ข่าวเลี้ยงไก่ชนก็มาช่วยกัน เด็กๆ ก็มาช่วยสร้างคอก ช่วยเลี้ยงทั้งวัน เพื่อนฝูงจากต่างจังหวัดไกลๆ มาเยี่ยมก็เอาไก่ชนมาฝาก และตัวอาจารย์เองก็สนใจไก่เก่งอยู่แล้วไปเที่ยวเสาะหามาจากจังหวัดต่างๆ ไก่ตัวที่โปรดปรานมากที่สุดคือ “ประดู่เพชร” มีสายเลือดจากท่าพริก ระยอง ขณะมาหลายไฟต์แล้ว ให้ลูกหลานไว้มาก มีผู้สนใจของลูกไว้เป็นคิวยาว “เหลืองเก่าจิ้ง” เป็นไก่เหลืองหางขาว คัดมาจากไก่ชนบ้านเก่าจิ้งนี้แหละ ลักษณะเข้าตำรานอกจากสีสวยแล้วยังตีเก่งอีกต่างหาก เลี้ยงไว้ทำพันธุ์ประดับช้มน เพราะว่าความสวย

▲ ช้มนเพชรริมท่ง

ใครผ่านไปมาเยี่ยมชมจะขอดูไอ้เหลือองตัวนี้ ส่วนไก่ซี ไก่ทองแดง นกแดง ก็มี
 ขณะนี้อาจารย์มีไก่เก่งไว้รับผู้มาเยี่ยมเยือน และมาประลองไก่อรวม 50 ตัว

ชมเพชรริมทุ่ง เป็นชมของเด็กหนุ่มกำลังหัว 3 คน รวมตัวกันขึ้นมา
 ยามว่างจากทำงานก็มาเลี้ยงไก่ เพื่อรักษามรดกไทย เลี้ยงไก่ชนไทยไว้ จึงเขียนป้าย
 ชมอย่างประทับใจว่า “**ไก่ชนไทย มรดกไทย มรดกโลก**” นายกิติพงษ์ เนียมสา
 นังเช็ดตัวไก่อ่างบรรจงดูชำนาญมาก ทั้ง 3 คนอุมไก่มาอวดผู้เขียน เป็นไก่เก่ง
 ทั้ง 3 ตัว จากการดูการเลี้ยงและการเพาะพันธุ์แล้วว่า โครงการของอาจารย์
 นิเวศคงได้ผลอย่างแน่นอน สมาชิกหนุ่ม 3 คนนี้ สนใจเอาจริงกับการเลี้ยงไก่
 มาก คงไม่มีเวลาไปมั่วยาเสพติดจริงๆ การรวมตัวของคนทั้ง 3 นี้เรียกว่า 3 หมู่
 3 มุม คือชอบไม่เหมือนกัน กิติพงษ์ชอบไก่ประดู่ เลี้ยงและเพาะพันธุ์ไก่ประดู่
 เป็นหลัก ส่วนบุญถิ่น นาชิต ชอบไก่ชนแดง ชอบสีแดงเชิงชนดี มีลำหักลำโค่น
 ส่วนปราโมทย์ ธาบุญมี คนนี้ชอบไก่ขาว (ซี) ชอบที่มีน้ำอดน้ำทนชนแพ้ไม่เป็น

ชมรมอนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองไทย บ้านเก่าจิว อำเภอลพ จังหวัด
ขอนแก่น ได้ก่อตั้งมาปีเศษแล้วด้วยวัตถุประสงค์ของผู้ใหญ่ที่มีความรู้เพื่อเอาการ
 เลี้ยงไก่ชนที่มีอยู่ในหมู่บ้านดั้งเดิมแล้วมาเป็นกำแพงปิดกั้นยาเสพติดเข้ามาใน
 หมู่บ้านและเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังของประเทศชาติต่อไปในอนาคต การเลี้ยง
 ไก่ชนเพื่อเพิ่มรายได้ จะทำให้ชมรมอยู่ได้จึงขอออกกล่าวว่าชมรมบ้านเก่าจิวนี้มี
 ไก่เก่งและไก่สวยจากทุกภาคของประเทศไทย มีไก่ทุกสีให้ท่านได้เลือก
 สายเลือดไก่เก่งทั้ง 4 ภาคมารวมกันอยู่ที่ชมรมนี้ ท่านที่สนใจไก่ชนพระนเรศวร
 ไก่เหลืองหางขาว ไก่จากท่าพริก ระยอง ไก่เก่งหนองจอก ไก่หลากหลายเชิงดี
 ท่านสามารถประลองก่อนซื้อ หรือจะหาลูกไก่ไปเลี้ยงก็ได้ สนใจติดต่ออาจารย์
 นิเวศ มนัสสาร โทร. (043) 415975 และ หมอถาวร เพียรแปรรัตน
 โทร. (043) 415973

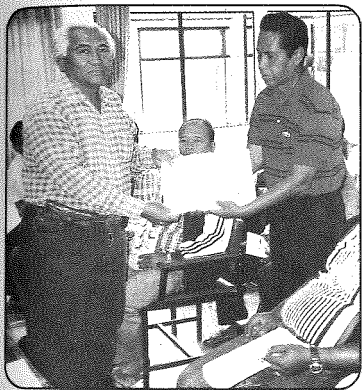

สมรักษ์

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

ปัจจุบันคนไทยแทบทุกคนน่าจะรู้จัก สมรักษ์ คำสิงห์ กันดีเพราะเป็นนักมวยได้แชมป์โอลิมปิก ชื่อของสมรักษ์จึงถูกนำมาตั้งชื่อลูก ชื่ออะไร ? ที่เรารู้จักอีกมากมาย แม้กระทั่งไก่ชนชื่อ “สมรักษ์” บังเอิญคนตั้งชื่อไก่ชื่อ “สมคิด” จึงคล้องจองกับสมรักษ์ ไก่ชนตัวโปรด

เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2544 เป็นวันที่ประกวดไก่ชนพระนเรศวร ที่บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก ทุกคนต้องตะลึงถึงความสวยงามของไก่ที่ชื่อ “สมรักษ์” ซึ่งขณะเล็คที่ 1 ประเภทไก่ใหญ่ น้ำหนักเกินกว่า 3 กิโลกรัมขึ้นไป เป็นไก่ที่เข้าลักษณะมาตรฐานไก่ชนพระนเรศวร สร้อยระย้ายาว สีทองงามมาก ปาก แข็ง ตาสีขาวเหลือง มีพระเจ้าห้าพระองค์ น้ำหนักตัว 3.4 กิโลกรัม ้วยกำลังหนุ่มที่เดียว คุณสมคิด คู่มัจฉายเจ้าของได้บรรจงผสมพันธุ์ไก่ที่ชื่อสมรักษ์มาอย่างมุ่งมั่นอดทน จนประสบความสำเร็จ

นายสมคิด คู่มัจฉาย เป็นสมาชิกผู้นุรักษ์ไก่ชนพระนเรศวร ที่ดีมาตลอดผสมพันธุ์และส่งไก่เข้าประกวดทุกครั้งและให้ความร่วมมือเกี่ยวกับกิจกรรมเป็นอย่างดี เสียสละกำลังกายและกำลังทรัพย์ ช่วยงานส่วนรวมตลอดมา ท่านเคยประสบความสำเร็จในการประกวดไก่ชนะเล็ค น้ำหนักต่ำกว่า 3 กิโลกรัมหลายด้วย โดยเฉพาะเจ้า

▲ นายสมคิด คู่มัจฉาย รับประกาศนียบัตร “ฟาร์มไก่ชนดีเด่น ปี 2544” จาก ปศุสัตว์ จ.พิษณุโลก

“ไผ่สีทอง” ชนะเลิศมาหลายสนาม เป็นไก่ที่สวยงาม สร้อยระย้ายาวสีทองงามมาก เรียกว่าต่ำกว่า 3 กิโลกรัม หัวตัวที่จับชนะยาก แต่คุณสมคิดไม่หยุดอยู่แค่นี้ ได้คิดที่จะชนะถ้วยใหญ่บ้าง คือ รุ่นน้ำหนักเกินกว่า 3 กิโลกรัม จึงได้ผสมพันธุ์จนได้สมรักษ์มาประกวดชนะในปีนี้ ใช้เวลาผสมพันธุ์หลายปีทีเดียว จึงได้ติดตามเรื่องการผสมพันธุ์และพัฒนาไก่เล็กจนเป็นไก่ใหญ่ ซึ่งใช้หลักของการผสมให้ลงเหล่าจากภูมิปัญญาชาวบ้านนั่นเอง โดยการผสมพันธุ์ดังนี้

นำพ่อไก่ไผ่สีทอง (น้ำหนักต่ำกว่า 3 กก.) ผสมกับแม่ไก่ได้ลูกช่วงที่ 1 (F₁) คัดเลือกลูกตัวเมียมาทำแม่พันธุ์แล้วใช้พ่อไก่พระนเรศวรตัวที่ 2 ชื่อสายทอง (น้ำหนัก 3.2 กิโลกรัม) มาผสมพันธุ์ได้ลูกช่วงที่ 2 (F₂) คัดเลือกลูกตัวเมียนำมาผสมกับพ่อพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวรตัวที่ 3 ชื่อ ธนุทอง (น้ำหนัก 3.5 กิโลกรัม) ได้ลูกออกมา คัดเอาตัวเมียนำมาผสมพันธุ์กับพ่อพันธุ์ตัวแรกคือ ไผ่สีทอง (เรียกว่า เอาเหลนมาผสมกับทวด) ได้ลูกช่วงที่ 3 (F₃) ออกมาสวยทุกตัว คัดเอาตัวที่ชื่อ “สมรักษ์” เข้าประกวด ซึ่งชนะเลิศที่ 1 ประเภทน้ำหนักเกินกว่า 3 กิโลกรัม จะเห็นได้ว่าคุณสมคิด คุ่มฉาย ใช้วิธีผสมให้ลงเหล่ามาพัฒนาไก่ของตัวเองครั้งนี้ ถือว่ามีความพยายามและอดทนมาก โดยปกติแล้วเขาจะใช้หลานผสมกับปู่ก็พอแล้ว แต่คุณสมคิดได้เอาถึงระดับเหลนผสมกับทวด คือเพิ่มให้ยาวไปอีกชั้นหนึ่งจะได้ทั้งไก่เก่งและไก่สวย เพราะว่า ไผ่สีทอง เป็นไก่สวย น้ำหนักน้อย จึงเพิ่มสายเลือด สายทอง และ ธนุทอง ซึ่งเป็นไก่น้ำหนักมาก และชนเก่ง ทำให้เกิดไก่ทั้งสวยและเก่งด้วย จึงขอยกตัวอย่างนี้มาเพื่อให้นักผสมพันธุ์ได้ดู และนำไปใช้ตามความต้องการที่เราจะเอาไก่เก่งอย่างไร ผสมลงไปเพื่อหวังผลให้ได้ไก่ที่ดีที่สุด ดังที่คุณสมคิดได้ทำไว้ จึงถือได้ว่าเป็นฟาร์มที่ผสมพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวรได้สายเลือดนิ่งแล้ว เป็นฟาร์มดีเด่นของจังหวัดพิษณุโลก มีผลงานในการประกวดทุกปีตลอดมา ถ้าหากท่านใดสนใจอยากจะไปชมด้วยตาตนเอง ขอเชิญที่ฟาร์ม (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งชมรมอนุรักษ์และพัฒนาไก่ชนพระนเรศวร

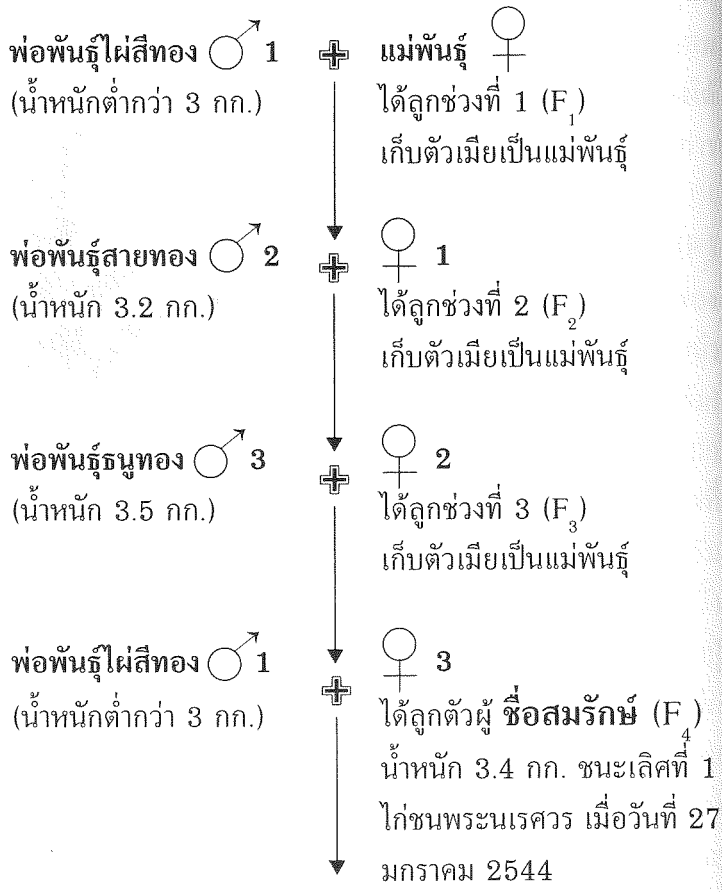
แหล่งทางชาวพิษณุโลก ตำบลหัวรอ) เลขที่ 137/4 ม.6 ต.หัวรอ อ.เมือง
จ.พิษณุโลก โทร. (055) 244694

▲ นายสมคิด คุ่มฉาย รับรางวัลรองชนะเลิศถ้วย
พระราชทานสมเด็จพระเทพฯ ปี 2544

การผสมพันธุ์ให้ได้ไก่สวยและเก่งแบบลงเหล่า *

* หมายเหตุ : การผสมพันธุ์ไก่ชนชื่อ "สมรักษ์" ของ นายสมคิด คุ่มฉาย

ไก่อแฝด

นิสิต ดั่งตระการพงษ์

“ไก่อแฝด” คนส่วนใหญ่จะไม่เคยเห็นและไม่เชื่อ เคยเห็นแต่แฝดในคน ในวัว ควาย ไม่ใช่เรื่องแปลกประหลาดอะไร พอบอกว่าไก่อแฝดทุกคนจะถามว่า เป็นไปได้หรือ ไม่เชื่อ ไม่เคยพบเห็น ถ้าไปคุยกับแม่บ้านคนในเมือง ถามว่า เคยเห็นไข่แฝดไหม? เขาจะตอบเราว่าไข่ใบใหญ่ๆ และเคาะออกมาจะพบไข่แดง 2 ใบไข่ไหม? นี่แหละคือไข่แฝดที่พบ ขายอยู่ในท้องตลาด ซึ่งฟาร์มใหญ่ๆ เลี้ยงไก่ไข่จำนวนมากจะพบแม่ไก่ไข่ออกไข่ใบโตกว่าเพื่อน เจ้าของฟาร์มจะคัดไข่ใบโตออกมาขายในราคาสูง คือไข่แฝดนั่นเอง

ผู้เขียนไปเยี่ยมซุ้มไก่ของคุณสมคิด คุ่มฉาย บ้านเลขที่ 137/4 หมู่ที่ 6 ถนนประสานมิตร ตำบลห้วยจรเข้มาก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 ซึ่งตำบลห้วยจรเข้มากนี้ผู้เขียนเคยตั้งชมรมอนุรักษ์ไก่ชนเหลืองหางขาว สมเด็จพระนเรศวรมหาราชมาตั้งแต่ปี 2535 และเป็นชมรมแรกของจังหวัด รู้สึกแปลกใจเมื่อพบไก่ 2 ตัว ซึ่งอยู่ในสุมเดียวกันเป็นไก่รุ่น อายุประมาณ 8 เดือนแล้ว โดยไม่ตีกัน สังเกตเวลาขันก็จะขันตามพร้อมๆ กัน กริยาท่าทางก็เหมือนกัน ถามคุณสมคิดว่า ครอบเดียวกันหรือ คุณสมคิดตอบว่าเป็นไก่อแฝด ผู้เขียนถึงกับตะลึง อายุจะหกสิบปีแล้ว ไม่เคยเห็นเลยและในวงการปลุกสัตว์ หรือวงการสัตวแพทย์ไม่เคยพบตำราเขียนไว้เลย จะไม่เชื่อก็ไม่ได้ ดูลักษณะไก่เหมือนกันหมด ถ้านำไปดูทีละตัวบอกไม่ได้ว่าตัวไหนเป็นตัวไหน คุณสมคิดเล่าว่า ไข่แม่ไก่ผสมพันธุ์กับพ่อพันธุ์ชื่อ “ไผ่สีทอง” พ่อพันธุ์ตัวดังของซุ้มเลยละ ได้แชมป์ไก่เล็กตลอดมา 5 ถ้วย ติดต่อกันในเวลา 3-4 ปี พบไข่ฟองโตใบหนึ่ง คิดว่า

เป็นไข่แฝด (เพราะว่าก่อนนี้แม่ไก่ตัวอื่นให้ไข่ฟองโต ลองเคาะดูเห็นไข่แดง 2 ใบ) จึงให้แม่ไก่ฟักทั้งหมด 9 ฟอง เมื่อฟักได้ 7 วันก็ส่องไข่ดู พบว่ามี 2 จุดดำ จึงแน่ใจว่าเป็นไข่แฝด และผสมติดเชื่อด้วย จึงหมั่นดูแลแม่ไก่ฟักครั้งนี้ตลอดมา พอฟักได้ 21 วัน เปิดทองแม่ไก่ดูพบว่าไข่ฟองโตนี้มีลูกไก่เจาะเปลือกไข่ออกมาให้เห็นปากลูกไก่ 2 ตัว เมื่อลูกไก่ออกจากไข่แล้วพบว่ามีขนาดเล็กกว่าตัวอื่นๆ ไก่ 2 ตัวนี้จะทำตำหนิไว้โดยผูกด้ายที่ขา และพอโตขึ้นมาก็ใส่ห่วงขาไว้ ไก่คู่นี้แข็งแรงสมบูรณ์ดี การเลี้ยงดูก็เหมือนตัวอื่นๆ คือให้แม่ไก่กกเลี้ยงลูก ผู้เขียนจึงเริ่มแน่ใจว่าเป็นไก่แฝดแน่แล้วกระมัง

กระบวนการเกิดไข่แฝด ในแง่ของวิทยาศาสตร์เกิดจากรังไข่ตกไข่ 2 ใบพร้อมๆ กัน หรือใกล้เคียงกันมาก เมื่อได้รับเชื้อตัวผู้ผสมพันธุ์แล้ว ไข่แดงทั้ง 2 ใบนี้ ก็ผ่านมาทางท่อสร้างเปลือกไข่ พร้อมกัน ในช่วงนี้การสร้างเปลือกก็จะหุ้มไข่แดงทั้ง 2 ใบ เป็นใบเดียวกัน จึงเกิดไข่แฝดขึ้นมา คุณสมบัตียังเล่าถึงขนาดสีของไข่คู่นี้เหมือนกันหมด น้ำหนักใกล้เคียงกัน นิสัยเหมือนกัน บอกว่าน่าแปลกตอนผสมพันธุ์กับตัวเมีย ไก่แฝดจะยืนรอกัน เมื่ออีกตัวผสมเสร็จแล้ว อีกตัวจะขึ้นผสมต่อกันไปเลย ไม่แย่งกัน ตีกัน เหมือนไก่ตัวอื่นๆ คุณสมคิด ตั้งชื่อว่า “ไข่เงิน” และ “ไข่ทอง” ท่านไม่เชื่อ หรืออยากดูไปดูได้ที่ซุ้มคุณสมคิด ไม่ต้องถามชื่อเพราะไม่ขาย มีคนให้เป็นแสน เจ้าของบอกว่าจะเลี้ยงไว้ เป็นมงคลประจำบ้าน

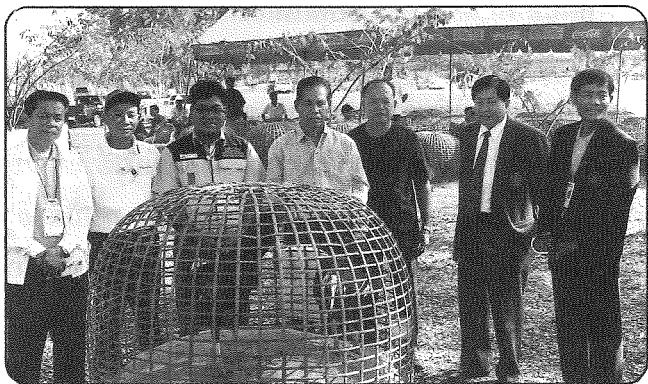
คุณสมคิดได้เคยส่งไก่เข้าประกวดไก่ชนพระนเรศวร ครั้งแรกในปี 2533 ได้ชนะเลิศที่ 3 โดยการสนับสนุนของกำนันเฉลิม อุ่ทองมาก จากนั้นเป็นต้นมา คุณสมคิดก็ส่งไก่เข้าประกวดทุกปี เพราะตัวเองรักไก่ ผสมพันธุ์ไก่และตีไก่อยู่ประจำแล้ว เมื่อตั้งชมรมขึ้นมาคุณสมคิดก็ร่วมมือเป็นอย่างดีตลอดมา เป็นกำลังสำคัญของกลุ่ม ส่งไก่เข้าประกวดจำนวนมากๆ ทุกปี ได้รางวัลตลอดมา โดยเฉพาะ “ไข่สีทอง” ชนะเลิศไกรุ่นเล็ก งานนเรศวรฯ 3 ปีซ้อน ตั้งแต่ปี

2540-2542 เป็นไก่ที่เข้าลักษณะตามตำราทุกอย่าง สีเหลืองทอง สร้อยระยะยาว ดวงมไปหมด ลูกของไข่สีทองขายตัวละ 500 บาท ออกไม่ทันขาย แต่ผู้เขียนได้แนะนำให้ผสมพันธุ์ให้ได้ตัวใหญ่ขนาด 3 กิโลกรัมขึ้นไป เพราะไก่ชนพระนครต้องหนัก 3 กิโลกรัมขึ้นไป โดยเฉพาะประกวดด้วยพระราชทานสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ งานวันสงกรานต์ตัวที่ชนะเลิศจะเป็นไก่ใหญ่ทั้งนั้น ในปีนี้ลูกไก่ของไข่สีทอง ชื่อ “สมรัักษ์” อายุพิเศษ น้ำหนัก 3.4 กิโลกรัม กำลังสวย นับว่าเป็นความหวังของคุณสมคิด และสุดยอดของการพัฒนา เพราะว่าคุณสมคิดผสมพันธุ์ไก่มาตั้งแต่ปี 2535 ขณะนี้เรียกว่าได้ไก่ช่วงที่ 4 แล้ว ลูกไก่เกิดมามีลักษณะดีทุกตัว สีแข้ง ปาก เล็บขาวอมเหลืองหมด ดีเก่งทุกตัว นอกจากนี้ยังมีพ่อไก่ชนประกวดอีก 2 ตัว ที่ใช้ทำพ่อพันธุ์อยู่ขณะนี้คือ “สายทอง” และ “ธนูทอง”

ضمของคุณสมคิดน่าจะเป็นแบบอย่างของผู้ที่เลี้ยงไก่ชน เป็นตัวอย่างได้มีเนื้อที่ 2 ไร่ เป็นสวนและรอบๆ บ้านก็เป็นสวน คือใช้ประโยชน์จากเนื้อที่บ้านคนอื่นด้วย เป็นลักษณะชนบท จึงมีการเลี้ยงไก่แบบปล่อยตามธรรมชาติได้โดยใช้พ่อไก่ 1 ตัว ผสมกับแม่ไก่ 3 ตัว ตามตำราที่เคยให้ไว้ตั้งแต่ปี 2535 มีการกักไก่เป็นเล้าให้ผสมพันธุ์ด้วย คุณสมคิดให้แม่ไก่กกไข่เอง โดยให้ฟักไข่ไม่เกิน 12 ฟอง ส่วนใหญ่จะฟัก 9-10 ฟองเท่านั้น เพราะจะให้แม่ไก่ฟักไข่มากๆ ก็ออกอยู่เพียง 9-10 ฟองเช่นกัน เมื่อลูกไก่ออกมาครบแล้ว คุณสมคิดจะให้เลี้ยงลูกในกรงพร้อมแม่ บนกรงขนาด 1x1.5 เมตร มีมุ้งครอบกันยุงด้วย ให้อาหารไก่เล็กอยู่ในกรงประมาณเดือนครึ่ง จึงพรางแม่ออกมาปล่อย ทำอย่างนี้มาโดยตลอด แม่ไก่ 1 ตัว จะให้ลูกได้ประมาณ 4-5 ครอบต่อปี เพราะแม่ไก่สมบูรณ์เนื่องจากให้อาหารเต็มที่ คุณสมคิดจะสั่งให้ญาติทำนาเอาข้าวเปลือกนาก็มาเก็บไว้ประมาณ 10 เกวียน ล้างข้าวเปลือกผัดตากให้กิน ข้าวโพดก็ต้องสั่งให้พรรคพวกกันนำมาส่งโดยไม่ต้องคลุกยา ฉะนั้นราคาข้าวเปลือกและข้าวโพด

จึงซื้อด้วยราคาแพงกว่าปกติแต่ก็ให้ผลคุ้มค่า นอกจากนี้ในแต่ละวันจะมีผักมาเสริมให้กิน คือ ซื้อถั่วงอกมาให้ไก่กิน ตัดกิ่งกระถิน นำใบสดมาให้ไก่จิกกิน และหญ้าขจรก็เกี่ยวมาโยนให้ไก่ได้กินด้วยเช่นกัน

คุณสมคิดยังให้ลูกชายแยกขุมออกไปทำเองอีก อยู่ที่หมู่ 8 ต.หัวรอ อ.เมือง จ.พิษณุโลก มีแม่ไก่ 20-30 แม่ นอกจากนี้ยังมีสมาชิกของชมรมบ้านใกล้เคียงเรือนเคียงอีกประมาณ 15-20 ราย ผลิตลูกไก่มาส่งให้คุณสมคิดขาย เรียกว่าเป็นศูนย์รวมและตลาดของชมรมด้วย แต่คุณสมคตินิยมขายไก่ใหญ่ขนาดไก่ดีจะมีอยู่ที่บ้านประมาณ 20 ตัวตลอด เพราะว่าการขายไก่ใหญ่ ผู้ซื้อจะไม่มีผิดหวังสักรายเดียว เนื่องจากสร้อยออกแล้ว ดังนั้นชมรมจึงอยู่รอดได้ด้วย การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยการพัฒนาการเลี้ยงและช่วยกันอนุรักษ์โกชนพระนเรศวร ทำให้คุณสมคิดมีรายได้และสมาชิกก็มีรายได้ไปด้วย เมื่อมีไก่แฝดเกิดขึ้นในขุมเป็นมงคล รายได้ดีขึ้นมาทันตาเห็น จึงรักและหวงแหนไก่แฝดไว้ประจำบ้าน ผู้สนใจผ่านมาจังหวัดพิษณุโลกแวะเยี่ยมชมได้ และโทรติดต่อได้ที่ 055-244964 (ไปทางสนามกีฬาจังหวัดพิษณุโลก) ส่วนใหญ่รู้จักและจะเรียกว่าบ้านเต็งหนามนั่นแหละ

▲ นายสมคิด ขุ่มฉาย กับไก่แฝดที่ภาคภูมิใจ

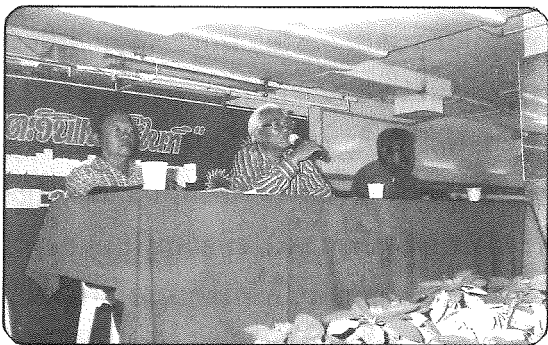

สภาวะอากาศร้อน “ใกล้ชกตาย”

นิสิต ตั้งตระการพงษ์

ผู้เขียนและทีมงานได้รับเกียรติจากคุณจิระศักดิ์ เจียรสำราญ ให้ไปร่วมพิธีเปิด “พรหมณีฟาร์ม” ที่จังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2545 ประกอบด้วยอาจารย์ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ และอาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ ซึ่งฟาร์มอยู่ที่ 89/1 หมู่ที่ 12 ตำบลพรหมณี อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก 26000 โดยมีอาจารย์หรั่ง มีสุข เป็นผู้จัดการฟาร์ม สถานที่ตั้งฟาร์มอยู่ในสวนผลไม้ มีทั้งมะม่วง กระท้อน มะปราง ลักษณะการจัดตั้งฟาร์มเช่นนี้ดีมาก เพราะมีเนื้อที่กว้าง ร่มเย็นและอยู่ใต้ร่มไม้ เล้าไก่ ก็อยู่ใต้ร่มไม้ มีโรงเรียนหลายโรงเรียนมีการแบ่งแยกโรงเรียนพ่อ-แม่พันธุ์ลูกไก่ในระหว่างกอกอยู่กับแม่ไก่รุ่นและไก่ใหญ่เป็นการจัดการฟาร์มที่ถูกต้อง ง่ายต่อการให้อาหาร การป้องกันโรค และมีการเตรียมตาข่ายกันโดยรอบ จะมีการปล่อยไก่ลงดิน ให้คุ้ยเขี่ย อาหารกินเองบ้าง จะทำให้ร่างกายแข็งแรง

คุณจิระศักดิ์ เคารพ นับถือองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นอันมาก จึงได้สร้างศาลาด้านซ้ายมือประตูทางเข้าฟาร์มเพื่อบูชาพระรูปท่าน และมีป้ายชื่อฟาร์มอยู่ข้างหน้าด้วยจนถึง เวลา 08.30 น. ได้ทำพิธีบวงสรวงอัญเชิญ

▲ “3 เซียน” จากสองแคว รับเชิญไปสวนนา “คุยเฟื่องเรื่องไก่ชน” ณ จ.ลพบุรี

ดวงพระวิญญาณองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชมาประทับ โดยมีพราหมณ์ผู้มีพระเวทย์ และทำพิธีเปิดป้ายฟาร์มโดยท่านจรรยา พึ่งทรัพย์ อดีตผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ถวายอาหารเพลพระเสร็จเชิญแขกรับประทานอาหารแขกที่รับเชิญมางานนี้ประกอบด้วย ชมรมผู้เลี้ยงไก่ชนในจังหวัดนครนายก อดีตเกษตรอำเภอบ้านนา แขกผู้ทรงเกียรติคือ ประธานสมาพันธ์ไก่ชน คือ คุณฤทธิ ลือชา อาจารย์มังกร ถุภษณ์ร่าม ผู้สื่อข่าวเขียนไก่ชน และนักเลงไก่ชนในเวลา 13.00 น. มีการเสวนา “คุยเฟื่องเรื่องไก่ชน” กล่าวเปิดโดย คุณฤทธิ ลือชา ผู้เขียนได้รับเกียรติคุยเป็นท่านแรก เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศกับพราหมณ์ฟาร์ม ที่ทำการอนุรักษ์ไก่ชนพระนเรศวร ซึ่งเพาะพันธุ์ไก่ชนพระนเรศวรได้ดีมาก มีไก่หลายรุ่นที่จะจำหน่ายแพร่พันธุ์ไปยังผู้ที่สนใจ จึงได้พูดถึงความเป็นมาของประวัติไก่ชนพระนเรศวร ซึ่งได้ศึกษาจากพงศาวดาร ภาพเขียนต่างๆ รวมทั้งศึกษาจากตำราที่มีในเมืองไทย มีหลายท่านได้เขียนเรื่องไก่ชน ได้สืบเสาะไปหาผู้รู้ ผู้เฒ่าที่เป็นเขียนไก่ชน จึงเลือกไก่ชนเหลืองหางขาวเป็นไก่ชนพระนเรศวรที่ท่านนำไปจากบ้านกร่าง อำเภอเมืองพิษณุโลก ไปชนชนะไก่ของพระมหาอุปราชที่ประเทศพม่า โดยได้จัดงานประกวดไก่ชนพระนเรศวรครั้งแรก เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2533 ในงานเทอดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงครองราชย์ครบ 400 ปี มีไก่ส่งเข้าประกวด 633 ตัว คัดได้ไก่ที่เข้าลักษณะพันธุ์ 7 ตัว ได้ที่ 1, 2 และ 3 มีรางวัลชมเชยอีก 4 รางวัล จากนั้นได้จัดตั้งกลุ่มและชมรมอนุรักษ์ขึ้นมา ที่จังหวัดพิษณุโลก และได้แพร่หลายในปัจจุบัน นับว่าโชคดีที่พราหมณ์ฟาร์มตั้งใจที่จะอนุรักษ์และพัฒนาไก่ชนพระนเรศวร ให้แพร่หลายในภาคกลาง และภาคตะวันออก ความสำเร็จคงจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

อาจารย์ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ เป็นผู้ที่เสวนาเป็นคนต่อมา ในเรื่องของความเก่งของไก่ชนพระนเรศวร ให้ความรู้เรื่องการคัดเลือกพ่อ-แม่พันธุ์ การผสมพันธุ์ การเลี้ยงลูกไก่ การเลี้ยงไก่เข้าชนและการดูแลรักษาไก่เก่ง เช่น ดูขนหูตั้ง

หรือเอียง การดูแลดี อาจารย์ประดิษฐ์ ได้คุยให้ฟังถึงเรื่องนำไก่ชนพระนเรศวรเข้าไปชนในบ่อน ฝ่ายตรงข้ามทำชนเดิมพันเอาเมียกันเลย อาจารย์ประดิษฐ์สู้ด้วยเงินเดิมพัน ส่วนเรื่องเมียมีคนเดียว พนันไม่ได้ พุดถึงตรงนี้มีไก่ชนเหลืองหางขาวซัดในสู่มที่เอามาตั้งโชว์ เสียงอาจารย์ประดิษฐ์ ตะโกนขณะบรรยายให้เอาไก่มานี้ๆ คนเลี้ยงเอาไก่ขึ้นมาอุ้ม หัวตกแล้ว ขากระตุก ปีกก็กระพือ ทุกคนกว่าครึ่งร้อยอยู่ในวงเสวนา สายตามองไปยังคนเลี้ยงไก่วิ่งไปหาอาจารย์ประดิษฐ์ ในใจทุกคนบอกว่าไก่ตายแน่ๆ 100% เพราะเห็นสภาพไก่หัวตก แน่ๆเช่นนี้ อาจารย์ประดิษฐ์ รับไก่ขึ้นมาเอามือซ้ายประคองที่อกไก่ กดลงไปกับพื้นโต๊ะ มือขวากดบนหลังใกล้โคนปีก เป็นจังหวะ 2-3 ครั้ง ดูไก่ดีขึ้น อาจารย์ชูไก่ขึ้นให้ทุกคนดู แล้วทำเช่นเดิมอีก คือกดบนหลังอีก 2-3 ครั้ง ไก่ดีขึ้นมาก จึงให้คนเลี้ยงนำออกไปข้างนอก ส่วนผู้เสวนาท่านต่อไปคือ อาจารย์สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ ตามถนัดของท่านคือประวัติศาสตร์ แม้มไก่ชนตำราว่านยาต่างๆ โดยสาธยายเป็นโคลงกลอน ประทับใจผู้เข้าร่วมเสวนามาก

จะพุดถึงอาการของไก่ตัวที่ซัดเกือบจะตาย แต่อาจารย์ประดิษฐ์ ได้ช่วยชีวิตเอาไว้ต่อหน้าวงเสวนา ต่อหน้าคุณฤทธิ ลือชา ที่นั่งอยู่ข้างหน้าและผู้เขียนด้วย หลายท่านวิจารณ์ไปในเรื่องของไสยศาสตร์ “ถ้าไม่เชื่ออย่าลบหลู่” เรื่องเช่นนี้พบได้เสมอแต่อธิบายยาก เนื่องจากวันนี้มีการบวงสรวงดวงพระวิญญาณสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ท่านอาจจะทดสอบอาจารย์ประดิษฐ์ก็ได้ เพราะพวกเราชอบล้ออาจารย์ประดิษฐ์ว่าเป็น “ขุนฤทธิ” เป็นมือน้ำประจำพระองค์ดำอย่างไรก็ตามจะนำเสนอทั้ง 2 ทาง คือ ทางวิทยาศาสตร์ และทางไสยศาสตร์

ทางวิทยาศาสตร์ สภาวะที่อากาศร้อนจัดจะทำให้ไก่ช็อกตายได้ เป็นสภาวะที่อุณหภูมิร่างกายไก่สูง จึงเรียกสภาวะเช่นนี้ว่า “HEAT STRESS”

ทางไสยศาสตร์ น่าจะเกิดจากดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้แสดงอภินิหาร อันเนื่องมาจาก

1. การบวงสรวงครั้งนี้ ได้ทำถูกต้องทางพิธีการทั้งหมด โดยมีท่านพราหมณ์มาทำพิธีให้ แต่ความเชื่อที่พิษณุโลกต้องมีการชนไก่ในพิธีบวงสรวงด้วย เพราะท่านทรงโปรดมาก

2. พระวิบูลญาณท่านต้องการจะทดสอบอาจารย์ประดิษฐ์ หรืออาจจะ เป็นเพราะอาจารย์ประดิษฐ์ ได้บรรยายผิดหู มีการสับสนประมาท โดยมีนักเลง ไก่ชนมาทำชนเอาเมีย จึงโกรธก็ได้

สภาวะอากาศร้อนไก่ชั้กตาย (HEAT STRESS)

สภาวะที่ไก่มีอุณหภูมิร่างกายสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จะทำให้ไก่ชั้กตายได้ อาจจะมีสาเหตุได้ 2 อย่าง คือ

1. เกิดจากสภาวะสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ อากาศบริเวณนั้นร้อนมาก มีลมร้อนพัดผ่าน การระบายลมของคอกเค้าไม่ดี หรือเลี้ยงไก่อยู่รวมกันหนาแน่น อุณหภูมิอากาศอาจจะสูงถึง 42°C

2. เกิดภายในเฉพาะตัวไก่ คือ เกิดจากสายพันธุ์ไก่นั้นเป็นกรรมพันธุ์ เช่น ไก่เนื้อจะต้านทานได้ดีกว่าไก่ไข่ ลูกไก่มีความต้านทานดีกว่าไก่ใหญ่ หรืออาจจะเกิดไก่กินอาหารโปรตีนมาก ทำให้เกิดพลังงานภายในร่างกายสูง

การแก้ไขหรือการป้องกัน สภาวะร่างกายไก่มีอุณหภูมิสูงขึ้นนี้ ให้นำน้ำดื่มให้เพียงพอหรือในฤดูร้อนเช่นนี้ ควรละลายวิตามินซีให้ไก่กินด้วย จะทำให้ไก่สามารถปรับตัวเข้ากับอากาศร้อนได้ดีขึ้น หรือจะใช้พัดลม หรือใช้น้ำรดราดบนหลังจะทำให้อากาศเย็นลง

ข้อวิจารณ์ ในวันนี้อากาศพรหมณีฟาร์มร้อนมากนั่งในเต็นท์จะร้อนอบอ้าวมาก ไก่ประมาณ 20 ตัว ได้นำมาซังสุมโซว์ตั้งแต่เช้าแล้ว แต่ก่อนที่จะมีการเสวนากัน ได้เห็นคนเลี้ยงไก่เดินเอาน้ำเติมให้ไก่กินในสุมทุกตัว แสดงว่าไก่ไม่ขาดน้ำ อาการไก่ชั้กตัวนี้ถ้าดูแล้วเรียกว่า HEAT STRESS ได้ แต่น่าจะคิดว่าทำไมเกิดเพียงตัวเดียว

ไม่เชื่ออย่าลบหลู่ มีจริงหรือไม่เป็นสิ่งที่น่าคิด คือ ตามประเพณีนิยมของชาวพิษณุโลก หากบนบานที่ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช มักจะบนบานด้วยการชนไก่ การบวงสรวงพิธีกรรมทุกครั้ง ต้องมีการชนไก่เสมอ เช่น ในงานทอดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช หากปีใดไม่มีการชนไก่ในการบวงสรวง มักจะมีการตีกัน ทะเลาะวิวาท มีคนตายในงานทุกครั้ง ดังนั้น การบวงสรวงของพรหมณีฟาร์ม ไม่มีการชนไก่ ดังนั้นจึงมีอุบัติเหตุไก้ชกขึ้นมา แต่โชคดีที่มีอาจารย์ประดิษฐ์ ที่เราเรียกว่า ชุนฤทธิ์ บรรยายอยู่เมื่อไก้ชก ท่านเรียก “ให้เอาไก้มาๆ” ผู้เขียนอยู่ใกล้กับอาจารย์ดูท่านไม่ได้ตกอกตกใจอะไร แต่ผู้ที่พบเห็นบอกว่าตายแน่ๆ พอท่านเอาไก้วางบนพื้น และกดที่หลัง 2-3 ครั้ง ไก้ก็ดีขึ้น แต่ผู้เขียนสังเกตเห็นอาจารย์ประดิษฐ์ ตอนกำลังนวดไก้อยู่แกทำปากขมขมเหมือนเสกคาถา โดยผู้อื่นไม่เห็นเพราะไปจดจ่อดูแต่ตัวไก้ ผู้เขียนอยู่ใกล้ท่าน ชากลับพิษณุโลก ได้นั่งคุยกันถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ถามว่าเสกคาถาอะไร อาจารย์ประดิษฐ์ได้แต่ยิ้มไม่บอก ท่านบอกเพียงคำเดียวพูดแล้วขนลุก แล้วยกแขนที่ขนลุกมาให้ดู เมื่อเห็นอย่างนี้แล้วจึงขอบอกว่า “ไม่เชื่ออย่าลบหลู่” จริงๆ

.....

สมุนไพรที่สำคัญสำหรับโกศล

ประเวศ สอนสิงห์ *

การเล่นโกศลของคนไทยในสมัยโบราณเราต้องพึ่งสมุนไพร เพื่อใช้ในการบำรุงและรักษา เพื่อให้โกศลมีร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพที่ดี เพราะสมัยโบราณยังไม่มีวิทยาศาสตร์เหมือนสมัยนี้ ดังนั้น คนที่เล่นโกศลในสมัยโบราณจึงต้องพึ่งพากับสมุนไพรตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นยาที่ไม่ค่อยมีโทษเท่ากับวิทยาศาสตร์ เพราะวิทยาศาสตร์มีโทษข้างเคียงมากกว่ายาสมุนไพรของไทย ภูมิปัญญาของคนไทยที่ได้ใช้สมุนไพรไทยมาใช้กับโกศลนี้ ไม่ว่าจะเป็นยาด้านรักษาหรือด้านบำรุงร่างกายของโกศล ซึ่งคนไทยในสมัยโบราณได้คิดค้นสูตรยาด้านรักษาและบำรุงร่างกายของโกศลให้แข็งแรง โดยการทดลองใช้มาหลายร้อยปีมาแล้วซึ่งเราควรจะรักษาและรวบรวมเอาไว้เพื่อจะได้นำมาพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป ไม่ใช่มาทิ้งหรือลืมสมุนไพรที่ดีๆ อีกมากมาย ควรจะได้มาพัฒนามาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเล่นโกศลไทยของเรา โดยการเล่นโกศลไทยมาทำให้เสียดุลการค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะการค้าด้านการส่งออกกับการนำเข้า ก็ทำให้ประเทศไทยเราก็เป็นหนี้เขามากอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้ค้นคว้าหาความรู้เรื่องสมุนไพรไทยเราพอที่จะหามาได้ ที่จะนำมาใช้กับโกศลไทยเราอย่างมีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

* ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโกศล (ที่ปรึกษาสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก)

ขมิ้นชัน (Turmeric)

ชื่อทางพฤกษศาสตร์	เคอร์คิวมา ลองก้า (Curcuma longa)
ตระกูล	ซินจิเบอราซีอี (Zingiberaceae)
ชื่ออื่นๆ	ขมิ้นทอง, ขมิ้นไซ, ขมิ้นดี, เข้มัน, ขมิ้นป่า, ขมิ้นหัก, ขมิ้นหยวก, ขมิ้นแดง, ข้มัน, ตายอ, พยาว่าน, Curcuma, Turmeric, Rhizome, Yellow Root
ส่วนที่ใช้	ลำต้นใต้ดินนำมาลวกน้ำร้อนหรือต้มกับน้ำให้เดือดแล้วนำมาตากแดดให้แห้งสนิท
ส่วนประกอบเคมีที่สำคัญ	(Active Constituents) <ul style="list-style-type: none"> - น้ำมันหอมระเหย (Volatile Oil) 5% - เคอร์คิวมิน (Curcumin) - เรซิน (Resin) ฯลฯ
ลักษณะของผงสมุนไพร	- สีเหลืองเข้ม กลิ่นฉุนเฉพาะ
จุดที่ค้นลักษณะของผงสมุนไพร	- เนื้อเยื่อที่พบมา ได้แก่

1) พาเรนไคมา (Parenchyma) อยู่เป็นกลุ่มๆ หรือเป็นเซลล์เดี่ยวหลุดแยกออกมาภายในเซลล์เต็มไปด้วยก้อนของ Altered starch สีเหลือง ซึ่งเมื่อเติม Iodine solution จะได้สีม่วงหรือสีแดงอมน้ำตาล (เนื่องจากการเตรียมขมิ้นชันทำโดยการนำเอาลำต้นใต้ดินมาล้างก่อน แล้วนำไปต้มน้ำร้อน เป็นเหตุให้ Starch grain แตกออกและจับกันเป็นก้อนติดสีของ Curcumin เป็นสีเหลือง และถูก Hydrolyze ให้โมเลกุลมีขนาดเล็กลงเป็น Amylodextrin และ Erythodextrin ฉะนั้นเมื่อเติม Iodine Solution ลงไปใน Altered starch จะให้สีม่วงหรือสีแดงอมน้ำตาล)

2) Altered Starch มีสีเหลืองหลุดจาก Parenchyma เป็นก้อนๆ เนื้อเยื่อที่พบน้อยได้แก่

- 3) Vessels ชนิดต่างๆ เช่น Scalariform, Pitted หรือ Spiral Vessels
- 4) Cork และอาจพบเม็ดแบ่งมีงอยปาก (Beak) ที่ Hilum

วิธีทดสอบ

ขมิ้นชันประกอบด้วย Curcumin ซึ่งเป็นสารที่เปลี่ยนสีตาม pH ดังนี้

- 1) ผงขมิ้นชันที่เกิดสีแดงกับ Boric acid Solution แต่เมื่อเติมต่างลงไป จะเกิดสีน้ำเงินอมเขียว (Greenish Blue)
- 2) ผงขมิ้นชันละลายในแอลกอฮอล์ จะได้สีเหลือง แต่เมื่อหยด Cone H_2SO_4 ไป 1 หยด ก็จะเปลี่ยนเป็นสีแดงเข้ม (Deep Crimson)

ประโยชน์กับโกขน

1) นำผงขมิ้นมาผสมกับปูนแดงที่กินหมาก แล้วทาไปที่ผิวหนังของโกขน จะช่วยแก้โรคผิวหนังได้ ทำให้ผิวหนังหนาแดงสมบูรณ์ดี ทาผิวหนังและขนโกขนทั้งตัว จะป้องกันตัวเห็บและไรโกที่กินเลือดโกได้ ป้องกันผื่นคันตามผิวหนังได้

2) โกขนเมื่อออกกำลังหรือเข้าขนโกจะคออักเสบ ใช้ขมิ้นชันชุบด้วยขนโกอ่อนๆ (หางพัด) ปั่นคอกจะแก้เสมหะที่มีมากๆ ได้

3) โกที่ผอมแห้ง ผอมเหลือง เป็นไขเรื้อรัง ให้ขมิ้นกินลงไปจะแก้ได้ และขับลงได้ด้วย แก้โรคท้องร่วงก็ดี

4) โกตาเจ็บ ตาแดง ตาขาวม ใช้หยดตาจะทำให้หาย ถ้าโกขนถูกตีมาเป็นแผล ใช้ผงขมิ้นชันผสมปูนแดงกินกับหมาก ทา 3-4 วัน ก็จะหาย

5) ใช้ดับกลิ่นและสิ่งสกปรกในตัวโกขน โกขนที่จับมาที่ไม่เคยอาบน้ำเลยจะมีกลิ่นสาบ ถ้าทาด้วยขมิ้นแล้วจะมีกลิ่นหอมไม่เหม็นเลย

บอระเพ็ด

ชื่อทางพฤกษศาสตร์	ไทโนสปอรา ทิวเบอร์คิวลาต้า (Tinospora tuberculata Beum or T.crispa, Diels)
ตระกูล	เมนิสเปอร์มาซี (Family Menispermaceae)
ชื่ออื่นๆ	ภาคเหนือเรียก จิ้งจาลิง, เจตมูลย่าน, หนองคายเรียก เครือเขาช่อ
ส่วนที่ใช้	บอระเพ็ดเป็นไม้เถาเลื้อยพาดพันตามต้นไม้ใหญ่ เถาเป็นปุ่มขรุขระตลอดเถา ลำต้นกลวง ใบกลมโต ปลายแหลมปลูกลง่าย โดยใช้เถาชำตามคบไม้ ดอกสีเหลืองเล็กๆ เป็นช่อดอกตามเถา มีตามป่ารกทั่วไป การนำมาใช้ได้ทั้งเถาและใบ

ส่วนประกอบเคมีที่สำคัญ

ไพโครเรทิน (Picroretin) ประมาณ 0.6-0.8% โคลัมบิน (Columbin) ซึ่งเป็นไกลโคไซด์ (Glycoside) ที่มีรสขมเป็นเมล็ดสีขาว

ประโยชน์บอระเพ็ดกับโกศน

1. ต้นและเถาบอระเพ็ด มีสารรสขม เมื่อโกศนกินเข้าไปแล้ว จะช่วยให้การเจริญอาหาร แก้กะหายน้ำ แก้ไข้มาลาเรีย ไข้ฝีดาษ ไข้ทุกชนิดและยังแก้ร้อนใน
2. เถาและใบลดน้ำตาลในเลือด ขับพยาธิในโกศน ทำให้อาเจียนเมื่อกินสารพิษต่างๆ เข้าไป
3. รากและเถาบอระเพ็ดตำผสมกับมะขามเปียกและเกลือจะแก้ไข้ลดความร้อนในตัวโก
4. เถาบอระเพ็ดผสมกับน้ำมะพร้าวให้โกศนกิน แก้โรคข้อบวมโกศนได้

ตำลึง

ชื่อทางพฤกษศาสตร์ ค็อกซิเนีย อินดิกา (Coccinia indica)

ส่วนที่ใช้ เถาและใบ ตำลึงเป็นพืชจำพวกเถา ใช้เป็นอาหารประจำวันที่มีคุณค่าสูง ตำลึงมีทั้งเพศผู้และเพศเมีย ขึ้นอยู่ตามป่า เเกาะตามต้นไม้ใหญ่ทั่วไป

ประโยชน์ที่ใช้กับโก๋ชน

1. เถามีน้ำที่ช่วยให้โก๋ตาเจ็บหายได้ โดยการนำเอาเถามาตัดเป็นท่อน แล้วเป่าน้ำในเถาใส่ตาโก๋ วันละ 2-3 ครั้ง ตาโก๋ที่เจ็บจะค่อยๆ หาย
2. ใบตำลึง นำมาตำแล้วไปพอกส่วนของบาดแผลของโก๋ที่ถูกตีเป็นบาดแผลมา หรือถูกของแข็งตามตีนโก๋หรือข้อขาโก๋ จะช่วยถอนพิษอักเสบได้
3. น้ำในใบและเถาตำลึงให้โก๋กินจะช่วยในกระเพาะโก๋ที่อาหารไม่ย่อยจากการทดลองใช้น้ำตำลึงฉีดเข้าเส้นเลือด จะช่วยลดน้ำตาลในเลือดได้เช่นเดียวกับ ฮอร์โมนอินซูลิน
4. รากตำลึงมีความเย็น โก๋กินแล้วจะช่วยแก้ไข้ตัวร้อน ถอนพิษไข้ตัวพึชร้อนทั้งปวงได้

สมุนไพโรไทยที่เขียนมาทั้ง 3 อย่างนี้ คือ ขมิ้นชัน บอระเพ็ด และตำลึง เป็นสมุนไพโรที่ใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณคู่กับการชนโก๋ แต่ยังคงขาดการพัฒนาที่ดี ถ้าเรามีเครื่องมือที่สามารถจะสกัดด้วยยาออกมาทางวิทยาศาสตร์ จะได้ตัวยาที่แท้ๆ จะทำให้ผลการใช้สมุนไพโรดีกว่านี้มาก ไม่ต้องไปอาศัยยาของต่างประเทศ และยังมีสมุนไพโรอีกหลายอย่างซึ่งผู้เขียนจะได้นำมาเขียนในฉบับต่อไป

▲ โก๋ชนพระนเรศวร ถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพฯ ปี 2544

เทคนิคการกดน้ำ กราดแดดโก๋ชน

ประเภท สอนสิ่ง *

ในการเลี้ยงโก๋ชนเพื่อนำออกชน ณ สนามโก๋เมื่อเรามีโก๋แก่แล้วอย่างเดียวยังไม่พอ ความสมบูรณ์และแข็งแรงของโก๋ก็เป็นส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่ง โก๋ชนที่จะมีความสมบูรณ์และแข็งแรงประกอบด้วยหลายอย่างด้วยกัน แต่ที่ผู้เขียนจะเขียนในตอนนี้เป็น การกดน้ำและกราดแดดเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้โก๋มีความสมบูรณ์ และแข็งแรงไม่แพ้กันกับการออกกำลังกายหรือการกินอาหารบำรุง การกดน้ำและกราดแดดก็มีโทษเพราะตามวิสัยของโก๋ไม่ชอบกับการกดน้ำเลย ถ้าเราไม่มีเทคนิคในการกดน้ำอาจเป็นโทษมากกว่าจะเป็นประโยชน์ก็ได้ ดังนั้นในการกดน้ำและกราดแดดจึงจะต้องมีเทคนิคในการกดน้ำและกราดแดดดังนี้

การกดน้ำโก๋ชน

ปกติในการกดน้ำโก๋ชนเราจะใช้น้ำได้ 2 วิธีด้วยกันคือน้ำอุ่น (เป็นน้ำยาสมุนไพร) กับน้ำเย็นที่ตักมาจากโถงที่เราเก็บไว้ความแตกต่างระหว่าง 2 มีน้ำดังนี้ การกดน้ำด้วยน้ำเย็น มีข้อดีและข้อเสียดังนี้

ข้อดี

1. ชนโก๋ชนไม่ค่อยเสีย ถึงจะเสียก็นานกว่าการกดน้ำด้วยน้ำอุ่น
2. เลี้ยงโก๋เข้าชนได้นานถึงแม้จะค้างนัด 1-2 ครั้งก็ยังชนได้เพราะไม่ค่อยตึงตัวเหมือนกับการเลี้ยงด้วยน้ำอุ่น (สมุนไพร)
3. โก๋จะบินดีบินสูงเพราะไม่ตึงตัวเหมือนกับการเลี้ยงด้วยน้ำอุ่น (สมุนไพร)
4. ค่าใช้จ่ายน้อย เพราะไม่ต้องไปหาสมุนไพรมาต้มน้ำและเสียเวลาน้อยด้วย เพราะตักน้ำจากโถงก็กดได้เลย

* ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโก๋ชน (ที่ปรึกษาสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก)

ข้อเสีย

1. ความแข็งแรง น้อยกว่าการเลี้ยงด้วยน้ำอุ่น (สมุนไพรม)
2. ผิวหรือหนังไก่ไม่หนาเหมือนกับการกาดด้วยน้ำอุ่น
3. ความทนทานสู่กับการกาดด้วยน้ำอุ่นไม่ได้เพราะเมื่อถูกคู่ต่อสู้ตีบาดแผลเท่ากันกาดด้วยน้ำเย็นจะเจ็บกว่าเพราะหนังบางกว่า

การกาดน้ำด้วยน้ำอุ่น (สมุนไพรม) มีข้อดีและข้อเสียดังนี้

ข้อดี

1. มีความแข็งแรง เพราะสมุนไพรมจะช่วยสร้างกล้ามเนื้อไก่ให้แข็งแรง ทั้งกล้ามเนื้อปีก กล้ามเนื้อขาทำให้ไก่มีความแข็งแรงไปทั้งตัว
2. ผิวหรือหนังไก่จะหนา ทนต่อบาดแผลถูกคู่ต่อสู้ตีได้ดีกว่าน้ำเย็นมาก เพราะการกาดน้ำด้วยน้ำเย็นหนังไก่จะบางกว่าน้ำอุ่น (สมุนไพรม)
3. มีความอดทนเพราะถูกคู่ต่อสู้ตีแล้วไม่ค่อยเจ็บทำให้แพ้ยาก ถ้าบาดแผลเท่ากันอาจจะชนะได้

ข้อเสีย

1. ขนของไก่จะเสียนง่าย เช่น หัก กรอบ ขนไม่สวยเหมือนกาดด้วยน้ำเย็น ขนไม่เป็นมันคล้ายกับไก่จะหลุด จึงทำให้น้ำไก่เข้าขนไม่ได้มากครั้ง ถ้าไก่ขนชนะ อาจจะเข้าขนได้ 1-2 ครั้งเท่านั้นถ้ากาดน้ำด้วยน้ำอุ่น ถ้ากาดด้วยน้ำเย็นอาจขนได้ถึง 3-4 ครั้งถ้าชนะ
2. ถ้าเลี้ยงแล้วค้ำนัด คือหากูไม่ได้จะค้ำนัดนี้เดียว จะต้องนำไปปล่อยให้เล่นฝุ่นประมาณ 1 สัปดาห์ หรือ 1-10 วัน แล้วนำมาจะหน้าใหม่ (ซ้อมใหญ่ประมาณ 1 อัน) จึงจะนำมาเลี้ยงเข้าขนใหม่ได้ ไม่เหมือนกับไก่ที่กาดด้วยน้ำเย็นจะเลี้ยงต่อไปเลย

7. โพล เป็นตัวยาที่แก้เคล็ดขัดยอก ฟกช้ำในไก่ เมื่อซอมนมาเมื่อใช้โพล จะหายซึ่งเป็นผลภายนอก ช่วยรักษาผิวหนังและบาดแผลที่เกิดจากคู้ต่อสู้ตีมา จะช่วยทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง และยังเป็นยาถ่ายพยาธิภายในได้อีกด้วย

เมื่อหาสมุนไพรได้ครบทั้ง 7 อย่างๆ ละเท่าๆ กัน นำมาหั่นแล้วใส่ผ้าขาวบาง (ผ้ามุ้ง) ห่อแล้วนำไปใส่ลงในหม้อใส่น้ำพอเหมาะตั้งไฟต้มประมาณ 3-4 ชั่วโมงรินเอาเฉพาะน้ำมาใส่ลงในภาชนะสำหรับจะกาดน้ำไก่ให้น้ำสมุนไพรไก่ (อย่าร้อน) จึงนำไปกาดน้ำไก่ชน สมุนไพรที่รินน้ำออกมาแล้วอย่าทิ้งต้มไปอีกโดยใส่น้ำลงไปอีกต้มอย่างเดิม จนกว่าสมุนไพรจะเจือจางจึงจะเปลี่ยนใหม่เหมือนเดิม ดังนั้นการกาดน้ำไก่ด้วยน้ำอุ่น (สมุนไพร) จะลำบากกว่าน้ำเย็น

การกาดน้ำไก่ชนไม่ว่าจะใช้ น้ำเย็นหรือน้ำอุ่น (สมุนไพร) จะเหมือนกันจะแตกต่างกันตรงน้ำเท่านั้น หัวใจหรือหลักการกาดน้ำไก่ก็มีอยู่หลายประการด้วยกันซึ่งจะทำให้ไก่แข็งแรงและสมบูรณ์ด้วย มีหลักการใหญ่ๆ ประกอบเข้าด้วยกัน 7 ประการ แต่ก่อนที่จะทำการกาดน้ำไก่จะต้องดูดินฟ้าอากาศด้วยคือฟ้าต้องโปร่ง ถ้าครึ้มฟ้าครึ้มฝนเราย่าน้ำไก่ออกมากาดน้ำเด็ดขาด เพราะจะมีแต่โทษ ไก่จะหนาวสันอาจถึงป่วยเป็นหวัดได้ ประโยชน์จะไม่มีเลยถ้าฝนตก ดังนั้นถ้าจะเริ่มกาดน้ำไก่จะต้องเห็นแดดออกก่อนคือประมาณ 8.00-09.00 น. จึงเริ่มทำการกาดน้ำไก่ชนของเรา ในการกาดน้ำเราควรทำขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำไก่ที่ต้องการออกมากดูข่าวในกระเพาะไกว่ามีอยู่หรือไม่ ถ้าไม่มีข้าวเลยต้องให้กินข้าวเปลือกประมาณ 1/4 กระเพาะ ถ้าไม่มีข้าวเมื่อกาดน้ำแล้วก็จะหนาวมากไป เพราะในกระเพาะไม่มีอะไรที่เผาผลาญความร้อนให้แก่ร่างกายไก่เลย ดังนั้นในการกาดน้ำไก่ควรมีข้าวเปลือกในกระเพาะพอประมาณจึงจะดี เมื่อไก่กินข้าวเปลือกตามที่เรต้องการแล้วนำเอาถุงพลาสติกมาสวมที่ปีกทั้งสองข้างเพื่อป้องกันน้ำเปียกปีกไก่ ถ้าน้ำเปียกปีกจะทำให้ปีกไม่แตกเมื่อโยปีกไม่แตกไก่จะบินไม่ดีเพราะปีกไม่กินลม หรือกินลมน้อยลงจึงบินไม่สูง

ขั้นที่ 2 จะกาดน้ำตรงไหนก่อนก็ได้ เช่น ที่สร้อยคอ, ขนตรงอก, หรือใต้ ปีกก่อนก็ได้ แต่ต้องกาดน้ำโดยใช้ผ้าเช็ดตามขนไก่ อย่ายอนขนไก่เด็ดขาด เพราะจะทำให้ขนไก่หักได้ เมื่อใช้ผ้าเช็ดตามขนไก่จนเปียกหมดตัว ที่ไม่ให้ เปียกเด็ดขาดคือ ปีกและหางไก่ แล้วนำผ้าแห้งมาเช็ดอีกทีหนึ่งจนขนไก่แทบจะแห้งการกาดน้ำทุกครั้งต้องใช้ผ้าแห้งเช็ดทุกครั้งอย่าปล่อยให้เปียกและหยุดเด็ดขาด การเช็ดด้วยผ้าแห้งเท่ากับวนดกกล้ามเนื้อไก่ไปในตัวด้วย

ขั้นที่ 3 นำไก่ที่เช็ดตัวแห้ง (พอหมาดๆ) ไปนอบกระเบื้อง การนอบกระเบื้อง จะทำให้หนังไก่หนาและเหนียวมากยิ่งขึ้น โดยนำกระเบื้องมาเผาไฟให้ร้อน (สมัยนี้ใช้กระเบื้องที่ทำขายทั่วไปของร้านขายอุปกรณ์ไก่ชน) หลังจากนั้นนำผ้า กาดน้ำไก่ชุบน้ำแล้วบีบน้ำออกแล้วนำไปคลึงลงบนแผ่นกระเบื้องที่ร้อนนำมาท ดลองกับขาของเราดูก่อนว่าร้อนเกินไปหรือไม่ ถ้าพอดีแล้วก็นอบลงบนหน้าไก่ คอ ปีก บั้นขา จนทั่วทั้งตัวทำอย่างนี้ทุกครั้งที่กาดน้ำจะทำให้หนังไก่หนาและเหนียว ขึ้นทุกที

ขั้นที่ 4 นำไก่ที่ลงกระเบื้อง แล้วไปลงขม้นที่ผสมกับปูนไว้ครั้งแรก ควร ลงทั้งตัวโดยใช้แปรงสีฟันจุ่มขม้นที่ผสมกับปูน แล้วแปรงไปตามขนไก่ (อย่า ทวนขนไก่เด็ดขาดเพราะขนไก่จะหัก) ทุกๆ เส้นขนจนทั่วทั้งตัว ยกเว้นปีกกำกับ หางไก่ ครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อๆ ไปไม่ต้องลงทั้งตัวก็ได้ลงเฉพาะส่วนที่ไก่จะถูกคู่ ต่อสู้ตีเท่านั้น เช่น หน้าอก บั้นขา ปีก เป็นต้น แล้วถอดถุงพลาสติกออกนำไป ใส่สู่มตากแดดพร้อมกินข้าวเปลือกที่เตรียมไว้ให้กินจนอิ่มเป็นการเสร็จสิ้นการ กาดน้ำไก่ชน

ข้อควรระวัง เครื่องมือในการกาดน้ำ เช่น ผ้าเช็ดน้ำไก่ ขนไก่ที่ใช้ปั่นคอ แต่ละตัวอย่าใช้ปนกัน เพราะจะทำให้ติดโรคกันได้หรือทางที่ดีควรป้องกันไว้ คือต้มทุกครั้งที่ใช้จะดีมาก

การกราดแดดไถ่ชน

การกราดแดดนับว่าเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งของไถ่ชนที่จะต้องทำควบคู่กันไปกับการกราดน้ำไถ่ชน การกราดแดดไถ่ชนมีประโยชน์คือ

1. ทำให้ไถ่แข็งแรง ทนทาน อีกทางหนึ่ง ถ้าไถ่ชนที่เข้าชนขาดแดด จะสู้ไถ่ที่กราดแดดมาอย่างดีไม่ได้ซึ่งนักเลี้ยงไถ่รู้ดี ถ้าฝนตกบ่อยๆ ไถ่กราดแดดไม่ได้ นักชนไถ่จะไม่นำออกตีเด็ดขาด
2. ช่วยควบคุมน้ำหนัก ไถ่ชนจะมีน้ำหนักที่พอเหมาะกับรูปร่างของไถ่ นักเลี้ยงไถ่จะต้องชั่งน้ำหนักเท่านั้น ส่วนวิธีที่ควบคุมน้ำหนักที่ดี คือการกราดแดด
3. ช่วยให้หายหอบหรือเหนื่อย ไถ่ที่กราดแดดสม่ำเสมอ เวลาที่เข้าชนในสังเวียนไถ่จะไม่ค่อยหอบปลายยก ไถ่ที่หอบหรือเหนื่อยปลายยกจะกราดแดดไม่ถึง ทำให้เสียกำลังในยกต่อไป หรือถ้าหอบในต้นๆ ยก อาจทำให้แพ้ได้เลยก็มี
4. แสงแดดทำให้กระดูกไถ่แข็งแรง และมีวิตามินดี ที่ช่วยให้ไถ่แข็งแรงขึ้นกว่าเดิม ไถ่ขาดแสงแดดอาจทำให้เป็นง่อยเปลี้ยได้

โทษของการกราดแดด การกราดแดดเป็นวิธีการที่ผ่านการกราดน้ำแล้ว โดยขังไว้ในสู่มไถ่ ระยะในการกราดแดดจะยาวเท่าไรไม่มีใครบอกได้ขึ้นอยู่กับแสงแดดและนิสัยของไถ่แต่ละตัวด้วย ผู้เลี้ยงไถ่ต้องคอยสังเกตดูว่าขณะที่กราดแดดอาการเป็นอย่างไร ถ้าเราเห็นว่าไถ่ชนแห้งแล้วไถ่เริ่มอ้าปาก แสดงอาการหอบแล้วเดินรอบๆ สู่มก็ควรนำไถ่มาปั่นคอด้วยชนไถ่แล้วนำเข้ร่วม พอหายหอบแล้วจึงเอาน้ำให้กิน ถ้าเราปล่อยให้ตากแดดหอบมากไปอาจตายได้ ถ้าไม่ตายก็จะแพ้ไถ่ง่าย ดังนั้นการกราดแดดควรให้พอดีๆ ถ้ากราดแดดมากจะเกิดโทษมากกว่ามีประโยชน์

จากเทคนิคการกาดน้ำ และกราดแดดตามที่ผู้เขียนได้เขียนจาก
ประสบการณ์ คงจะใช้ได้ในระดับหนึ่ง จะดีหรือไม่ดีท่านผู้อ่านควรรนำไปพิจารณา
ถ้าดีก็ใช้ต่อไป ถ้ามีข้อบกพร่องก็ให้นำมาดัดแปลงเพื่อประโยชน์ของผู้เลี้ยง
ไก่ชนต่อไป

▲ ไก่ชนพระนเรศวร ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพฯ ปี 2545

เทคนิคการเพาะเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ไทย)

วุฒรพงษ์ ศรีเมือง *

การเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ไทย) มีวิธีการเลี้ยงหลากหลายวิธี แต่วิธีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ไทย) ที่จะกล่าวถึงนี้เป็นวิธีการเลี้ยงที่ได้มาจากประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง และไก่พื้นเมือง (ไทย) ที่จะกล่าวถึงวิธีการเลี้ยงก็คือ ไก่ชน

ไก่ชน เป็นไก่พื้นเมืองของไทยชนิดหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะพิเศษกว่าไก่พื้นเมืองของไทยชนิดอื่นๆ คือ ไก่ชนนั้นเป็นนักต่อสู้ จากลักษณะพิเศษของไก่ชน (เรื่องการต่อสู้) จึงเกิดเกมส์กีฬาชนิดหนึ่ง ก็คือ กีฬาชนไก่

การชนไก่เป็นเกมส์กีฬาของคนไทยมาช้านาน โดยเฉพาะชาวไร่ ชาวนา หลังจากเสร็จฤดูการเก็บเกี่ยวข้าวและพืชไร่ แล้วเกมส์กีฬาที่ชาวเกษตรกรใช้พักผ่อนยามว่างงานก็คือ การชนไก่

การนำไก่มาชนหรือมาตีกัน ถึงแม้ว่าจะเป็นเกมส์กีฬาอยู่คู่กับเกษตรกรรมมาช้านานก็ตาม แต่ก็ยังมีกลุ่มคนหรือองค์กรบางองค์กร ไม่เห็นด้วยและพยายามต่อต้าน โดยให้เหตุผลว่า “นำสัตว์มาทรมาน” โหดร้าย ทารุณ ถ้ามองแบบผิวเผินดูเหมือนว่าจะจะเป็นแบบนี้จริงๆ แต่ถ้ามองลงไปลึกๆ จะพบว่ามันก็มีสิ่งที่ดีๆ แอบแฝงอยู่ ก่อนที่จะพูดถึงสิ่งที่ดีๆ ที่แอบแฝงอยู่ในเกมส์กีฬาชนไก่ จะพูดถึงชีวิตที่แสนรันทดของเกษตรกรไทย เกษตรกรไทยเคยได้รับการยกย่องว่าเป็น “กระดูกสันหลังของชาติ” คำว่ากระดูกสันหลัง ถ้าเป็นกระดูกสันหลังของสัตว์กระดูกชิ้นนี้ก็ถือว่าเป็นกระดูกชิ้นสำคัญชิ้นหนึ่งของโครงกระดูกของสัตว์ เพราะเป็นที่ตั้งหรือที่อยู่ของอวัยวะที่สำคัญของร่างกายโดยเฉพาะอวัยวะของ

ระบบประสาท ถ้ากระดูกล้นหลังที่พิการ สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ การเคลื่อนไหวของร่างกายจะเสียไป แล้วย้อนไปดูกระดูกล้นหลังของชาติว่ามีสภาพอย่างไร สมบูรณ์ แข็งแรง หรืออยู่สภาพพิการร ถ้ามองกันจริงๆ แล้วไม่ว่าจะมองในมุมไหน ก็ยังเห็นว่ามีส่วนพิการอยู่ ที่เป็นเช่นนี้ก็เกิดมาจากหลายสาเหตุ แต่ก็มีสาเหตุอันหนึ่งที่ยังหาทางแก้ไขได้ยากลำบาก ก็คือ การถูกเอารัดเอาเปรียบโดยเฉพาะเรื่องราคาผลผลิตที่เกษตรกรทำได้ ทั้งๆ ที่เป็นคนผลิตเองแต่เวลาขายผลผลิตจะต้องไม่ถามผู้ซื้อจะให้ราคาเท่าไร และสินค้าทางการเกษตรส่วนใหญ่จะเก็บไว้นานก็ไม่ได้จะเกิดการสูญเสียดังนั้นจำเป็นต้องรีบขายจะขาดทุนเท่าไรก็ต้องขาย ดีกว่าไม่ได้อะไรเลย ที่เขียนมาเสียยืดยาว ก็เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่ดีๆ ที่แอบแฝงอยู่ในเกมส์กีฬาชนไก่ กล่าวไว้ตั้งแต่ตอนแรกแล้วว่าไก่ชนเป็นไก่พื้นเมืองของไทยชนิดหนึ่ง ที่มีลักษณะพิเศษคือ “การต่อสู้” เราก็อาศัยลักษณะพิเศษของไก่ชนมาเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น

การเลี้ยงไก่ชน สิ่งแรกที่ได้รับ ก็คือ อาหารโปรตีน เนื้อของไก่ชนก็เป็นอาหารโปรตีนที่ได้จากสัตว์ชนิดหนึ่ง แต่ที่สำคัญเนื้อของไก่ชนก็ยังมีรสชาติถูกปากถูกใจคนไทย เมื่อเหลือจากการบริโภคภายในครัวเรือน ก็ยังสามารถจำหน่ายได้แต่การจำหน่ายแก่ผู้บริโภคก็ไม่แตกต่างจากผลิตผลทางการเกษตรชนิดอื่นๆ คือ ต้องไปถามผู้ซื้อว่าจะให้ราคาเท่าไร (ส่วนใหญ่มักจะถูกกดราคา) แต่การเลี้ยงไก่ชนมิได้เพียงต้องการเนื้อเพื่อบริโภคเพียงอย่างเดียว ไก่ชนยังเป็นสัตว์ที่ใช้เป็นเกมส์กีฬาได้ และการชนไก่ในปัจจุบันนี้ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่มีชื่อเสียงหรือกลุ่มคนมีเงินจึงทำให้มีตลาดการซื้อขายไก่ชน ซึ่งจากเดิมไก่ชนที่ซังกิโหลขาย ราคาตัวละ (อย่างสูง) ก็ไม่เกิน 250 บาท แต่พอมีตลาดไก่ชน (ที่ชื่อนำไปชน) จะมีราคาตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักแสนบาทต่อหนึ่งตัวถ้าเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตต่อหน่วยแล้วกำไรเกินกว่า 100% อยากรจะวิงวอนขอร้องผู้มีอำนาจไม่ว่าเป็นข้าราชการหรือนักการเมืองที่

เกี่ยวข้อง ได้หันมามองเรื่องนี้บ้าง เพื่อช่วยเกษตรกรให้ลืมตาอ้าปากได้บ้าง อาจจะไม่ต้องหมดก็ขอเพียงบางส่วนก็ดี โดยท่านผู้มีอำนาจ หรือมีหน้าที่ไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงเปิดสนามชนไก่ทุกอำเภออย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเปิดทำการของสนามชน 4 ครั้งต่อเดือนก็พอ (เฉพาะเสาร์-อาทิตย์) ถ้าสามารถทำได้เช่นนี้ โอกาสที่จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้จากการขายไก่ได้อีกมาก อาจจะมีผู้แย้งว่า ถ้าเปิดสนามชนไก่ทุกอำเภอแล้วจะไม่เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเล่นการพนันกันหรือก็คืออาจจะใช้เพราะการชนไก่ก็เหมือนกับ การชกมวย ย่อมมีเงินเดิมพัน และย่อมฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เมื่อความคิดไม่ตรงกันสิ่งที่ตามมาก็เกิดการพนันขึ้นต่อกันเกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดา แต่การชนไก่ไม่เหมือนกับการเล่นมวยใต้ดิน มวยใต้ดินนั้นซื้อก่อนจ่ายทีหลังได้ แต่การเล่นการพนันในการชนไก่นั้นเมื่อแพ้ชนะจะต้องจ่ายเลยจึงเป็นข้อจำกัดที่ว่า ถ้าไม่มีเงินก็ไม่มีโอกาสที่จะได้เล่น เพราะฉะนั้นจึงไม่น่าเป็นห่วงในเรื่องว่าจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเล่นการพนัน

การเปิดสนามชนไก่ให้ถูกต้องทุกอำเภอก็เปรียบเสมือนเปิดตลาดโก๋ชน ให้กว้างขวางมากขึ้น เมื่อมีสนามชนไก่เกิดขึ้น ก็ย่อมมีนักเลงโก๋ชน นักเลงโก๋ชนส่วนใหญ่มักไม่นิยมเพาะพันธุ์โก๋ชน นิยมหาซื้อโก๋ชนมาเลี้ยงกันมากกว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะนิยมเลี้ยงไก่พื้นเมืองไว้ได้ถนุบ้านอยู่แล้ว ส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้เพื่อบริโภค ถ้าเหลือจากที่บริโภคในครัวเรือนก็จะจับซังกิโยขาย แต่ถ้ามีสนามชนไก่เกิดขึ้น เกษตรกรอาจจะมีผลพลอยได้โดยการขายโก๋ชนได้ราคาดีขึ้น เพราะว่าเมื่อมีคนต้องการโก๋ชนเพื่อนำไปชน เกษตรกรต้องมีการปรับปรุงพันธุ์โก๋ชนของตัวเองให้มีเชิงชนที่เก่ง เพื่อที่จะขายได้ราคาดีและการขายโก๋ชนเพื่อนำไปชน ส่วนใหญ่ผู้ขายหรือเจ้าของผู้ผลิต เป็นผู้ตั้งราคาเอง

การส่งเสริมกีฬาชนไก่ ไม่ถือว่าเป็นการส่งเสริมการทารุณสัตว์ เพราะการชนไก่ปัจจุบัน ก็เหมือนการชกมวยของมนุษย์ มีกติกาต่างๆ เหมือนการชกมวย

มีการใส่รวมอวัยวะที่สำคัญ โดยเฉพาะเดือยของไก่จึงไม่มีอันตรายร้ายแรงเหมือนเมื่อก่อนที่ไม่ให้หุ้มเดือย เพราะฉะนั้นการชนไก่จึงไม่ต่างไปจากการชกมวยของมนุษย์ และอีกอย่างคำว่า “บ่อนไก่” ควรเลิกเรียกกันได้แล้ว ควรเรียก **สนามชนไก่** ถ้ายังเรียกบ่อนไก่ ก็ควรจะเรียกสนามชกมวยว่า **บ่อนมวย** เพราะสภาพที่แท้จริงไม่แตกต่างกันเลย สาเหตุที่กล่าวถึงสิ่งเหล่านี้ ก็เพื่อที่จะบอกกล่าวให้คนที่ยังไม่เห็นคุณค่าไก่พื้นเมืองของไทย โดยเฉพาะไก่ชนสามารถที่จะเสริมรายได้ให้เกษตรกรได้ หรือบางทีอาจจะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรดีกว่าอาชีพหลักด้วยซ้ำ ถ้าคนที่ทำหน้าที่หรือมีอำนาจให้ความสนใจและลงมาดูแลอย่างจริงจัง

เทคนิคการเพาะเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ไทย)

การที่จะเลี้ยงสัตว์อะไรก็ตามสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ

1. มีความรักสัตว์ชนิดนั้นๆ
2. ต้องศึกษาวงจรชีวิตของสัตว์ชนิดนั้นๆ ตั้งแต่เกิดจนตายว่า มีวงจรชีวิตอย่างไร

ไก่พื้นเมือง (ไทย) ก็เช่นเดียวกัน ถ้าคิดจะเลี้ยงต้องถามตัวเองดูก่อนว่าชอบหรือรักมันหรือไม่ เมื่อชอบหรือมีใจรักแล้ว ก็ศึกษาวงจรชีวิตของมัน เมื่อมีใจรักและรู้จักมันดีพอแล้วจึงเริ่มเลี้ยง

เทคนิคการเพาะเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ไทย) จะเน้นที่ไก่ชน เพราะไก่ชนนั้นสามารถเลี้ยงได้ 3 แบบ

1. เลี้ยงเพื่อบริโภค หรือเลี้ยงไก่กระทอ (ต้มหรือแกง)
2. เลี้ยงเพื่อสวยงาม

พันธุ์ที่นิยมเลี้ยงปัจจุบันก็มีอยู่ 2 พันธุ์ คือ

2.1 ไก่ชนพันธุ์เหลืองหางขาว (พระเจ้าห้าพระองค์)

2.2 ไก่ชนพันธุ์ประตูหางดำ

3. เลี้ยงไก่ชนประเภทเชิงชนดีหรือตีเก่ง

ส่วนใหญ่การเลี้ยงของคนไทยทุกๆ ไป จะเลี้ยงไว้เพื่อบริโภค เพราะว่า เป็นการเลี้ยงของคนไทย โดยเฉพาะคนในชนบทมีการเลี้ยงกันมาช้านานแล้ว และมีบางตัวที่มีเชิงชนดี ก็นำไปชนกันในวันเทศกาลต่างๆ ส่วนการเลี้ยงแบบ 2 ประเภทหลัง คือเลี้ยงเพื่อสวยงามและเลี้ยงไก่ชนที่มีเชิงชนดีหรือตีเก่ง เริ่มมีคนสนใจเลี้ยงกันมากแล้ว เพราะวิธีการเลี้ยงแบบนี้จะทำให้เพิ่มมูลค่า เนื่องจากการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคนั้น พอเหลือจากการบริโภคก็จะนำไปซังกิโหลขาย (ไก่กระทอ) ซึ่งการขายแบบซังกิโหลขายนั้นจะได้รับผลตอบแทนต่ำ คือตัวละไม่เกิน (อย่างสูง) 200-300 บาท แต่ถ้าเลี้ยงแบบ 2 และ 3 แล้วคุณค่าของไก่ อาจจะมีราคาเป็นหลักพันบาทจนถึงแสนบาทได้

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นงานที่ทำได้ไม่ยุ่งยากไม่ต้องใช้เทคโนโลยีอะไรมากมาย

เทคนิคการเพาะเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ไทย) ต่อไปนี้จะเน้นเรื่อง การใช้แม่พันธุ์ให้คุ้มค่า ส่วนในรายละเอียดอย่างอื่นจะกล่าวถึงทีหลัง เช่น การดูแลลูกไก่ ไก่เล็ก ไกรุ่น เป็นต้น

การใช้แม่พันธุ์ให้คุ้มค่านั้นมีวิธีการดังนี้

ปกติแล้วแม่ไก่พื้นเมือง 1 ตัว ถ้ามีการเลี้ยงแบบให้แม่ไก่ไข่แล้วฟัก และเลี้ยงลูกเองจะได้ลูกไก่ปีละไม่เกิน 3 ครอก และครอกละประมาณ 8 ตัว เพราะฉะนั้นใน 1 ปี จะมีลูกไก่ประมาณ 24-25 ตัว/ 1 แม่/ปี

ถ้าต้องการใช้แม่พันธุ์ให้คุ้มมีวิธีการดังนี้

แม่ไก่ที่ใช้ทำแม่พันธุ์จะให้มีหน้าที่ไข้อย่างเดียว ไม่ต้องฟัก การทำแบบนี้จะต้องเตรียมการดังนี้

1. คอกหรือเล้าที่ใช้ปล่อยแม่พันธุ์

2. กรงตับสำหรับแม่พันธุ์วางไข่

3. อาหาร

คอก ที่ใช้ปล่อยแม่พันธุ์นั้นจะต้องโปร่ง สว่าง ไม่มีดทับ เพื่อป้องกันการ
อยากฟักไข่

กรงตับ สำหรับแม่พันธุ์วางไข่ ทำเป็นกรงตับขนาดพอเหมาะกับแม่ไก่ 1
ตัว ไม่ต้องกว้างมากนัก ความกว้างก็ควรมีขนาดแม่พันธุ์หมุนตัวได้

อาหาร อาหารของแม่พันธุ์นั้น ที่ผู้เขียนใช้นิยมเทียมของลูกสุกรผสมกับ
ข้าวกล้อง (ข้าวกล้องในที่นี้ก็คือข้าวเปลือก ที่มีข้าวเปลือกประมาณ 4 ใน 5)
ในอัตราส่วน 1 : 1 และสิ่งที่ขาดไม่ได้ก็คือ ต้องมีกระดูกป่นหรือเปลือกหอยบด
ใส่ภาชนะให้แม่พันธุ์ไว้กินตลอดเวลา

ขั้นตอนต่างๆ ในการเลี้ยงแม่พันธุ์มีดังนี้

1. ตอนเย็นควรจับแม่พันธุ์ขังกรงตับ

2. ตอนเช้านำแม่พันธุ์ผสมกับพ่อพันธุ์ 1 ตัว/1 วัน

3. ขังแม่พันธุ์ให้อยู่ในกรงตับจนถึงเวลาประมาณ 13.00 น. แม่พันธุ์ที่
ไข่จะไข่ในช่วงประมาณ 8 โมงเช้าถึง 11 โมงเช้า

4. ก่อนปล่อยแม่พันธุ์ลงคอกปล่อย ควรจับแม่พันธุ์ตัวที่ยังไม่ได้ผสมพันธุ์
(ตัวใหม่) ผสมกับพ่อพันธุ์แล้วปล่อยลงคอกทั้งหมด

5. ควรใช้แม่พันธุ์ไม่เกิน 8 ตัว ต่อพ่อพันธุ์ 1 ตัว (ใช้แม่พันธุ์ 5 ตัว ต่อ
พ่อพันธุ์ 1 ตัว ดีที่สุด)

การผสมพันธุ์ ถ้าผสมแบบธรรมชาติ ควรผสมวันละ 2 ตัว ถ้าใช้แม่พันธุ์
5 ตัวจะใช้เวลา 3 วัน ครบหมดทุกตัว โดยใน 1 วัน (เช้าและบ่าย) จะผสมแม่
พันธุ์ได้ 2 ตัว

ถ้าใช้วิธีผสมเทียม ควรผสมในช่วงตอนเย็นคือ ช่วงที่จับแม่พันธุ์จาก

คอกปล่อยขึ้นกรงตับจะทำได้สะดวก และไม่มีปัญหาในเรื่องการทำให้ไขในท้อง
แม่พันธุ์แตกในขณะที่ผสมเทียม และการผสมเทียมอาจจะผสมได้ครั้งละ 3-4 ตัว
แล้วแต่ปริมาณและคุณภาพน้ำเชื้อ ถ้าใช้ผสมเทียมอาจใช้แม่พันธุ์ 10-12 ตัวได้

การเลี้ยงแม่พันธุ์เช่นนี้จะทำให้แม่พันธุ์ไข่ได้มากขึ้น โดยทั่วไปถ้าเรา
ปล่อยให้แม่ไก่ไขในรังไข่ตามธรรมชาติจะไข่ได้ไม่เกิน 16-18 ฟอง และฟัก
ออกจริงๆ ประมาณ 8-10 ฟองเท่านั้น ถ้าเราไม่มีรังไข่ให้มัน และให้อาหาร
อย่างเต็มที่ มันสามารถไข่ได้ 30-50 ฟองได้ และไข่ที่เราเก็บมาจะใช้แม่ไก่ฟัก
หรือใช้ตู้ฟักก็ได้

การเก็บไข่ เพื่อรอกนำไปฟัก

- ฤดูร้อนไม่ควรเก็บนานเกิน 3 วัน
- ฤดูหนาวอาจเก็บไว้ได้นานถึง 7 วัน

การเก็บควรเก็บไว้ในที่แห้ง และเอาด้านป้านไว้ด้านบน

การฟักไข่

1. การฟักด้วยตู้ฟัก (จะไม่กล่าวถึงในที่นี้)
2. การฟักโดยใช้มือป้อนหรือแม่ไก่ตัวอื่นฟักแทน มีวิธีการดังนี้

การเตรียมแม่ไก่สำหรับฟักไข่ ควรเป็นแม่ไก่ที่มีขนาดเล็กคือ มีน้ำหนักไม่
เกิน 2.5 ก.ก. ถ้าเป็นแม่ไก่ลูกผสมพม่ายิ่งดีเพราะขนาดตัวประมาณ 2-2.5 ก.ก.
มีความเป็นแม่ที่ดีมาก

แม่ไก่ที่ใช้เป็นมือป้อนฟักไข่แทนนั้น เราต้องปล่อยให้มันฟักไข่ของมันเอง
ก่อน เมื่อเริ่มฟักได้ในวันที่ 2-3 ของการฟัก เราก็นำไข่ที่เราต้องการฟักเข้าไป
ฟักแทนไข่ของมัน จำนวนไข่ที่เรานำเข้าฟัก ถ้าฤดูร้อนไม่ควรเกิน 10-12 ฟอง
แต่ถ้าเป็นฤดูหนาวอาจใช้ 20 ฟองได้ เมื่อนำเข้าฟักต้องบันทึกไว้ว่าเริ่มเข้าฟัก
วันที่เท่าไร เพราะจะได้กำหนดวันออกได้ การที่เรากำหนดวันออกได้ ก็เพื่อจะ
เตรียมอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับเลี้ยงลูกไก่ไว้ก่อนที่ลูกไก่จะฟักออก และเพื่อ

ลูกไก่ชุดแรกฟักออกแล้วจะได้นำไข่ชุดใหม่เข้าฟักแทนได้ทันที ต้องรีบนำไข่ชุดใหม่เข้าก็เพื่อที่จะให้แม่ไก่ที่ฟักไข่นั้นฟักต่อไป

ข้อควรระวัง การฟักไข่แบบนี้ก็คือ เมื่อลูกไก่ฟักออกแล้ว ต้องรีบนำลูกไก่ออกจากรังทันที แล้วเปลี่ยนวัสดุรองรังใหม่ โดยการจับแม่ไก่ที่ฟักไว้ เมื่อเปลี่ยนวัสดุรองรังแล้ว นำไข่ชุดใหม่เข้าฟัก แล้วจับแม่ไข่ที่ฟักนั้นให้ฟักไข่ต่อ แม่ไก่ก็จะฟักไข่ต่อไป ทำเช่นนี้อยู่เรื่อยๆ แม่ไก่ก็จะฟักไข่ตลอดอย่างน้อย 2-3 ปี บางตัวถึง 5 ปีก็ฟักได้ แต่ต้องระวังอยู่อย่างก็คือในขณะที่ลูกไก่ออก ถ้าลูกไก่ตกจากรังฟัก และแม่ไก่จะกระโดดตามลงมา แม่ไก่ตัวนั้นจะหยุดฟักไข่ทันที ข้อนี้ต้องระวัง อย่าลืมหันเด็ดขาด เพราะฉะนั้นวันที่นำไข่เข้าฟักต้องบันทึกไว้แล้ว นับไปอีก 21 วัน เมื่อครบ 21 วัน เราต้องนำไข่ชุดนั้นจะฟักออกหรือไม่ออก ต้องเอาออกทั้งหมด พร้อมทั้งวัสดุรองรังด้วย ต้องเปลี่ยนใหม่ทั้งหมด แล้วนำไข่ชุดใหม่เข้าฟักทันที แม่ไก่ตัวนั้นก็ฟักไข่ต่อไป

ลักษณะแม่ไก่ที่เป็นมือปิ่นฟักไข่แทนมีดังนี้

1. ไม่ซีใสรังไข่
2. ไม่ลงจากรังฟักเกิน 3 ครั้งต่อวัน
3. ลูกขึ้นในรังฟักกลับไข่ทุก 15-20 นาที
4. เมื่อฟักได้ 20-21 วัน แม่ไก่ตัวนั้นจะส่งเสียงเรียกลูกไก่ตลอดเวลา

เป็นการกระตุ้นให้ลูกไก่ออกจากไข่ได้เร็วขึ้น

จำนวนแม่ไก่ที่ฟักไข่แทนต่อจำนวนแม่พันธุ์สำหรับไข่ควรใช้เท่ากับ 1/2-3 ตัว การแก้นิสัยการฟักไข่ของแม่ไก่สำหรับไข่

แม่ไก่ที่มีหน้าที่เป็นแม่พันธุ์และไข่อย่างเดียว เมื่อไข่ได้สักระยะหนึ่งอาจจะไข่ 30 หรือ 40 ฟองก็แล้วแต่ จะต้องฟักไข่เหมือนกันเพราะเป็นไปตามธรรมชาติ คือเมื่อไข่ครบชุดของไข่แล้วจะหยุดไข่และมีอาการฟักไข่ถ้าเราปล่อยไปก็จะทำให้เสียเวลาเพราะถ้าปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติจะใช้เวลาอย่าง

น้อยเป็นเดือนกว่าจะหาย อาการฟกไข่และเริ่มต้นไข่ใหม่ บางครั้งอาจใช้เวลาถึง 2 เดือน

วิธีการแก้อาการฟกไข่ก็คือ ถ้าแม่ไก่ที่เราใช้เพื่อให้ไข่นั้นมีอาการขนพอง เมื่อมีคนเข้าไปใกล้และร้องกุกกุก ๆ เราต้องจับแยกออกมาแล้วนำไปปล่อยรวมกับตัวผู้ตัวไหนก็ได้ โดยขังรวมอยู่ในสุมปล่อยให้ตัวผู้กวน 3-4 วัน แล้วก็ปล่อยออกโดยไม่ปล่อยในคอกขังแม่พันธุ์ ปล่อยให้เป็นอิสระอยู่นอกคอกประมาณ 8-10 วัน เสร็จแล้วนำแม่ไก่ตัวนี้ปล่อยในคอกขังแม่พันธุ์ได้เลย อีกประมาณ 8-10 วัน แม่ไก่ตัวนี้ก็จะเริ่มหน้าแดง และเริ่มไข่ได้อีก ข้อสำคัญอาหารต้องให้อย่างเต็มที่ อาหารก็คือ ใช้นมเทียม (ลูกสุกร) ผสมกับข้าวกล้อง (ข้าวเปลือก) ในอัตราส่วน 1 : 1 ดังที่กล่าวมาแล้ว เทคนิคการเพาะพันธุ์แบบนี้จะทำให้ได้ลูกไก่ต่อแม่พันธุ์หนึ่งตัวจำนวนมากซึ่งจะทำให้ใช้แม่พันธุ์ได้คุ้มค่าจริงๆ แล้วไม่จำเป็นต้องเลี้ยงแม่พันธุ์หลายตัวจะเป็นการลดต้นทุนได้อีกทางหนึ่ง

เทคนิคการเพาะเลี้ยงไก่พื้นเมืองยังมีอีกหลายเรื่อง ยังไม่สามารถกล่าวในครั้งนี้ได้หมด โอกาสหน้าถ้ามีจะได้กล่าวถึงต่อไป เป็นการดูแลลูกไก่หลังจากเอาออกจากรังฟัก การผสมเทียมไก่ เป็นต้น

เทคนิคการเพาะเลี้ยงไก่พื้นเมือง เขียนขึ้นเนื่องในงานเกษียณอายุราชการของท่านปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก คือ คุณหมอนิสิต ตั้งตระการพงษ์ ถ้าเรื่องนี้มีประโยชน์หรือมีความดีขอมอบให้คุณหมอนิสิต ตั้งตระการพงษ์ ทั้งนี้ก็เพราะเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดคนหนึ่งในการบุกเบิกส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ไก่ชน) โดยเฉพาะไก่ชนเหลืองหางขาว (พระเจ้าห้าพระองค์) หรือไก่ชน พระนเรศวร ท่านเป็นผู้เริ่มต้น ต่อสู้ทุกรูปแบบ จนได้มาตรฐานพันธุ์ และเป็นไก่ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบัน จนมีเกษตรกรเลี้ยงเป็นอาชีพและมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ ถ้าผู้เขียนจะกล่าวว่าคุณหมอนิสิต ตั้งตระการพงษ์ เป็นบิดาของไก่ชนเหลืองหางขาว (พระเจ้าห้าพระองค์) ก็คงจะไม่ผิด

ผู้เริ่มโก๋ชนพระนเรศวร

ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ *

ก่อนอื่นผมเองต้องขอกล่าวชม คุณหมอนิสิต ตั้งตระการพงษ์ ท่าน
ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ณ ที่นี้ เพราะท่านเป็นบุคคลที่มีความตั้งใจทำงานเพื่อ
ส่วนรวมอยู่ตลอดเวลา พยายามทำเพื่อประชาชนโดยไม่คำนึงถึงความ
เหน็ดเหนื่อยเลยแม้แต่น้อย ท่านคุยกับผมอยู่ตลอดเวลาว่าอยากจะทำอะไรให้
เป็นที่ระลึกแก่เมืองพิษณุโลกก่อนการปลดเกษียณอายุราชการ ท่านตั้งใจไว้ว่า
จะต้องทำให้สำเร็จให้ได้ ต่อมาไม่นานเกินรอ ท่านก็สามารถทำได้สำเร็จจนได้ ที่
รู้ๆ ท่านโด่งดังจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปในประเทศไทย และต่างประเทศ
คือ 1. สุนัขบางแก้ว 2. โก๋ชนพระนเรศวร และอย่างอื่นๆ อีกมากมายที่ท่านทำ
ไว้ให้แก่เกษตรกรชาวเมืองพิษณุโลก จนเป็นที่ยอมรับของประชาชน ท่านเป็น
คนดีที่มีความพยายามเป็นอย่างยิ่ง ถ้าทำอะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จให้ได้ไม่ว่า
ด้วยวิธีไหนก็ตาม อย่างเช่น สุนัขบางแก้ว ซึ่งเป็นสุนัขป่าแท้ๆ ยังสามารถทำให้
มีราคาทำให้เป็นสุนัขบ้านที่มีราคาเป็นแสนได้ นี่ก็เป็นความสามารถของท่านอีก
เช่นกันและก็โก๋ชนพระนเรศวรของเมืองพิษณุโลก

สำหรับโก๋ชนพระนเรศวรนั้น ท่านเป็นคนริเริ่มเป็นคนแรก โดยให้มีการ
จัดประกวดโก๋ชนพระนเรศวรในงานฉลองครองราชย์ 400 ปี ในวันที่ 29
กรกฎาคม 2533 ในปีนั้นได้มีโก๋ชนเข้าประกวดทุกตำบลในจังหวัดพิษณุโลกมี
โก๋ส่งเข้าประกวดทั้งสิ้น 633 ตัว และประกวดสุนัขโก๋ด้วย นับว่าเป็นประวัติศาสตร์
ที่ควรจารึกไว้เป็นตำนานเพื่อให้ลูกหลานได้จดจำไว้ ในการประกวดในครั้งนั้น

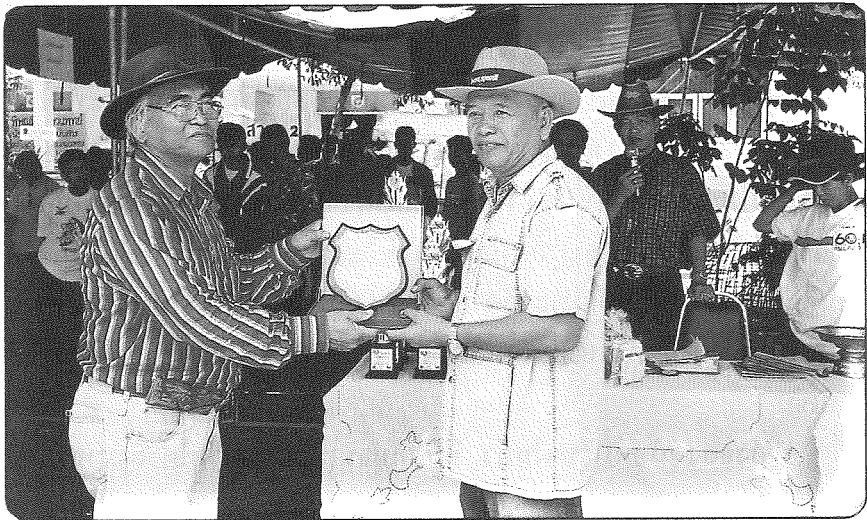
* ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโก๋ชน (ที่ปรึกษาสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก)

ผมเองก็มีส่วนเข้าร่วมในการประกวดด้วยเช่นกัน หลังจากเสร็จสิ้นในการประกวดใต้ชนพระนเรศวรแล้ว ท่านก็ได้เรียกผมไปพบที่ สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดพิษณุโลก ท่านได้เล่าความในใจของท่านให้ผมฟังว่า ท่านมีความประสงค์จะจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมผู้อนุรักษ์ใต้ชนพระนเรศวรจะเอาอย่างไรดี ท่านบอกว่ามีงบประมาณอยู่ก้อนหนึ่ง ทางหน่วยราชการเข้าให้เงินมาและท่านก็บอกอีกว่าท่านเองไปหากลุ่มชาวบ้านที่ตำบลบ้านกร่าง ปรากฏว่าจัดตั้งกลุ่มไม่ได้จึงได้ปรึกษาว่าจะทำอย่างไรดี ประกอบกับผมตอนนั้นกำลังเล่นใต้ชนอยู่ด้วย และท่านก็เห็นว่าผมสนใจเรื่องใต้ชนมาก ท่านก็บอกมาให้ผมจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมจะได้ไหม ผมก็ตอบโดยไม่ต้องคิดเลยเช่นกัน ท่านดีใจมาก ผมก็เลยไปปรึกษา กำนันเฉลิม อุทองมาก กำนันตำบลหัวรอ หมู่ 5 ให้รวบรวมรายชื่อสมาชิกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะได้ ปรากฏว่าหาสมาชิกได้ในปี 2534 ได้ 23 คน รวมทั้งตัวผมด้วยพอรวบรวมรายชื่อได้รับส่งให้ท่าน ท่านก็เรียกประชุมทันที ชี้แจงเรื่องโครงการที่จะดำเนินการต่อไปและก็ได้จัดตั้งให้ นายเฉลิม อุทองมาก เป็นประธานชมรมฯ ส่วนผมเองทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาพิเศษของชมรมฯ หลังจากประชุมครั้งที่ 2 เสร็จเรียบร้อย คุณหมอนิลิต ตั้งตระการพงษ์ ท่านก็ได้มอบเงินให้ผมและประธานชมรมจัดซื้อไก่ทั้งพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ เพื่อนำมาแจกให้แก่สมาชิก พ่อพันธุ์ 1 ตัว แม่พันธุ์ 3 ตัว รวมทั้งสุ่มอีกคนละ 3 ใบ ส่วนผมไม่ขอรับ เพราะมีพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์อยู่แล้ว ปรากฏว่าโครงการที่คุณหมอนำไปนั้นเป็นที่พอใจท่านสมาชิกทุกคน ปรากฏว่าโครงการที่ท่านดำเนินการไปนั้น ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี คือ สมาชิกทุกคนได้ขายไก่กันดีมาก พอหนังสือพิมพ์ลงข่าวให้เท่านั้นเอง ปรากฏว่าในปี 2535 เป็นต้นมา ลูกไก่ไม่พอจำหน่ายและทางชมรมก็พยายามอนุรักษ์และพัฒนาไก่พระนเรศวรมาจนถึงปัจจุบันนี้

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า คุณหมอนิสิต ตั้งตระการพงษ์ เป็นผู้ทำให้โก๋ชนพระนคร คือ โก๋เหลืองหางขาว เป็นโก๋ชนที่มีชื่อเสียงโด่งดังประจำเมืองพิษณุโลก เช่นเดียวกับสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว ท่านเองพยายามส่งเสริมทุกอย่างจนประสบความสำเร็จมาจนทุกวันนี้ อย่างน่าภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ส่วนตัวผมเองเข้าใจว่าไม่มีใครจะทำได้แบบนี้อีกแล้ว ผมและสมาชิกทุกๆ คนขออวยพรให้คุณหมอนิสิต ตั้งตระการพงษ์ จงมีแต่ความสุขความเจริญคิดสิ่งใดขอให้สมปรารถนาทุกอย่าง และขอให้เป็นที่ปรึกษาของกลุ่มต่างๆ ชมรมต่างๆ ที่ท่านได้จัดตั้งไว้ในโอกาสต่อไปด้วย

▲ คุณประดิษฐ์ เชื้อสิงห์ รับมอบโล่เกียรติคุณในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์
ให้วงการโก๋ชนพระนคร จากปคุส์ตัว จ.พิษณุโลก

สุภาพบุรุษปศุสัตว์...เมืองสองแคว

สุภาภรณ์ วิเชียรสรรค์ *
(จอมราชันย์)

60 ผน 60 หนาวและร้อน ผู้ใช้แต่พระคุณ...หาใช้พระเดชไม่...โบราณว่า
“เป็นนายพลคนนิยมชื่นชมเดช เฉพาะเขตเฉพาะยุคที่สุกใส เป็น
นักปราชญ์ราชฎ์บุชิตทุกทิศไป ทุกสมัยคนศรัทธาไม่รามือ”

กระผมรู้สึกยินดีและนับเป็นเกียรติอย่างยิ่ง...ที่ได้มีโอกาสเขียน...ได้แสดง
ความรู้สึกจากใจอีกครั้ง ต่อการเกษียณอายุราชการของ คุณหมอนิสิต ตั้งตระการพงษ์
ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก..จากการที่เคยได้สัมผัสและร่วมงานต่างๆ กับท่าน...
ในนามของภาคเอกชนภาคประชาชนมานานหลายปี ความรู้สึกประทับใจที่
หลากหลาย..ทั้งด้านความรู้..ความสามารถตลอดจนความตั้งใจจริง...การสร้าง
อาชีพใหม่ให้กับพ่อ-แม่-พี่น้อง-ประชาชนทุกๆ ไป...การผสมผสานความคิด..
ความรู้สมัยใหม่กับภูมิปัญญาท้องถิ่น...ทำให้...ประชาชน ..ชุมชน..ได้มีวิถีชีวิต
ใหม่ที่ดีขึ้น...ความเป็นนักประวัติศาสตร์..การค้นคว้าหาหลักฐานเอกสารต่างๆ
ที่นำมาอ้างอิง..เพื่อความเป็นเอกลักษณ์...เพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาที่ดี
 อาทิเช่น

เรื่องของสุนัขพันธุ์บางแก้ว ที่ลือลั่นจนเป็นที่ยอมรับโด่งดังมาจวบจน
ทุกวันนี้

เรื่องโก่งชนเหลืองหางขาว สายพันธุ์โก่งชนพระนเรศวร ที่ลือเลื่อง..ที่ได้รับ

* ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโก่งชน (ที่ปรึกษาสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก)

ความนิยมชมชอบอย่างสูงสุดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งในปีหนึ่งๆ กระแสการเงินได้เวียนหมุนสะพัดเข้ามา ณ เมืองพิษณุโลกของเรานับหลายๆ ล้านบาทเลยทีเดียว

ด้วยบุคลิกภาพ...มนุษย์สัมพันธ์...ประกอบกับคุณธรรม และความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่ดี...จึงทำให้เกิดแรงศรัทธา และความรักเคารพนับถือ ที่มีต่อท่าน คุณหมอนิสิต ตั้งแต่การพงษ์ มาโดยตลอด จึงมีคำพูดติดปากเสมอว่า.. อึดอัด ..คิดไม่ออก..ต้องบอกหมอนิสิตฯ โดยเฉพาะเรื่องของ “ไก่อชนพระนเรศวร”

“หมอนิสิต” แข็งขันขยันขัน

เรื่องจอมคนเมื่อครั้งอยู่หงสา
จากหลักฐานผนังวัดสุวรรณดาราราม
ณ กรุงศรีอยุธยาแดนโรมรัน

“ไก่อชเลยตัวนี้เก่งจริงหนอ”

คำตรัสพ้อท่านพี่ที่แสนสั่นค้ำ
ช่างกินใจองค์ดำจอมราชันย์
จึงกล่าวขานตอบวจีของพี่ไป

ไก่อชเลยที่ท่านพี่เคยเหย้าหยัน

ตีพนนเอาเมืองกันยังได้
ยินดีล่องหากท่านยังซ่องใจ
ยอดไก่อไทยสู้ได้อย่างเสบาย

จากวันนั้นนานวันถึงวันนี้

สี่ร้อยปีพี่น้องผองไทยเอ๋ย
อนุรักษกันเข้าไว้อย่างละเลย
เพื่อไก่อไทยที่คืบเคยได้ยืนยง

คำเล่าลือ “เหลืองหางขาวไก่เจ้าเลี้ยง”

อย่าหลีกเลี้ยงหรือมองข้ามความประสงค์
สง่างามมีมงคลลรูปทรง
ไก่ “พระองค์ดำ” ประเสริฐเลิศสกุล

บทกวีเหล่านี้ยังคงกึกก้อง..ฝังลึกอยู่ในจิตใจของพวกเขาตลอดไป..และ
จะไม่มีวันจืดจางหายไปอย่างแน่นอน

60 ฝน 60 ทนาวและร้อน “สุภาพบุรุษปศุสัตว์” แห่งเมืองสองแคว
คุณหมอนิสิต ตั้งตระการพงษ์ ยังคงประทับใจพวกเรามีรู้สึก

▲ อ.สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์ (ที่ 1 จากซ้าย) รับมอบโล่เกียรติคุณในฐานะ
ผู้ทรงคุณวุฒิและทำคุณประโยชน์ให้วงการไก่นพระนเรศวร

เขาคือผู้สร้างโกชนพระนเรศวร

ปรีชา บัวทองจันทร์ *

“โกชนพระนเรศวร” ชื่อนี้หลายท่านอาจจะรู้จักหรือได้ยินชื่อมาบ้างในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในจังหวัดพิษณุโลก รู้สึกตื่นตัวและคุ้นเคยกับโกชนพระนเรศวรเป็นอย่างมาก นับได้ว่าโกชนพระนเรศวรเป็นของดีที่มีชีวิตและเป็นเอกลักษณ์คู่กับสุนัขไทยพันธุ์บางแก้วไปแล้ว

แต่เบื้องหลังของชื่อเสียงและความสำเร็จของสัตว์ 2 ชนิดนี้ ใครจะรู้บ้างว่ามันได้มาด้วยความยากลำบาก และใช้ความอดทนอย่างสูงของบุคคลผู้หนึ่งที่ฟันฝ่าอุปสรรคนานัปการ เพื่อให้สัตว์สองชนิดนี้ เป็นสัตว์ประวัติศาสตร์ และสามารถสร้างอาชีพให้กับประชาชนได้ ซึ่งอาจประมาณการได้ว่าในแต่ละปีเกษตรกรผู้เลี้ยงโกชนและเลี้ยงสุนัขบางแก้วในจังหวัดพิษณุโลก มีรายได้รวมจากการขายสัตว์ 2 ชนิดนี้ไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาทแน่ เขาผู้อยู่เบื้องหลังนั่นคือ “นายสัตวแพทย์นิติ ตังตระการพงษ์”

ผมได้มีโอกาสใกล้ชิดและร่วมงานกับท่านมากกว่า 20 ปี ตั้งแต่วันแรกที่ก้าวเข้ามาอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก ผมลงจากรถทัวร์นั่งสามล้อปั่นมาหลังศาลากลางจังหวัด (สมัยนั้น) เพื่อสอบถามหาสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก เมื่อเวลาประมาณ 05.30 น. ของวันที่ 14 พฤศจิกายน 2524 ปราบกฏว่าได้รับการต้อนรับจากท่านและครอบครัวเป็นอย่างดี แม้ขณะนั้นท่านยังดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีตรวจและรักษาโรคสัตว์พิษณุโลกก็ตาม แต่ในที่สุดในช่วงต้นปี 2526 ท่านก็มารับตำแหน่งปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก เป็นเจ้านายผมในที่สุด

* นักวิชาการสัตวบาล 7ว. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก

ตลอดเวลาที่ได้ร่วมงานกับท่าน ได้สัมผัสชีวิต แนวคิดและการทำงานของ ท่าน ที่อนุชนรุ่นหลังสมควรยึดถือเป็นเยี่ยงอย่างหลายประการ โดยอุปนิสัย เป็นคนมีเมตตา ใจกว้าง เสียสละ ให้อภัย มองโลกในแง่ดี ฯลฯ ด้านบริหาร งานบุคคล เป็นคนออมชอม ยืดหยุ่น ไม่หักด้ามพร้าด้วยเข่า รักลูกน้อง ฯลฯ ด้านแนวความคิดการทำงาน เป็นคนหัวก้าวหน้า สมองไม่หยุดยั้ง สนุกกับงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการสร้างกิจกรรมและโครงการใหม่ๆ อยู่เสมอ นอกจากนี้ยังเป็นผู้นำหลักวิชาการมาผสมผสานกับภูมิปัญญาชาวบ้านได้เป็นอย่างดีด้วย

ชีวิตท่านกับโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ดูเหมือนจะเป็นของคู่กันมาตลอด มีหลายโครงการที่เกิดขึ้นจากสมองของท่าน และผมก็มีส่วนช่วยเหลือท่านเช่นกัน และปัจจุบันหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ เพิ่งนำมาใช้ก็มี อาทิ โครงการ “หมอไก่” ในปี 2527 ที่ทำให้แทบทุกหมู่บ้านมีอาสาสมัครป้องกันโรคไก่ โครงการ “ส่งเสริมการเลี้ยงโค” ในปี 2527-2532 โดยใช้งบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัด โครงการ “ประกวดไก่ชนพระนเรศวรและ ประกวดสุ่มไก่” ในปี 2533 ทำให้ไก่ชนพระนเรศวรเป็นไก่ประวัติศาสตร์ที่เป็น ภูมิปัญญาอยู่คู่ชาติไทย และทำให้เกิดมาตรฐานของสุ่มไก่ที่ใช้ในการสานสุ่มทั่วประเทศ โครงการ “ส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดเทศพื้นเมือง ในปี 2534 ทำให้เกิด “เป็ดเทศวังทอง” มีชื่อเสียงไปทั่วประเทศเหมาะสำหรับเกษตรกรในชนบทที่เลี้ยงง่าย ลงทุนต่ำไม่เหมือนกับเป็ดเทศพันธุ์ต่างประเทศที่ใช้ต้นทุนสูง โครงการ “ส่งเสริมผลิตภัณฑ์สัตว์” ในปี 2535 ซึ่งเป็นงบประมาณภูมิภาคและท้องถิ่น (งบท.) ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ไก่ทอด ไก่ย่าง ไก่อบฟาง ไส้กรอกอีสาน หมูหยอง แคปหมู และอื่นๆ อีกมากมายในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก โครงการ “ตลาดนัดสัตว์

ปีก” ในปี 2538 ที่อำเภอวังทอง ทำให้เกษตรกรมีแหล่งซื้อขายไก่พื้นเมือง
เปิดเทศ และผลิตภัณฑ์สัตว์ โครงการ “ตลาดนัดไก่ชน” ในปี 2539 ที่ตำบล
สมอแข ทำให้มีสถานที่ปล้ำไก่ชนขายโดยไม่ต้องเล่นพนันเพียงอย่างเดียว
โครงการ “ไล่ชีวิตโค-กระบือ ถวายเป็นพระราชกุศล” ในปี 2539-2543 ทำให้
เกษตรกรผู้ยากจนได้รับโค-กระบือ ไปเลี้ยงเพื่อผลิตลูกมากกว่า 250 ตัว เป็นต้น

ในส่วนของการส่งเสริมและอนุรักษ์ไก่ชนพระนเรศวร ท่านบอกว่า ท่าน
ไม่ใช่คนพิษณุโลกโดยกำเนิด แต่ได้มาประกอบอาชีพอยู่ที่นี้ จึงเกิดแนวคิดจะ
ตอบแทนแผ่นดินอีกสักครั้งหลังจากได้ริเริ่มศึกษาค้นคว้า และส่งเสริมให้สุนัข
บางแก้วเป็นที่ประจักษ์มาแล้ว จึงได้ริเริ่มศึกษาค้นคว้าจากตำราประวัติศาสตร์
พงศาวดาร ภาพเขียนฝาผนัง คำบอกเล่าจากคนแก่คนเฒ่า เขียนไก่ชนทั่วประเทศ
และผู้ทรงคุณวุฒิในแวดวงไก่ชน มาตั้งแต่ปี 2526 ซึ่งผมได้มีโอกาสร่วมงาน
กับท่านมาตลอด จนสั่งสมประสบการณ์ด้านไก่ชนไว้เต็มเปี่ยม แต่ในระยะแรก
ยังไม่มีโอกาสได้จัดประกวดไก่ชนพระนเรศวร เพียงแต่เป็นการประกวดไก่
พื้นเมืองไทย ได้แก่ ไก่ชนทั่วไป และไก่ตะเภา เท่านั้น จนเมื่อโอกาสทองมาถึง
ในวันที่ 29 กรกฎาคม 2533 จังหวัดพิษณุโลก ได้จัดงานเฉลิมฉลองการ
ครองราชย์ครบ 400 ปี ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชขึ้น ในงานนี้ท่านผู้ว่า
ราชการจังหวัด (สมัยนั้น) นายไพฑูรย์ สุนทรวิภาต ซึ่งนับได้ว่าเป็นผู้ว่าราชการ
จังหวัดที่สนใจและสนับสนุนงบประมาณ (งบท.) ด้านปศุสัตว์มากที่สุดกว่าใครๆ
ที่เคยมีมา จำได้ว่าเฉพะะงบประมาณสนับสนุนโครงการพัฒนาจังหวัดในปี 2535
กพ.อนุมัติให้ดำเนินการด้านปศุสัตว์ถึง 13 ล้านบาท เลยทีเดียว

▲ คุณปรีชา บัวทองจันทร์ หมอนิลิต ดังตระการพงษ์ และ
แอ็ด คาราบาว ในงานมหกรรมชนไก่มหากุศล ปี 2543

ในการประกวด
ไก่ชนพระนเรศวร
ดังกล่าว ท่านนิสิต
ดังตระการพงษ์ ได้
ริเริ่มและรวบรวมภูมิ
ปัญญาไทยเป็น กติกา
และเกณฑ์ตัดสินใน
การประกวดไก่ชน
พระนเรศวรขึ้นนำมา
ใช้ในการตัดสินไก่ชน
ที่เข้าประกวดจำนวน

633 ตัวในวันนั้น ซึ่งอาจจะเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ที่มีไก่ชนเข้าร่วม
ประกวดมากที่สุด คือใช้พื้นที่ประกวดเต็มสนามฟุตบอลของโรงเรียนพิษณุโลก
พิทยาคมถึงขนาดต้องมีป้ายตั้งหน้าแถวประกวด แถวละ 100 ตัวจำนวน 7 แถว
โดยต้องมีเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนและคณะกรรมการคัดไก่ชนให้เหลือแถวละ 20 ตัว
ในรอบแรก หลังจากนั้นจึงคัดให้เหลือทั้งสิ้น 20 ตัว เพื่อใช้เกณฑ์การตัดสินที่
สร้างขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ในที่สุดก็ได้ไก่ชนที่สวยงามตามตำรา จำนวน 10 ตัว นำ
มาพิจารณาตัดสินหาตัวที่ชนะเลิศ รองชนะเลิศ และรางวัลชมเชยต่อไป

เมื่อทำการตัดสินแล้ว ท่านได้นำตัวที่ชนะเลิศที่ 1 มาเป็นแม่แบบ
กำหนดเป็นลักษณะประจำพันธุ์ แล้วนำไปหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับปรุง
ให้สอดคล้องกับตำราโบราณและพงศาวดารให้มีลักษณะใกล้เคียงไก่ชนของ
สมเด็จพระนเรศวรมหาราชมากที่สุด

จากวันนั้นเป็นต้นมา ท่านนิสิต ไม่ได้ย่อท้อกับคำวิจารณ์ของนักวิชาการ
นักประวัติศาสตร์หรือเซียนไก่ชนใดๆ ที่พยายามจะลบล้างแนวคิดของท่าน

ในขณะที่จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน กลับให้การสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและเผยแพร่จนสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดพิษณุโลกมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ได้แก่ งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ในการจัดตั้งกลุ่มผู้นุรักษ์โก่งชนพระนเรศวรขึ้นที่ตำบลหัวรอ ตั้งแต่ปี 2534 ต่อมาก็ได้สนับสนุนการประกวดโก่งชนพระนเรศวร และสุนัขบางแก้ว ในงานนเรศวรมหาราชและงานกาชาดเป็นประจำทุกปี ในช่วงปี 2535-2543 และในปี 2542 สนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมชมรมผู้นุรักษ์และพัฒนาโก่งชนพระนเรศวรทุกอำเภอ รวม 12 ชมรม เพื่อหาแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสายพันธุ์ให้เป็นเอกลักษณ์คู่ชาติไทย

ต่อมาในปลายปี 2542 ท่านได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานพันธุ์โก่งชนพระนเรศวรขึ้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2542 เพื่อกำหนดลักษณะประจำพันธุ์ทั้งเพศผู้และเพศเมียและได้ประกาศใช้มาตรฐานพันธุ์นั้นตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม 2543 เป็นต้นมา

โก่งชนพระนเรศวร ได้รับการส่งเสริมและเผยแพร่ในหลายระดับของจังหวัดพิษณุโลก นอกเหนือจากการประกวดตัดสินในระดับตำบล อำเภอ จังหวัดแล้ว นับว่าเป็นความภาคภูมิใจของชาวพิษณุโลกที่โก่งชนสายพันธุ์เหลืองหางขาว ทุกตำราโก่งชนระบุว่าถิ่นกำเนิดที่จังหวัดพิษณุโลก อันเนื่องมาจากโก่งชน พระนเรศวร เป็นโก่งชนประวัติศาสตร์อยู่คู่กับชาติไทยมากกว่า 400 ปี มาแล้วนั่นเอง ต่อมาในวันที่ 4 สิงหาคม 2544 การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้นำรูปถ่ายโก่งชนพระนเรศวรที่ได้รับรางวัลถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในงานประเพณีสงกรานต์ จังหวัดพิษณุโลก ไปจัดพิมพ์เป็นแสตมป์ราคา 3 บาท โดยได้รับคำแนะนำข้อมูลจากท่านนิสิต ตั้งตระการพงษ์ ปุศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ทำให้โก่งชนพระนเรศวรได้รับความสนใจจากชาวไทยและชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนนำไปตีพิมพ์ในนิตยสารภาษาอังกฤษ เผยแพร่ไปทั่วโลก

การส่งเสริมและอนุรักษ์ไถ่ชนพระนเรศวรที่ยั่งยืน ท่านนิสิต แนะนำว่า จะต้องรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือเป็นชมรม และพัฒนาให้เป็นสมาคมในที่สุด เพราะเป็นนิติบุคคล สามารถดำเนินกิจกรรมใดๆ ได้โดยอิสระ โดยมีคณะกรรมการบริหาร ท่านจึงได้เรียกประชุมคณะกรรมการชมรมจากทุกอำเภอ เพื่อจัดตั้งเป็น ชมรมระดับจังหวัด ซึ่งท่านเองได้รับการลงคะแนนจากสมาชิกให้เป็นประธาน ชมรมระดับจังหวัด โดยมีกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อบริหารจัดการ เช่น ด้านวิชาการ ด้านปรับปรุงพันธุ์ ด้านทะเบียนและรับรองพันธุ์ ด้านกรรมการตัดสิน เป็นต้น

จากเรื่องราวที่ผมเล่ามาตั้งแต่ต้น คงได้ทราบแล้วว่ากว่าจะเป็นไถ่ชนพระนเรศวรวันนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย หากแต่มีสุภาพบุรุษที่ชื่อ “นิสิต ตั้งตระกูลพงษ์” ได้เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานอันอมตะและทรงคุณค่า เพื่อสร้างให้สัตว์พื้นเมืองของไทยกลายเป็นสัตว์ประวัติศาสตร์ ที่ปลูกจิตสำนึกให้คนไทยหันมาอนุรักษ์ของดีของชาติไว้เป็นสมบัติคู่ชาติไทย จึงอยากวิงวอนทุกท่านที่รักในความเป็นไทยได้ช่วยกันสร้างฝันให้ “คุณหมอนิสิต” ผู้สร้างไถ่ชนพระนเรศวร ให้สามารถเดินทาง

สู่เป้าหมายได้คือ การเกิด “สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์ไถ่ชนพระนเรศวร (เหลืองหางขาวพิษณุโลก)” ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาพันธุ์จนเป็นพันธุ์แท้ที่สามารถจดลิขสิทธิ์พันธุ์ไถ่ชนพระนเรศวร เป็นพันธุ์ไถ่ชานาชาติอยู่ในทำเนียบโลกต่อไป

▲ คุณปรีชา บัวทองจันทร์ นำเกษตรกรจาก จ.พิษณุโลก เข้าเยี่ยมคุณธนินทร์ เจียรนวนนท์ ประธานบริษัท เจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี) ณ ศูนย์วิชาการฯ จ.ชลบุรี ปี 2543

BIRDS OF A ROYAL FEATHER

หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ (BANGKOK POST) ได้ลงเรื่องไก่ชนพระนคร ฉบับวันอังคารที่ 1 เดือนมีนาคม ค.ศ.2001 เขียนโดยคุณชมภู ตระกูลเลิศเสถียร ถ่ายภาพโดย คุณสมคิด ไชยจิตวานิชย์ จึงนำข้อเขียนมาลงทั้งฉบับเพื่อผู้สนใจต่างชาติจะได้ศึกษาดังนี้

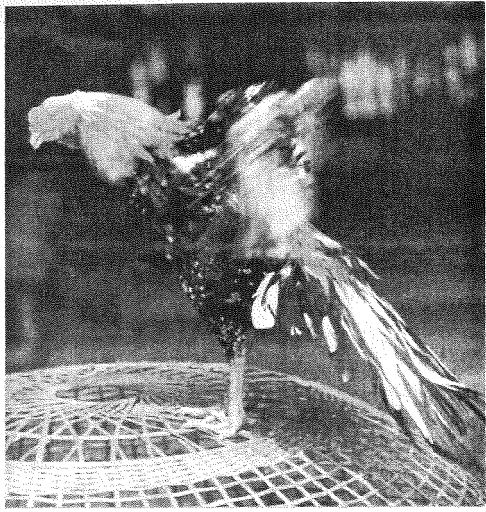
It is as though Sai Thong knew it had been blessed by Mother Nature. The two-year-old rooster, head held high and chest out, boasts a perfectly shaped scarlet crest

The royal fighting cock was once the pride of the northern province of phitsanulok and a dedicated vet is trying to preserve the purest breed of all, because not just any cock will doodle-do

and wattle, elegant yellow feathers and long white tail, slightly curled at the tip. Its crow, loud and clear, fills the air, making its presence felt.

Sai Thong also has vigorous wings and strong legs that allow it to move fast, and its sharp

Story by
**CHOMPOO
TRAKULLERTSATHIEN**
Pictures by
SOMKID CHAJITVANIT

Like the king of the jungle, the Phra Naresuan the Great fighting cock possesses several positive traits which makes it a real fighter.

spurs are a most powerful weapon that can blind its opponents.

Known in Thai simply as kai lueng hang khao (literally “yellow chicken with a white tail”), Sai Thong is of a very special breed, blessed with beauty and grace, strength and a fighting spirit. It is believed that he belongs to a superior clan of royal fighting cocks once popular during the Ayutthaya period.

Some even go as far as praising its ancestor, believed to have been kept by **King Naresuan** the Great, for its “heroic act” of defeating the Royal Burmese fighting cock.

Some historical records state that the king, who was born in Chan palace in Phitsanulok, had a passion for cock fighting, and he had brought with him his favourite pet when taken prisoner by the Burmese. The Thai cock is said to have “often conquered” its Burmese opponents.

Unfortunately, only few people today know about this most accomplished fighter. Worse still, inbreeding and cross breeding has

resulted in an everincreasing population of the hybrid. A pure breed has become a rarity.

One person has been working hard to reinstate the kai lueng hang khao in its rightful place.

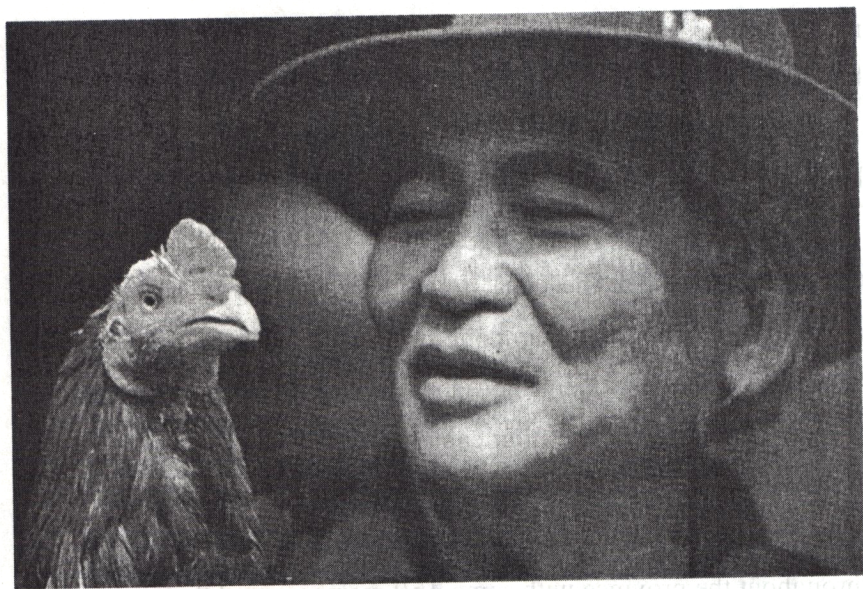
Kai lueng hang khao was then named after King Naresuan the Great-Phra Naresuan the Great fighting cock. That title is the brain-child of Dr. Nisit Tangtrakarnpong, whose attempt is to restore the kai lueng hang khao to its native Phitsanulok province. The vet has launched several long-term conservation campaigns.

His string of achievements include the establishment of the Phra Naresuan the Great Fighting Cock Conservation Clubs in 12 districts throughout the province with some 450 members, and the achievement of developing the pure breed of kai lueng hang khao.

“Our main purpose is to develop, reproduce, and keep the pure breed as the national legacy. Besides, chicken farmers can raise the fowl for commercial purposes,” he said.

His inspiration to bring the kai lueng hang khao back to Phitsanulok took shape some 30 years ago.

“I learned from many fightingg cock devotees that the birds were once teeming in the area. I was also impressed by their heroic acts after reading several historical records. And I would like to return the brave creature to my local community,” said Dr. Nisit who was granted the 1995 Exemplary Veterinarian Award from the Veterinary Association of Thailand in the field of social services.

Dr. Nisit Tangtrakarnpong attempts to restore kai lueng hang khao or Phra Naresuan the Great fighting cock to the rustic scenes of Phitsanulok, the native land of the valiant fighter.

Dr Nisit enriched himself with a wealth off information on kai lueng hang khao through various means.

“I read as much as I could. Old villagers were also my key informants. I also went to Wat Suwandararam in

Ayutthaya where the mural paintings feature fighting scenes between the Thai and the Burmese roosters [one belongs to King Naresuan and the other to the burmese king],” he said.

In those days, the fighting cock was an integral part of the royal sport and also the old, popular form of entertainment among the noblemen, according to Dr Nisit.

“There were only two species of the fighting cock in ancient times, some 500 years ago, namely, pra doo hang dum and kai lueng hang khao, explained the vet.

The fighting sport has long been woven into the local way of life. The combat between two robust roosters is currently a favourite form of amusement in rural areas. In addition, newer varieties of the creature have long been developed with the same mission-to breed the most perfect fighting cock.

According to Dr Nisit, Ban Krang is the birthplace of kai lueng hang khao. Villagers there still practise the traditional game of cock fighting on festive occasions.

“Ninety-year-old Chit Phet-orn, who is a regular fan at the fighting cock gambling house, told me that Ban Krang once was popular for its fighting cocks, often the winners of the matches. And villagers of the new generation are taught that kai lueng hang khao is a dignified animal belonging to the royal family”, explained Dr. Nisit.

But no one could define the exact traits of the creature. The opportune time came when the celebration of the 400th anniversary Ascension to the Throne of King Naresuan the Great was held in the province in 1990. As part of the festive activities, Dr. Nisit conducted a fighting cock competition as a way to find the perfect fowl and record all prominent characteristics.

His initiative resulted in immense feedback from the chicken owners.

“Unbelievably, some 633 fighting cocks joined the contest. That meant we could select more fine fowls. I thoroughly recorded some 30 specific traits,” said the vet.

But over the three decades of inter and crossbreeding, the population of hybrid birds outnumber those of the pure breed. Therefore, Dr. Nisit’s mammoth task is to breed these hybrid creatures to find the pure breed. “To preserve the pure breed, we need to find more fowls that carry all good traits of the Phra Naresuan the Great fighting cock and then reproduce and make the species intact,” explained Dr. Nisit.

In 1992, Dr. Nisit bought 70 hens and 20 roosters for his breeding experiment. He also set up the fighting cock conservation clubs in several communities and distributed those birds to start the trial.

Dr. Nisit also wrote a book entitled Kai Chon Phra Naresuan Maharaja (Phra Naresuan the Great Fighting Cock). The 117-page pocket-book compiles different topics relevant to the fowl like the legend of the fighting cock, its characteristics, diseases, and how to train the young rooster.

The Phra Naresuan the Great fighting cock currently is popular among fighting-cock connoisseurs and is a hot commodity in the animal markets. With higher demand from local and foreign markets, fighting-cock farming is a lucrative business in several districts of Phitsanulok, generating a hefty income for many local people.

“Thanks to the creature, villagers can bring in more money. We have a better life. As my chicken business becomes lucrative, more and

more villagers follow suit,” said Somkid Khumchai, whose fowls are considered one of the purest breeds by many fighting cock admirers.

Several farms in Phitsanulok province now welcome numerous fighting-cock fans a day. Those exemplary roosters are sold for a princely sum.

“A young chick is priced at 5,000 baht. The price for a mature bird soars to 10,000 baht,” said Somkid.

According to Dr. Nisit, chicken farmers hold many beliefs when it comes to the preparation of making the nest for newborn chicks. Several items are placed under the nest, including a piece of broken wood struck by thunderbolt, the shedded skin of a snake, gold, a bamboo pole used to carry baskets on either end, broken naturally, and *Cynodon dactylon* or *yaa prak* (a kind of grass).

“Each different thing carries different meanings. The piece of broken wood is believed to make the fowl hit its opponent accurately and powerfully. The snake skin can make the shins of the feathers. And the shoulder pole can help the rooster subdue the opponent. And after being beaten black and blue the cock can recover easily like the grass,” explained Dr. Nisit.

To keep developing the breed, Dr. Nisit frequently visits each chicken farm and exchanges knowledge with fighting-cock connoisseurs.

His future plans include the inauguration of the Phra Naresuan the Great Fighting Cock Association of Thailand and patenting the breed.

“Now we are trying to keep the blood lineage. My ultimate goal is to breed the pedigree. *Kai lueng hang khao* is part of our country’s history. And to keep the creature alive is to keep history alive,” said Dr. Nisit.

ประวัติผู้เขียน

นายสัตวแพทย์นิสิต ตั้งตระการพงษ์

ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก

ภูมิลำเนา

- เกิดวันที่ 14 พฤศจิกายน 2485 ที่ห้องแถว เดิมเรียกว่าตลาดท่าลาว แล้วย้ายมาอยู่ที่ 130 ประชาสันติสุข (ร้านขอเฮง) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ที่อยู่ปัจจุบัน

- 388 ถนนสีหราชเดโชชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

สถานภาพครอบครัว

- สมรสกับรองศาสตราจารย์รารวรรณ ตั้งตระการพงษ์ มีบุตร 2 คน คือ
 1. ดร.ดลเดช ตั้งตระการพงษ์ อาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร สมรสกับ นางมลฤดี ตั้งตระการพงษ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร มีบุตร 1 คน คือ เด็กชายนดล ตั้งตระการพงษ์
 2. นายสัตวแพทย์รองเดช ตั้งตระการพงษ์ อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

การศึกษา

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังขฤต อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางรอง (วัดโจทย) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
- โรงเรียนอำนวยการศิลป์ พระนคร (2503)
- ปริญญาสัตวแพทยศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2510)
- ประกาศนียบัตรด้านปาโทโลยี จากประเทศสวีเดน (2519)

การทำงาน

- นายสัตวแพทย์ กองสัตวรักษ์ กรมปศุสัตว์ (2511)
- นายสัตวแพทย์ สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ทับทิมทอง จังหวัดสระบุรี (2512)
- นายสัตวแพทย์ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (2513-2514)
- หัวหน้าสถานีตรวจและรักษาโรคสัตว์พิษณุโลก (2515-2524)
- ปศุสัตว์จังหวัดตาก (2525)
- ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก (2526-2539)
- ปศุสัตว์จังหวัดสุโขทัย (2540)
- ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก (2541-ปัจจุบัน)

ประสบการณ์

- รับเชิญบรรยายเรื่องโรคสัตว์ของประเทศไทย ที่ประเทศสวีเดน (2523)
- รองประธานการประชุมสัมมนาด้านปาโทโลยีระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทย (2526)
- การประชุมสัมมนาด้านปาโทโลยีระหว่างประเทศที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม (2532)
- หลักสูตรนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับสูง รุ่นที่ 18 (2539)

ผลงานวิชาการ

- หนังสือ “คู่มือสัตวแพทย์ปฏิบัติงานในท้องที่ประเทศไทย” (The Veterinary Guide Book for Field Work in Thailand) ให้สัตวแพทย์กรมปศุสัตว์ ทั่วประเทศปี 2526
- หนังสือ “หมาบางแก้ว” พิมพ์ครั้งที่ 1 ปี 2529 พิมพ์ครั้งที่ 2 ปี 2533 และพิมพ์ครั้งที่ 3 ปี 2541
- หนังสือ “โกชนพระนเรศวรมหาราช” พิมพ์ครั้งที่ 1 ปี 2535 และพิมพ์ครั้งที่ 2 ปี 2542
- เอกสารวิชาการและงานวิจัยประมาณ 40 เรื่อง

ผลงานที่ภาคภูมิใจ

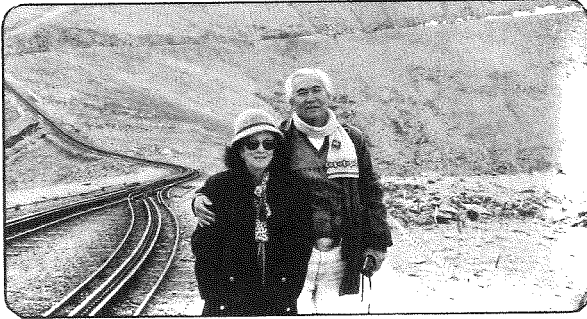
- หนังสือ “คู่มือสัตวแพทย์ปฏิบัติงานในท้องที่ประเทศไทย”
- งานวิจัยผลการฉีดวัคซีนป้องกันโรคเฮโมรายิกเซพติซีเมีย ควบกับวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อยชนิดโอ เกิดความคุ้มโรคดีพอทั้งสองชนิด และไม่ทำให้โคตั้งท้องแท้งลูก
- การศึกษาค้นคว้าและปรับปรุงพันธุ์สุนัขบางแก้ว ซึ่งเป็นสุนัขพื้นบ้านของจังหวัดพิษณุโลกมากกว่า 20 ปี ให้เป็นที่ยอมรับและมีชื่อเสียงไปทั่วประเทศและกำลังได้รับการจดทะเบียนพันธุ์กับสมาพันธ์สุนัขโลก
- การศึกษาค้นคว้าประวัติของโกชนพระนเรศวรมหาราช ซึ่งมีถิ่นกำเนิดที่ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก จากพงศาวดารแหล่งประวัติศาสตร์และตำราโกชน จนเป็นที่ยอมรับและสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดพิษณุโลก และประเทศชาติในขณะนี้

รางวัลทางสังคม

- สัตวแพทย์ตัวอย่างประจำปี 2538 สายงานเผยแพร่วิชาชีพ และบริการสังคม จากสัตวแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

เขาคือผู้สร้าง

หมอ-ผู้ทรง	คุณค่า	นำสรรเสริญ
นิสิต-เพลิน	ลูกน้องชอบ	มอบความหวัง
ตั้ง-ใจจริง	สร้างแนวร่วม	รวมพลัง
ตระ-กุดตั้ง	สร้างชื่อ	ถืออดทน
การ-สร้างสรรค์	ทุกคนเห็น	เป็นประวัติ
พงษ์-จรัส	เป็นผลงาน	การกุศล
คน-ทั่วหล้า	ยอมรับ	ทุกชั้นชน
เก่ง-ครองคน	ครองตน	จนครองงาน
เริ่มศึกษา	ค้นตำรา	หาได้เก่ง
สนใจเล็ง	“เหลือองหางขาว”	จนแตกฉาน
รวมหลักเกณฑ์	การประกวด	อย่างเชี่ยวชาญ
ทั่ววงการ	คนเลี้ยงไก่	ใช้แบ่งเบา
เสียสละ	อุทิศตน	เป็นคนแรก
ไอบีเดียแปลก	แหวกแนว	กว่าใครเขา
ด้วยสำนึก	ตรึกรตรง	ของไทยเรา
พลิกของเก่า	สร้างไก่ชน	ของคนไทย

▲ ผู้เขียนกับ จ.ส.อ.ทวี บูรณเขตต์ บุคคลตัวอย่างของจังหวัดพิษณุโลก

ข้อมูล :-

- นิสิต ตั้งตระการพงษ์
- ปรีชา บัวทองจันทร์
- วุฒวรพงษ์ ศรีเมือง
- ประเวศ สอนสิงห์
- สุรกาญจน์ วิเชียรสรรค์
- ประดิษฐ์ เชื้อสิงห์

